

Bransjeregnskapet for Yrkesskadeforsikringer pr. 31. desember 2011

Innholdsfortegnelse

0.	Innledning	side	3
1.	Bransjeregnskapet pr. 31. desember 2011	side	6
1.1	<i>Bruttoregnskapet pr. 31. desember 2011</i>	side	6
1.2	<i>Brutto avviklingsresultat i 2011</i>	side	8
1.3	<i>Utviklingen av de forsikringstekniske bruttoavsetninger i løpet av 2011</i>	side	10
2.	Forsikringstekniske bruttoresultater og brutto avviklingsresultater mv. for regnskapsårene 1991–2011	side	14
2.1	<i>Forsikringstekniske bruttoresultater</i>	side	14
2.2	<i>Brutto avviklingsresultater</i>	side	19
2.3	<i>Brutto erstatningsavsetning</i>	side	24
2.4	<i>Estimert RTV-refusjon pr. regnskapsår</i>	side	26
3.	Opptjente bruttopremier, anslåtte brutto erstatningskostnader og skadeprosenter	side	27
3.1	<i>Opptjente bruttopremier – Samlet og pr. forsikret</i>	side	27
3.2	<i>Anslåtte brutto erstatningskostnader – Samlet og pr. forsikret</i>	side	30
3.3	<i>Anslåtte brutto skadeprosenter</i>	side	35
4.	Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkesskadeforsikringer	side	38
5.	Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkesulykkesforsikringer	side	58
6.	Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkessykdomsforsikringer	side	72
7.	Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	side	86
7.1	<i>Kort om kostnadsundersøkelsene</i>	side	86
7.2	<i>Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader i bransjeregnskapet (1991–2011)</i>	side	88

8. Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning mv.	side 91
8.1 <i>Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning</i>	<i>side 91</i>
8.2 <i>Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger</i>	<i>side 93</i>
Vedlegg A. Forsikringstekniske bruttoresultater for regnskapsårene 1991–2011	side 95
Vedlegg B. Forsikringstekniske bruttoavsetninger pr. 31. desember i regnskapsårene 1991–2011	side 105
Vedlegg C. Grunnlagsdata for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer 1991–2011	side 108
Vedlegg D. Grunnlagsdata for delbransjen Yrkesulykkesforsikringer 1994–2011	side 125
Vedlegg E. Grunnlagsdata for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer 1994–2011	side 142
Vedlegg F. Inflasjonskorreksjon av opptjente bruttopremier og brutto erstatningskostnader	side 159

0. Innledning

Bransjeregnskapet som presenteres i den foreliggende rapporten er i all hovedsak basert på regnskapsdata og risikostatistikk fra følgende forsikringsselskap:

- Gjensidige Forsikring ASA
- Tryg Forsikring NUF
- If Skadeforsikring NUF
- SpareBank1 Skadeforsikring AS
- KLP Skadeforsikring AS
- Oslo Forsikring AS (grunnlagsdata for skadeårgangene 2002–2011)
- Protector Forsikring ASA (grunnlagsdata for skadeårgangene 2004–2011)
- DNB Livsforsikring ASA (grunnlagsdata for skadeårgangene 2008–2011)
- Storebrand Livsforsikring AS (grunnlagsdata for skadeårgangene 2008–2011)
- Unison Forsikring ASA (grunnlagsdata for skadeårgangene 2008–2011)
- Den tidligere porteføljen til Sjøtrygdgruppen Gjensidig Skadeforsikringsselskap (grunnlagsdata for skadeårgangene 1991–2006)
- Den tidligere porteføljen til DNB Livsforsikring ASA (grunnlagsdata for skadeårgangene 2002–2004)

Når det gjelder grunnlagsdataene for den tidligere porteføljen til DNB Livsforsikring ASA har disse med virkning fra og med regnskapsår 2005 blitt håndtert av Gjensidige Forsikring ASA. Videre har Gjensidige Forsikring ASA med virkning fra regnskapsår 2009 håndtert den tidligere porteføljen til Sjøtrygdgruppen Gjensidig Skadeforsikringsselskap.

Hvis det tas høyde for bruttopremiene som tegnes av alle forsikringsselskap som er aktive i det norske markedet for yrkesskadeforsikringer, utgjør markedsandelene til selskapene som omfattes av bransjeregnskapet pr. 31. desember for 2011 til sammen 85.8 prosent, jf. premiedataene som innrapporteres til Yrkesskadeforsikringsforeningen.

Rapporten er utarbeidet i regi av Finanstilsynet, men Det tekniske beregningsutvalg for avsetningsmetoder mv. i skadeforsikring¹ (Beregningsutvalget) er i denne forbindelse blitt benyttet som en forsikringsteknisk ekspertgruppe. Beregningsutvalget har dessuten hatt et ansvar for den praktiske gjennomføringen av arbeidet med rapporten. De forannevnte forsikringsselskap har alle nedlagt et betydelig arbeid med å fremskaffe og tilrettelegge et omfattende datagrunnlag.

I bransjeregnskapet som presenteres i rapporten, er det innført enkelte forenklende forutsetninger. En viktig forutsetning er at det ses bort fra all yrkesskadeforsikring relatert til skadeårgang 1990 og tidligere skadeårganger. I denne sammenheng skal det påpekes at det er flere grunner til å velge 1991 som basisår for bransjeregnskapet:

- Da lov om yrkesskadeforsikring ble innført i 1990, var det allerede en rekke bedrifter som hadde opprettet yrkesskadeforsikringer for sine ansatte. For de fleste av disse

¹ Det tekniske beregningsutvalg for avsetningsmetoder mv. i skadeforsikring ble oppnevnt av Finanstilsynet (Kreditilsynet) i oktober 1993 og har som mandat bl.a. å utrede ulike spørsmål relatert til regelverket for forsikringstekniske avsetninger.

bedriftene ble de gjeldende kontrakter fornyet med premie beregnet etter ny tariff først ved hovedforfall (i 1990). Forsikringsdekningene kunne frem til dette hovedforfallet være spredt på en lang rekke bransjer (ansvarsforsikringer, bedriftsforsikringer, trygghetsforsikringer mv.). Det vil derfor i ettertid være vanskelig å skille ut hva som var lovpålagt yrkesskade forut for fornyelsen av forsikringsavtalene (i 1990).

- Standarderstatningene ble først innført i 1991. I 1990 hadde skadelidte krav på den høyeste erstatning av det som fulgte av yrkesskadeforsikringsloven og erstatning beregnet etter vanlige regler for personskadeerstatning.
- Refusjonen til Arbeids- og velferdsetaten (tidligere Rikstrygdeverket (RTV)) ble først innført i 1991 med de konsekvenser den fikk for premie- og erstatningsnivået.

Videre skal det påpekes at fordelingen av premier, betalte erstatninger, forsikringstekniske avsetninger mv. mellom delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer ikke er ført lenger tilbake enn til regnskapsår/skadeårgang 1994. Bakgrunnen for dette er at den fordelingen av bl.a. premier og erstatningsavsetninger mellom de to delbransjene som i 1999/2000 ble gjort i ettertid, uansett ikke kunne bli helt eksakt og i enda mindre grad hvis man hadde gått lenger tilbake i tid enn 1994.

Fra og med rapporten vedrørende bransjeregnskapet pr. utløpet av 2003 har det kun blitt fokusert på det forsikringstekniske bruttoregnskapet, mens det i tidligere rapporter ble redegjort for både det forsikringstekniske bruttoregnskapet og det forsikringstekniske egenregningsregnskapet. Bakgrunnen for denne nedprioriteringen av det forsikringstekniske egenregningsregnskapet er bl.a. at det over tid har vist seg vanskelig å holde fast ved at det ikke skal foretas endringer i disse regnskapene for tidligere regnskapsår. Dette skyldes bl.a. at det i enkelte selskaper har blitt tegnet retrospektive reassuranseavtaler eller på annen måte blitt foretatt endringer som innebærer at de forsikringstekniske egenregningsregnskaper som er presentert i tidligere rapporter ikke lenger er helt dekkende.

I kapittel 1 presenteres først hovedstørrelser fra bransjeregnskapet for 2011. Denne presentasjonen omfatter det forsikringstekniske bruttoresultatet og brutto avviklingsresultater i 2011 samt en oversikt over utviklingen av de forsikringstekniske bruttoavsetninger i løpet av 2011. Oversikten over de forsikringstekniske bruttoavsetninger omfatter imidlertid bare brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning. Deretter blir det i kapittel 2 gitt en mer summarisk oversikt over disse forsikringstekniske bruttostørrelsene for regnskapsårene 1991–2011 vurdert samlet. Denne oversikten omfatter også oversikter over bl.a. de påløpne brutto skadeprosenter for regnskapsårene 1991–2011.

Kapitlene 3–8 inneholder mer detaljert informasjon om enkelte sentrale utviklingstrekk i perioden 1991–2011. I kapittel 3 gis oversikter over utviklingen av opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader (både samlet og pr. forsikret) samt oversikter over utviklingen av anslåtte brutto skadeprosenter. I kapitlene 4–6 går det i mer detalj inn på utviklingstrekk hva angår anslåtte brutto erstatningskostnader for hhv. hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Til slutt blir det i kapitlene 7 og 8 redegjort for fordelingen av hhv. forsikringsrelaterte brutto driftskostnader og beregningsteknisk brutto investeringsavkastning mellom de to delbransjene, samt de prinsipper og metoder som er anvendt ved fastsettelsen av disse størrelser.

Vedleggene A–F inneholder tilleggsinformasjon til enkelte av kapitlene samt oversikter over grunnlagsdataene for bransjeregnskapet (både regnskapsdata og risikostatistikk).

Innledningsvis skal også følgende presiseres:

- For et par av de tidligere regnskapsår er det registrert mindre justeringer av samlet bruttopremie for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett. Videre er det for et par selskaper registrert enkelte justeringer i fordelingen av bruttopremiene mellom delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer, slik at den førstnevnte delbransjen har blitt tildelt en større andel av de samlede bruttopremier. Dette har gjort det nødvendig å justere enkelte av de tidligere rapporterte størrelser for disse regnskapsårene. Dette gjelder bl.a. opplysninger om anslåtte skadeprosenter og forsikringstekniske bruttoresultater som det i utgangspunktet forutsettes skal holdes uendret. Imidlertid har disse justeringene i praksis ingen innvirkning på de hovedresultater som presenteres i rapporten.
- I tallmaterialet som presenteres i denne rapporten er det ikke tatt høyde for endringene i regelverket for forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring hva angår avsetning for indirekte skadebehandlingskostnader og konsekvensene av denne regelverksendringen.² Dette innebærer at alle opplysninger om betalte bruttoerstatninger og brutto erstatningsavsetninger (og dermed også brutto erstatningskostnader) som presenteres i rapporten, vil være eksklusive hhv. (påløpte) indirekte skadebehandlingskostnader og avsetning for indirekte skadebehandlingskostnader. Videre er den anvendte metodikken for fastsettelse av forsikringsrelaterte brutto driftskostnader den samme som i tidligere rapporter.

Det sistnevnte forholdet vil bli vurdert på nytt i forbindelse med rapporten om bransjeregnskapet for Yrkesskadeforsikringer pr. 31. desember 2012.

² Kravet til avsetning for indirekte skadebehandlingskostnader er for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer satt til 4 prosent av denne bransjens brutto erstatningsavsetning (eksklusiv avsetning for indirekte skadebehandlingskostnader).

1. Bransjeregnskapet pr. 31. desember 2011

1.1 Bruttoregnskapet pr. 31. desember 2011

I tabell 1.1 gis en oversikt over det forsikringstekniske bruttoresultatet for regnskapsåret 2011 sett under ett for alle skadeforsikringsselskapene som bidrar med grunnlagsdata til bransjeregnskapet.

Tabell 1.1. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 2011. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykkes- forsikringer	Yrkessykdoms- forsikringer
Opptjente bruttopremier	2 558.0	1 946.1	611.9
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning ¹⁾	377.9	267.7	110.2
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	7.9	6.4	1.5
Påløpne bruttoerstatninger	– 1 614.4	– 1 300.6	– 313.8
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 2 216.7	– 1 702.4	– 514.3
– Brutto avviklingsresultat	602.3	401.8	200.5
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 329.0	– 251.6	– 77.4
Forsikringsteknisk bruttoresultat	1 000.5	667.9	332.5

1) Dette er en beregningsteknisk størrelse, jf. kommentaren på side 7.

Det forsikringstekniske bruttoregnskapet for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer viser et overskudd i 2011 på 1 000.5 mill. kr (svarende til 39.1 prosent av opptjent bruttopremie). Dette er et betydelig høyere overskudd enn i både 2010 (394.0 mill. kr) og 2009 (464.7 mill. kr).

I delbransjen Yrkesulykkesforsikringer er det forsikringstekniske overskuddet på bruttobasis 667.9 mill. kr (34.3 prosent av delbransjens opptjente bruttopremie), mens overskuddet i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer utgjør 332.5 mill. kr (54.3 prosent av delbransjens opptjente bruttopremie).

For både hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene har en relativt høy beregningsteknisk brutto investeringsavkastning bidratt til de positive forsikringstekniske bruttoresultatene i 2011. Videre har det i 2011 vært positive avviklingsresultater for både delbransjen Yrkesulykkesforsikringer og delbransjen Yrkessykdomsforsikringer, og følgelig også for Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

For hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer har opptjent bruttopremie falt med 25.7 mill. kr eller 1.0 prosent fra 2010 til 2011. (Det er de samme selskapene som bidrar med grunnlagsdata i 2011 som i 2010.)

Fra 2010 til 2011 har de anslåtte brutto erstatningskostnader blitt redusert med 118.7 mill. kr eller 5.1 prosent for hovedbransjen sett under ett.³ I delbransjen Yrkesulykkesforsikringer har reduksjonen vært på 69.4 mill. kr (3.9 prosent), mens delbransjen Yrkessykdomsforsikringer kan vise til en reduksjon på 49.3 mill. kr (8.7 prosent).

Av de samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader på 329.0 mill. kr er 76.5 prosent allokert til delbransjen Yrkesulykkesforsikringer, mens de resterende 23.5 prosent er allokert til delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. De samlede brutto driftskostnader utgjør 12.9 prosent av de samlede bruttopremier. Hvis brutto driftskostnader alternativt beregnes med utgangspunkt i de opptjente bruttopremier eksklusive det à priori forventede RTV-bidraget (dvs. i prosent av 10/22-deler av de opptjente bruttopremier oppgitt i tabell 1.1), gir dette en kostnadsprosent på i underkant av 28 ½ (prosent) for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

Siden de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader er fordelt mellom delbransjene i samme forhold som de opptjente bruttopremier, vil de forannevnte kostnadsprosenten nødvendigvis bli de samme for de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer.⁴

Ved stipuleringen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er summen av brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning (årgjennomsnitt) benyttet som beregningsgrunnlag. Den forsikringstekniske rente som er anvendt på dette beregningsgrunnlaget, er den samme som den rente som benyttes ved beregningen av allokert investeringsavkastning, jf. oversikten i kapittel 8. Av den samlede beregningstekniske brutto investeringsavkastning på 377.9 mill. kr er 70.8 prosent tilordnet delbransjen Yrkesulykkesforsikringer, mens de resterende 29.2 prosent er tilordnet delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

I denne sammenheng skal det påpekes at størrelsen beregningsteknisk brutto investeringsavkastning strengt tatt bare har mening i de tilfeller der skadeforsikringsselskapene ikke avgir noe av den tegnede bruttoforretning til sine gjensikrere. I de tilfeller der selskapene avgir deler av den tegnede forretning, noe som er tilfelle for de aktuelle selskap, vil ikke selskapene forvalte gjensikringsandelen av hhv. brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning. Størrelsen beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er imidlertid innarbeidet i det forsikringstekniske bruttoregnskapet slik at malen for dette regnskapet så langt det er mulig skal gjenspeile malen for det tekniske regnskapet for skadeforsikringsselskaper, jf. § 4-4 i forskrift 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper.

Ifølge gjeldende praksis skal skadeforsikringsselskapene overføre den andelen som RTV-refusjonen utgjør av betalte bruttoerstatninger i løpet av et regnskapsår til Arbeids- og velferdsetaten (tidligere Rikstrygdeverket) innen 1. mars i det etterfølgende regnskapsår.⁵ Siden det må betales renter på dette beløpet for perioden 1. januar – 1. mars (i det etterfølgende regnskapsår), vil selskapene i gjennomsnitt ha renteinntekter av den forvaltede RTV-refusjonen i et halvt år, noe det er tatt høyde for i bransjeregnskapet. I beregningen av disse renteinntektene benyttes den samme forsikringstekniske rente som ved beregningen av allokert investeringsavkastning, jf. kommentarene i kapittel 8. Av tabell 1.1 fremgår det at

³ De påløpne brutto erstatningskostnader er i samme periode redusert med 639.9 mill. kr (28.4 prosent).

⁴ Det kan likevel bli noen mindre forskjeller, noe som skyldes metoden som er benyttet for beregning av brutto driftskostnader. Den anvendte metoden innebærer at man først beregner brutto driftskostnader pr. forsikret (i hele kroner) – for både hovedbransjen og de to delbransjene – og deretter multipliserer med antall forsikrede.

⁵ Av praktiske grunner benyttes fortsatt begrepene RTV-refusjon og RTV-andel av betalte bruttoerstatninger i denne rapporten

renteinntektene på RTV-andelen av de betalte bruttoerstatninger utgjør 7.9 mill. kr for regnskapsår 2011. Ca. 80 ½ prosent av dette beløpet er relatert til betalte bruttoerstatninger for yrkesulykker, mens de resterende 19 ½ prosent gjelder betalte bruttoerstatninger for yrkessykdommer.

De anslåtte brutto erstatningskostnader for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer er i 2011 lavere enn de opptjente bruttopremier. Tilsvarende gjelder for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. For hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett er anslått brutto skadeprosent (dvs. de anslåtte brutto erstatningskostnader regnet i prosent av opptjente bruttopremier) 86.7 for regnskapsåret 2011. På grunn av det positive avviklingsresultatet på bruttobasis er den påløpne brutto skadeprosenten 23.6 prosentpoeng lavere enn dette.

Anslått brutto skadeprosent er 3.5 prosentpoeng høyere i delbransjen Yrkesulykkesforsikringer enn i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

I delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer medfører de markerte avviklingsgevinster en påløpt brutto skadeprosent som er hhv. 20.7 og 32.7 prosentpoeng lavere enn anslått brutto skadeprosent. Det vises også til oversikten i tabell 1.2.

Tabell 1.2. Brutto skadeprosent for regnskapsår 2011. Prosent.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykkes- forsikringer	Yrkessykdoms- forsikringer
Anslått brutto skadeprosent	86.7	87.5	84.0
Påløpt brutto skadeprosent	63.1	66.8	51.3

1.2 Brutto avviklingsresultat i 2011

Av tabell 1.1 fremgår det at den samlede avviklingsgevinsten på bruttobasis for regnskapsår 2011 utgjør 602.3 mill. kr for skadeårgangene 1991–2010 sett under ett. I tabell 1.3 nedenfor er det vist hvorledes avviklingstapet er fordelt på disse skadeårgangene – både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene:

- I hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer er det registrert avviklingstap for skadeårgangene 1992–1996 og 1999. De øvrige skadeårganger kan vise til avviklingsgevinster. Avviklingsgevinsterne er spesielt store for skadeårgangene 2001 og 2004–2006, der gevinstene ligger mellom 76 og 93 mill. kr. For skadeårgangene 2002, 2003 og 2007–2009 er avviklingsgevinsterne i størrelsesorden 41–63 mill. kr. For skadeårgangene 1995 og 1996 utgjør avviklingstapene hhv. 17 ½ og 27 mill. kr.
- I delbransjen Yrkesulykkesforsikringer er det registrert avviklingstap for skadeårgangene 1992–2000 samt 2010. For de øvrige skadeårganger er det registrert avviklingsgevinster. Avviklingsgevinsterne er spesielt store for skadeårgangene 2001, 2003, 2004 og 2006, der disse ligger mellom 74 ½ og 84 mill. kr. For skadeårgang 2005 utgjør avviklingsgevinsten 63 ½ mill. kr, mens den for årgangene 2002 og 2009 utgjør hhv. 39 og 33 mill. kr.

For seks av skadeårgangene med avviklingstap utgjør dette tapet mellom 10 og 20 mill. kr. For de resterende fire årganger med registrert avviklingstap utgjør dette mellom 3 ½ og 5 ½ mill. kr.

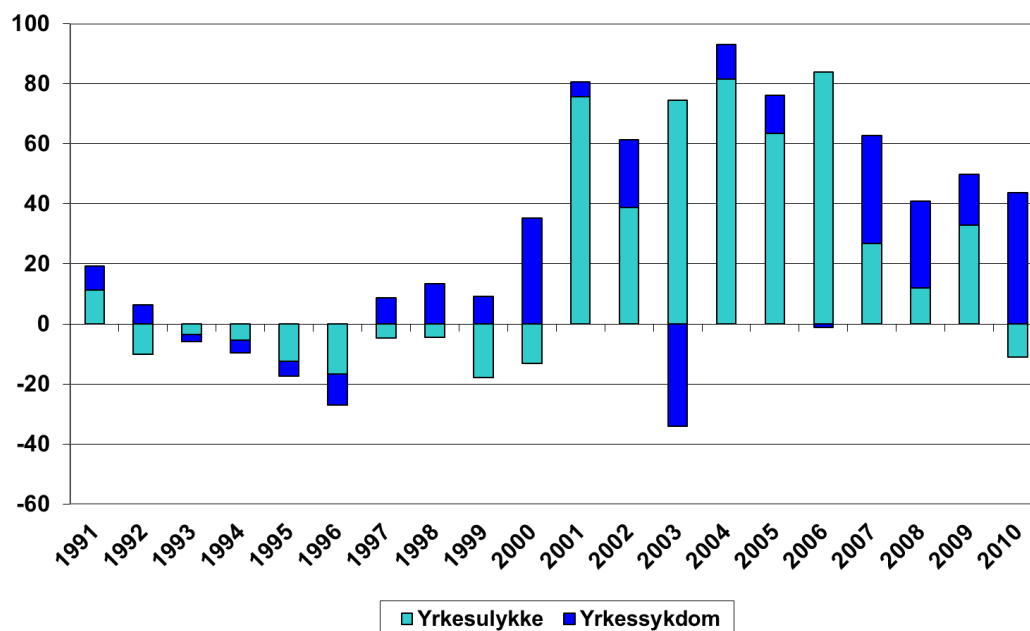
- I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er det registrert avviklingstap for skadeårgangene 1993–1996, 2003 og 2006. De øvrige årganger kan vise til avviklingsgevinster. Avviklingsgevinstene er spesielt store for skadeårgangene 2000 (35.2 mill. kr), 2007 (35.8 mill. kr), 2008 (28.7 mill. kr) og 2010 (43.8 mill. kr). For skadeårgangene 1996 og 2003 er avviklingstapet hhv. 10.4 og 34.1 mill. kr. For ingen av de øvrige fire skadeårganger (med avviklingstap) utgjør det registrerte tapet mer enn 5 mill. kr.

Avviklingsresultatet for regnskapsår 2011 er også illustrert i figur 1.1.

Tabell 1.3. Brutto avviklingsresultat i 2011 fordelt på skadeårgangene 1991–2010. Mill. kr.

Skadeårgang	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	19.2	11.3	7.9
1992	– 3.9	– 10.2	6.3
1993	– 5.9	– 3.5	– 2.4
1994	– 9.7	– 5.5	– 4.2
1995	– 17.4	– 12.4	– 5.0
1996	– 27.0	– 16.6	– 10.4
1997	4.0	– 4.8	8.8
1998	9.1	– 4.4	13.5
1999	– 8.7	– 17.9	9.2
2000	22.1	– 13.1	35.2
2001	80.7	75.8	4.9
2002	61.3	38.8	22.5
2003	40.4	74.5	– 34.1
2004	93.1	81.6	11.5
2005	76.2	63.5	12.7
2006	82.8	84.0	– 1.2
2007	62.7	26.9	35.8
2008	40.8	12.1	28.7
2009	49.8	32.9	16.9
2010	32.7	– 11.1	43.8
I alt	602.3	401.9	200.4

Figur 1.1. Brutto avviklingsresultat i 2011 fordelt på delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Skadeårgangene 1991–2010. Mill. kr.



1.3 Utviklingen av de forsikringstekniske bruttoavsetninger i løpet av 2011

Utviklingen i de forsikringstekniske bruttoavsetninger relatert til hovedbransjen Yrkesskade-forsikringer fra utløpet av 2010 til utløpet av 2011 er vist i tabell 1.4.A.

Tabell 1.4.A. Forsikringstekniske bruttoavsetninger pr. 31. desember i 2010 og 2011. Hovedbransjen Yrkesskade-forsikringer. Mill. kr.

	Pr. 31.12.2010	Pr. 31.12.2011
Brutto premieavsetning	657.1	632.9
Brutto erstatningsavsetning	15 683.3	16 029.9
Forsikringstekniske bruttoavsetninger	16 340.4	16 662.8

Av tabell 1.4.A fremgår det bl.a. at de samlede forsikringstekniske bruttoavsetninger økte med 322.4 mill. kr (2.0 prosent) fra utløpet av 2010 til utløpet av 2011. Videre fremgår det at selskapenes samlede brutto erstatningsavsetninger i løpet av 2011 økte med 346.6 mill. kr (2.2 prosent).

Tilsvarende oversikter over utviklingen av de forsikringstekniske avsetninger i løpet av 2011 for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer er gitt ved tabellene 1.4.B og 1.4.C nedenfor.

De samlede forsikringstekniske bruttoavsetninger relatert til delbransjen Yrkesulykkesforsikringer økte med 261.5 mill. kr (2.3 prosent) i løpet av 2011. I samme periode var økningen i brutto erstatningsavsetning 278.8 mill. kr (2.5 prosent) i denne delbransjen.

*Tabell 1.4.B. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i 2010 og 2011.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Mill. kr.*

	Pr. 31.12.2010	Pr. 31.12.2011
Brutto premieavsetning	488.6	471.3
Brutto erstatningsavsetning	11 069.5	11 348.3
Forsikringstekniske bruttoavsetninger	11 558.1	11 819.6

I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer økte de samlede forsikringstekniske bruttoavsetninger med 60.9 mill. kr (1.3 prosent) i løpet av 2011. Økningen i brutto erstatningsavsetning var 67.7 mill. kr, noe som tilsvarer en økning i denne avsetningskomponenten på 1.5 prosent.

*Tabell 1.4.C. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i 2010 og 2011.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Pr. 31.12.2010	Pr. 31.12.2011
Brutto premieavsetning	168.4	161.6
Brutto erstatningsavsetning	4 613.9	4 681.6
Forsikringstekniske bruttoavsetninger	4 782.3	4 843.2

En samlet oversikt over de forsikringstekniske bruttoresultater for regnskapsårene 1991–2011 er gitt i vedlegg A.

Utfyllende oversikter over utviklingen gjennom perioden 1991–2011 i de forsikringstekniske bruttoavsetninger relatert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer med tilhørende delbransjer er gitt i vedlegg B.

Boks 1. Definisjoner mv. av størrelsene anslåtte og påløpne brutto erstatningskostnader.

Anslåtte brutto erstatningskostnader og påløpne brutto erstatningskostnader

Begrepene anslåtte brutto erstatningskostnader (anslått brutto skadeprosent) og påløpne brutto erstatningskostnader (påløpt brutto skadeprosent) anvendes gjentatte ganger i den foreliggende rapporten om bransjeregnskapet for Yrkesskadeforsikringer. Nedenfor blir det gitt noen definisjoner av og kommentarer til disse begrepene.

Anslåtte brutto erstatningskostnader

Med anslåtte brutto erstatningskostnader for et gitt skadeår (og på et gitt betraktningstidspunkt) menes summen av betalte bruttoerstatninger for skader inntruffet i løpet av skadeåret og de brutto erstatningsavsetninger som er foretatt for å dekke skader som er inntruffet i løpet av skadeåret men som på betraktningstidspunktet ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet. De sistnevnte skader inndeles vanligvis i to grupper:

- skader som er meldt til forsikringsselskapet, men der behandlingen av skadesaken ennå ikke er avsluttet i forsikringsselskapet (de såkalte RBNS-skader),
- skader som er inntruffet men ennå ikke meldt til forsikringsselskapet (de såkalte IBNR-skader).

Anslaget på brutto erstatningskostnader for et gitt skadeår blir oppdatert etterhvert som forsikringsselskapet får mer informasjon om den aktuelle skadeårgangen. Ved utarbeidingen av slike anslag benytter selskapet som regel informasjon fra flere kilder, herunder bl.a. erfaringene fra tidligere skadeårganger, kunnskap om forhold som vil påvirke utviklingen av gjennomsnittlig (brutto) erstatningsbeløp eller erstatningsbeløpene relatert til spesielle typer av skader som faller inn under den aktuelle skadeforsikringsbransje mv.

Med anslått brutto skadeprosent for et gitt skadeår (og på et gitt betraktningstidspunkt) menes skadeårets anslåtte brutto erstatningskostnader regnet i prosent av opptjent bruttopremie for den samme årgangen. Anslått brutto skadeprosent vil bli oppdatert i takt med oppdateringen av de anslåtte brutto erstatningskostnader.

Påløpne brutto erstatningskostnader

Med påløpne brutto erstatningskostnader for et gitt regnskapsår menes summen av følgende størrelser:

- de bruttoerstatninger som er betalt i løpet av regnskapsåret uavhengig av hvilket skadeår disse bruttoerstatningene er relatert til,
- brutto erstatningsavsetningene for alle skader som er inntruffet innen utløpet av regnskapsåret (uavhengig av i hvilket skadeår skaden har inntruffet) men som ved utløpet av regnskapsåret ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet, fratrasket brutto erstatningsavsetningene for alle skader som var inntruffet ved utløpet av foregående regnskapsår (uavhengig av i hvilket skadeår skaden hadde inntruffet) men som på det tidspunktet ikke var oppgjort av forsikringsselskapet.

Boks 1 (forts.).

De påløpne brutto erstatningskostnader for et gitt regnskapsår vil bli fastsatt en gang for alle og vil – i motsetning til de anslåtte brutto erstatningskostnader – ikke være gjenstand for (årlige) oppdateringer.

Med påløpt brutto skadeprosent for et gitt regnskapsår menes regnskapsårets påløpte brutto erstatningskostnader regnet i prosent av opptjent bruttopremie for regnskapsåret. Også den påløpte brutto skadeprosent (for gitt regnskapsår) vil være fastsatt en gang for alle.

Sammenhengen mellom anslåtte og påløpne brutto erstatningskostnader

En finere inndeling av de komponenter som til sammen utgjør de påløpne brutto erstatningskostnader er følgende:

- (1) de bruttoerstatninger som er betalt i løpet av regnskapsåret for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret,
- (2) de bruttoerstatninger som er betalt i løpet av regnskapsåret for skader inntruffet før det aktuelle regnskapsåret,
- (3) brutto erstatningsavsetninger for skader som er inntruffet i løpet av regnskapsåret og som ved utløpet av regnskapsåret ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet,
- (4) brutto erstatningsavsetninger for skader som er inntruffet før det aktuelle regnskapsåret og som ved utløpet av regnskapsåret ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet,
- (5) brutto erstatningsavsetninger for alle skader som var inntruffet ved utløpet av foregående regnskapsår (uavhengig av i hvilket skadeår skaden hadde inntruffet) men som på det tidspunktet ikke var oppgjort av forsikringsselskapet.

Av dette følger:

- De påløpne brutto erstatningskostnader for det aktuelle regnskapsår er lik summen av postene (1)–(4) fratrasket post (5).
- De anslåtte brutto erstatningskostnader slik dette anslaget utarbeides ved utløpet av det aktuelle regnskapsåret er lik summen av postene (1) og (3).
- Brutto avviklingsresultat for det aktuelle regnskapsår defineres som post (5) fratrasket summen av postene (2) og (4).

For det aktuelle regnskapsår gir dette videre følgende definisjonssammenheng:

- Påløpne brutto erstatningskostnader er lik anslåtte brutto erstatningskostnader fratrasket brutto avviklingsresultat.

Hvis avviklingsresultatet er positivt, vil de påløpne brutto erstatningskostnader være mindre enn de anslåtte brutto erstatningskostnader (slik dette anslaget fremkommer ved utløpet av det aktuelle regnskapsåret).

Hvis avviklingsresultatet er negativt, vil de påløpne brutto erstatningskostnader være større enn de anslåtte brutto erstatningskostnader (slik dette anslaget fremkommer ved utløpet av det aktuelle regnskapsåret).

2. Forsikringstekniske bruttoresultater og brutto avviklingsresultater mv. for regnskapsårene 1991–2011

2.1 Forsikringstekniske bruttoresultater

I tabell 1.1 foran er det vist til at forsikringsselskapene som bidrar med grunnlagsdata til bransjeregnskapet, har et positivt forsikringsteknisk bruttoresultat på til sammen 1 000.5 mill. kr i 2011, noe som er klart høyere enn i 2010 (394.0 mill. kr), 2009 (464.7 mill. kr) og 2008 (714.6 mill. kr). Etter de svake forsikringstekniske bruttoresultater i hele perioden 1997–2005 har bruttoresultatene blitt kraftig forbedret i løpet av årene 2006–2011.

For regnskapsårene 1991–2011 sett under ett har selskapene erfart et samlet negativt bruttoresultat på 114 ½ mill. kr. Det er de dårlige resultatene for regnskapsårene 1997–2000 samt årene 2003–2005 som er hovedårsak til det negative resultatet for hele perioden sett under ett, jf. tabell 2.1. For de seks siste regnskapsårene er det imidlertid et samlet positivt forsikringsteknisk bruttoresultat på 2 954 mill. kr.

Tabell 2.1. Forsikringsteknisk bruttoresultat 1991–2011. Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	– 43.8	–	–
1992	– 5.5	–	–
1993	51.7	–	–
1994	222.2	85.3	137.0
1995	326.2	138.2	188.0
1996	160.9	– 125.2	286.2
1997	– 430.6	– 434.5	4.0
1998	– 924.8	– 791.6	– 133.2
1999	– 1 021.5	– 921.6	– 99.9
2000	– 294.3	– 295.6	1.2
2001	– 18.1	– 19.0	0.9
2002	28.0	183.6	– 155.6
2003	– 569.3	– 75.1	– 494.2
2004	– 364.5	– 155.4	– 209.1
2005	– 185.3	– 160.9	– 24.5
2006	179.6	177.5	2.1
2007	200.9	247.8	– 46.9
2008	714.6	314.2	400.5
2009	464.7	102.2	362.5
2010	394.0	182.5	211.6
2011	1 000.5	667.9	332.5
Sum 1994–2011	– 116.8	– 879.7	763.1
Sum 1991–2011	– 114.4	–	–

Tabell 2.1 viser også hvorledes det forsikringstekniske bruttoresultatet for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer er fordelt mellom de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Denne fordelingen omfatter imidlertid ikke regnskapsårene 1991–1993. Av tabellen fremgår det at samlet negativt bruttoresultat for regnskapsårene 1994–2011 beløper seg til 117 mill. kr.

Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer har i denne perioden et samlet negativt bruttoresultat på 880 mill. kr – i hovedsak som følge av til dels store negative bruttoresultater i regnskapsårene 1996–2001 samt 2003–2005.

Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer har et samlet positivt bruttoresultat for regnskapsårene 1994–2011 sett under ett på 763 mill. kr, bl.a. som følge av de store forsikringstekniske overskudd på bruttobasis de fire siste regnskapsår.

Hovedårsaken til de negative tekniske bruttoresultatene for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjen Yrkesulykkesforsikringer er å finne i det forhold at de opptjente bruttopremiene ikke har vært tilstrekkelige til å dekke de påløpne brutto erstatningskostnader. Dette gjelder spesielt for regnskapsårene 1997–2000 og 2003–2005, der kombinasjonen av følgende forhold bidro til at de negative utslagene ble særlig store:

- Et markert fall i brutto premieinntekter sammenliknet med nivået i regnskapsårene 1994 og 1995. (Dette forholdet er ikke relevant for regnskapsårene 2003–2005.)
- En sterk økning i de påløpne brutto erstatningskostnader bl.a. som følge av store negative avviklingsresultater.⁶

Som en konsekvens av de ovennevnte forhold økte påløpt brutto skadeprosent for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer fra et nivå på ca. 75–100 for regnskapsårene 1991–1996 via ca. 160 i regnskapsår 1997 til rundt 230 for regnskapsårene 1998 og 1999, jf. tabell 2.2.A.

Fra 1999 til 2002 falt imidlertid påløpt brutto skadeprosent fra ca. 230 til i underkant av 115. Dette skyldes for det første en markert økning i de opptjente bruttopremier i løpet av de tre årene og for det andre betydelig lavere avviklingstap i regnskapsårene 2000 og 2001 (og i noe mindre grad i 2002) enn i regnskapsårene 1998 og 1999. I regnskapsårene 2003 og 2004 var imidlertid påløpt brutto skadeprosent høyere enn i 2002 – i hovedsak som følge av de store avviklingstapene i disse to årene, mens påløpt brutto skadeprosent i perioden 2005–2007 lå noe under nivået fra 2002. I årene 2008–2010 lå påløpt brutto skadeprosent mellom 85 ½ og 86 ½, dvs. ca. 20 prosentpoeng lavere enn i 2007. Fra 2010 til 2011 har påløpt brutto skadeprosent falt med hele 24 prosentpoeng som følge av de betydelige avviklingsgevinstene som er registrert for det siste regnskapsåret.

⁶ Mer detaljerte opplysninger om oppjusteringen av brutto erstatningsavsetninger og brutto erstatningskostnader relatert til de tidligere skadeårganger gis i forbindelse med drøftingen i kapitlene 4–6.

Tabell 2.2.A. *Opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader. Mill. kr.
Påløpne brutto skadeprosenter. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.*

Regnskapsår	Opptjente bruttopremier	Påløpne brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto skadeprosenter
1991	836.3	795.1	95.1 pst
1992	1 020.4	1 039.6	101.9 pst
1993	1 075.0	1 043.0	97.0 pst
1994	1 058.2	897.3	84.8 pst
1995	1 016.0	774.0	76.2 pst
1996	896.3	800.3	89.3 pst
1997	802.9	1 278.1	159.2 pst
1998	820.3	1 854.5	226.1 pst
1999	904.3	2 083.8	230.4 pst
2000	1 110.2	1 678.5	151.2 pst
2001	1 364.5	1 663.3	121.9 pst
2002	1 740.3	1 994.7	114.6 pst
2003	1 985.4	2 704.4	136.2 pst
2004	2 096.0	2 552.9	121.8 pst
2005	2 247.3	2 537.8	112.9 pst
2006	2 328.7	2 382.8	102.3 pst
2007	2 495.0	2 702.1	108.3 pst
2008	2 648.8	2 317.2	87.5 pst
2009	2 673.7	2 306.3	86.3 pst
2010	2 583.7	2 254.3	87.3 pst
2011	2 558.0	1 614.4	63.1 pst
Sum 1991–2011	34 261.3	37 274.4	108.8 pst

I tabellene 2.2.B og 2.2.C gis tilsvarende sammenlikninger av opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Disse oversiktene omfatter imidlertid ikke regnskapsårene 1991–1994.

Utviklingen av påløpt brutto skadeprosent i delbransjen Yrkesulykkesforsikringer har klare likhetstrekk med utviklingen som selskapene har erfart hva angår hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Imidlertid startet den negative utviklingen noe tidligere i delbransjen. I regnskapsårene 1994 og 1995 lå påløpt brutto skadeprosent for Yrkesulykkesforsikringer på rundt 90–95, for deretter å øke kraftig til 240–250 i regnskapsårene 1998 og 1999. Fra 1999 til 2002 ble påløpt skadeprosent kraftig redusert fra drøyt 250 til ca. 102 for å øke med 11–12 prosentpoeng fra 2002 til 2004/2005. I løpet av årene fra 2005 til 2010 falt påløpt brutto skadeprosent igjen med til sammen over 20 prosentpoeng. Videre har påløpt brutto skadeprosent falt med ytterligere 25 prosentpoeng fra 2010 til 2011 som følge av de betydelige avviklingsgevinstene som selskapene har kunnet ta ut for det siste regnskapsåret.

Tabell 2.2.B. Opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader. Mill. kr. Påløpne brutto skadeprosenter. Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer.

Regnskapsår	Opptjente bruttopremier	Påløpne brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto skadeprosenter
1994	704.4	669.1	95.0 pst
1995	718.2	640.8	89.2 pst
1996	639.4	816.6	127.7 pst
1997	571.9	1 047.0	183.1 pst
1998	623.3	1 497.9	240.3 pst
1999	688.8	1 732.4	251.5 pst
2000	849.3	1 356.9	159.8 pst
2001	1 041.5	1 276.4	122.5 pst
2002	1 341.9	1 364.9	101.7 pst
2003	1 530.3	1 700.4	111.1 pst
2004	1 611.3	1 819.0	112.9 pst
2005	1 713.8	1 935.8	113.0 pst
2006	1 779.0	1 751.8	98.5 pst
2007	1 896.9	1 915.9	101.0 pst
2008	2 015.8	1 948.8	96.7 pst
2009	2 030.0	1 980.4	97.6 pst
2010	1 965.9	1 811.2	92.1 pst
2011	1 946.1	1 300.6	66.8 pst
Sum 1994–2011	23 667.8	26 564.0	112.2 pst

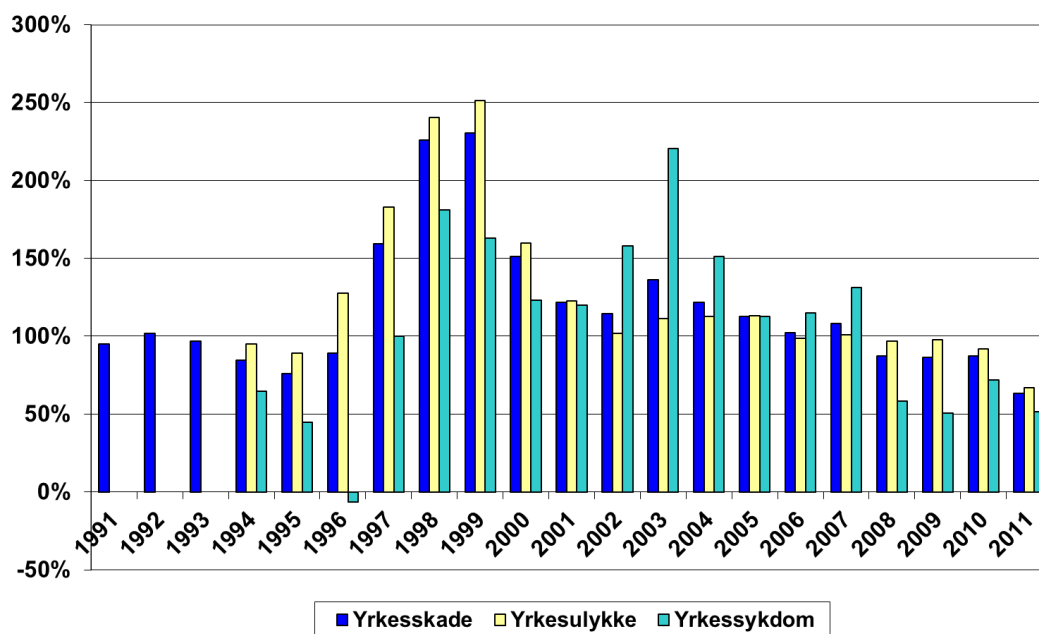
I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer har påløpt brutto skadeprosent hatt en ganske annerledes utvikling. Bl.a. som følge av store positive avviklingsresultater for denne delbransjen i regnskapsårene 1995 og 1996 var påløpt brutto skadeprosent særlig lav i disse to regnskapsårene. For regnskapsåret 1996 var det positive avviklingsresultatet faktisk større enn anslått brutto erstatningskostnad, slik at påløpt brutto skadeprosent ble negativ. I løpet av 1997 og 1998 økte imidlertid påløpt brutto skadeprosent kraftig til hhv. 100 og drøyt 180, for deretter å falle markert i løpet av de tre neste regnskapsårene til snaut 120 i 2001. Fra 2001 til 2003 økte imidlertid påløpt brutto skadeprosent igjen kraftig til over 220 som følge av meget store avviklingstap. Siden avviklingstapene i 2004 og særlig i 2005 og 2006 var vesentlig lavere enn i 2003, falt påløpt skadeprosent til hhv. 112.8 i 2005 og 114.8 i 2006. Betydelige avviklingstap i 2007 medførte en ny økning i påløpt skadeprosent til 131 ½, mens de store avviklingsgevinstene for årene 2008–2011 har gitt som resultat en påløpt skadeprosent som for hvert av disse årene ligger langt under 100.

*Tabell 2.2.C. Opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader. Mill. kr.
Påløpne brutto skadeprosenter. Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Regnskapsår	Opptjente bruttopremier	Påløpne brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto skadeprosenter
1994	353.8	228.1	64.5 pst
1995	297.7	133.3	44.8 pst
1996	256.9	– 16.3	– 6.3 pst
1997	231.0	231.1	100.0 pst
1998	197.1	356.6	181.0 pst
1999	215.5	351.4	163.1 pst
2000	260.9	321.5	123.2 pst
2001	323.0	386.9	119.8 pst
2002	398.4	629.8	158.1 pst
2003	455.0	1 004.0	220.7 pst
2004	484.8	733.9	151.4 pst
2005	533.5	602.0	112.8 pst
2006	549.7	630.9	114.8 pst
2007	598.1	786.2	131.4 pst
2008	633.0	368.3	58.2 pst
2009	643.7	326.0	50.6 pst
2010	617.8	443.2	71.7 pst
2011	611.9	313.8	51.3 pst
Sum 1994–2011	7 661.8	7 830.7	102.2 pst

I figur 2.1 nedenfor illustreres forskjellene mellom Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer hva angår utviklingen av påløpt brutto skadeprosent i perioden 1994–2011. Videre vises utviklingen av påløpt brutto skadeprosent i hele perioden 1991–2011 for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

Figur 2.1. Påløpne brutto skadeprosenter for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer.



2.2 Brutto avviklingsresultater

I tabell 2.3.A illustreres utviklingen i hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer hva angår brutto avviklingsresultat. I tabellen er det for hvert av regnskapsårene 1991–2011 foretatt en sammenlikning av de anslåtte brutto erstatningskostnader for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret – slik disse kostnader opprinnelig ble fastsatt ved utløpet av de respektive regnskapsår – og regnskapsårets påløpne brutto erstatningskostnader.

Av tabellen fremgår det bl.a. at forsikringsselskapene hadde store positive brutto avviklingsresultater i regnskapsårene 1994–1996 på til sammen nesten 410 mill. kr etter et samlet avviklingstap i 1992 og 1993 på snaut 60 mill. kr. Etter 1996 snudde imidlertid denne trenden, og i løpet av regnskapsårene 1997–1999 ble brutto avviklingsresultat stadig mer negativt. I de to regnskapsårene 2000 og 2001 var avviklingstapene vesentlig lavere enn i årene 1998 og 1999 før trenden igjen snudde, noe som førte til store avviklingstap i 2002 og særlig i 2003. I løpet av regnskapsårene 2004–2006 ble det årlige brutto avviklingstapet gradvis redusert før det igjen ble nesten fordoblet fra 2006 til 2007. Ved utløpet av 2007 var akkumulert brutto avviklingstap kommet opp i nesten 4 mrd. kr.

Etter at selskapene har måttet tåle betydelige avviklingstap 11 år på rad, har de i hvert av årene 2008–2011 oppnådd positive avviklingsresultater, der spesielt brutto avviklingsgevinst for 2011 er betydelig. Det samlede avviklingstapet for regnskapsårene 1991–2011 beløper seg likevel til 2 944 mill. kr.

Tabell 2.3.A. *Brutto avviklingsresultat for regnskapsårene 1991–2011.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

Regnskapsår	Anslåtte brutto erstatnings- kostnader ¹⁾	Påløpne brutto erstatnings- kostnader	Brutto avviklings- resultat	Akk. brutto avviklings- resultat
1991	795.1	795.1	0.0	0.0
1992	968.8	1 039.6	– 70.8	– 70.8
1993	1 055.2	1 043.0	12.2	– 58.6
1994	1 034.6	897.3	137.3	78.7
1995	952.7	774.0	178.7	257.4
1996	892.2	800.3	91.9	349.3
1997	1 069.2	1 278.1	– 208.9	140.4
1998	1 346.4	1 854.5	– 508.1	– 367.7
1999	1 499.5	2 083.8	– 584.3	– 952.0
2000	1 511.0	1 678.5	– 167.5	– 1 119.5
2001	1 517.4	1 663.3	– 145.9	– 1 265.4
2002	1 689.4	1 994.7	– 305.3	– 1 570.7
2003	1 907.8	2 704.4	– 796.6	– 2 367.3
2004	1 979.5	2 552.9	– 573.4	– 2 940.7
2005	2 101.8	2 537.8	– 436.0	– 3 376.7
2006	2 175.2	2 382.8	– 207.6	– 3 584.3
2007	2 294.3	2 702.1	– 407.8	– 3 992.1
2008	2 497.0	2 317.2	179.8	– 3 812.3
2009	2 491.1	2 306.3	184.8	– 3 627.5
2010	2 335.4	2 254.3	81.1	– 3 546.4
2011	2 216.7	1 614.4	602.3	– 2 944.1

1) Ved utløpet av de respektive regnskapsår.

En mer detaljert oversikt over brutto avviklingsresultat for de enkelte regnskapsår, herunder hvordan dette fremkommer (dvs. er fordelt på de enkelte skadeårganger), er gitt i vedlegg C.

I tabellene 2.3.B og 2.3.C illustreres på tilsvarende måte den negative utviklingen hva angår brutto avviklingsresultat for delbransjene Yrkessulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. I begge tabeller er det for hvert av regnskapsårene 1994–2011 foretatt en sammenlikning av de anslåtte brutto erstatningskostnader for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret – slik disse kostnader opprinnelig ble fastsatt ved utløpet av de respektive regnskapsår – og regnskapsårets påløpne brutto erstatningskostnader.

Av tabell 2.3.B fremgår det bl.a. at forsikringsselskapene i regnskapsårene 1994 og 1995 hadde positive brutto avviklingsresultater i delbransjen Yrkesulykkesforsikringer på til sammen drøyt 110 mill. kr. Fra og med 1996 snudde denne trenden, og i løpet av regnskapsårene 1996–1999 ble brutto avviklingsresultat stadig mer negativt. I 2000 var imidlertid avviklingstapet vesentlig lavere enn i 1999 og 1998 og også lavere enn i 1997. En ytterligere reduksjon av avviklingstapene fant sted i 2001 og 2002, men avviklingstapene økte deretter markert i løpet av perioden 2003–2005 til hhv. ca. 285 mill. kr i 2003 og ca. 385 mill. kr i 2004 og 2005. I perioden 2006–2010 har de årlige avviklingstapene vært betydelig lavere enn i perioden 2003–2005 (og har etterhvert også blitt gradvis redusert), men det samlede avviklingstapet for disse fem regnskapsårene beløper seg likevel til ca. 585 mill. kr.

Etter 15 år på rad med avviklingstap har selskapene i 2011 oppnådd en brutto avviklingsgevinst på drøyt 400 mill. kr. Det akkumulerte avviklingstapet for regnskapsårene 1994–2011 sett under ett er likevel 2 834 mill. kr.

*Tabell 2.3.B. Brutto avviklingsresultat for regnskapsårene 1994–2011.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Mill. kr.*

Regnskapsår	Anslåtte brutto erstatningskostnader ¹⁾	Påløpne brutto erstatningskostnader	Brutto avviklingsresultat	Akk. brutto avviklingsresultat
1994	726.4	669.1	57.3	57.3
1995	695.2	640.8	54.4	111.7
1996	689.0	816.6	– 127.6	– 15.9
1997	790.5	1 047.0	– 256.5	– 272.4
1998	1 023.7	1 497.9	– 474.2	– 746.6
1999	1 169.7	1 732.4	– 562.7	– 1 309.3
2000	1 182.5	1 356.9	– 174.4	– 1 483.7
2001	1 201.3	1 276.4	– 75.1	– 1 558.8
2002	1 330.2	1 364.9	– 34.7	– 1 593.5
2003	1 416.4	1 700.4	– 284.0	– 1 877.5
2004	1 433.1	1 819.0	– 385.9	– 2 263.4
2005	1 549.6	1 935.8	– 386.2	– 2 649.6
2006	1 601.1	1 751.8	– 150.7	– 2 800.3
2007	1 691.3	1 915.9	– 224.6	– 3 024.9
2008	1 844.7	1 948.8	– 104.1	– 3 129.0
2009	1 913.5	1 980.4	– 66.9	– 3 195.9
2010	1 771.8	1 811.2	– 39.4	– 3 235.3
2011	1 702.4	1 300.6	401.8	– 2 833.5

1) Ved utløpet av de respektive regnskapsår.

Det fremgår av tabell 2.3.C at selskapene i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer hadde avviklingsgevinster på til sammen over 470 mill. kr i løpet av regnskapsårene 1994–1997. (Disse avviklingsgevinstene gjelder først og fremst regnskapsårene 1995 og 1996.) I perioden 1998–2007 hadde imidlertid selskapene avviklingstap hvert år – dog med unntak av regnskapsår 2000. I løpet av regnskapsårene 2001–2003 økte det årlige avviklingstapet kraftig for deretter å bli like kraftig redusert fra 2003 til 2005/2006. I 2007 økte avviklingstapet igjen markert slik at akkumulert brutto avviklingstap ved utløpet av 2007 utgjorde godt over 900 mill. kr.

I hvert av regnskapsårene 2008–2011 har selskapene erfart betydelige avviklingsgevinster på bruttobasis. Som en følge av dette har det akkumulerte avviklingstapet blitt gradvis redusert og utgjør ved utløpet av 2011 drøyt 50 mill. kr.

*Tabell 2.3.C. Brutto avviklingsresultat for regnskapsårene 1994–2011.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

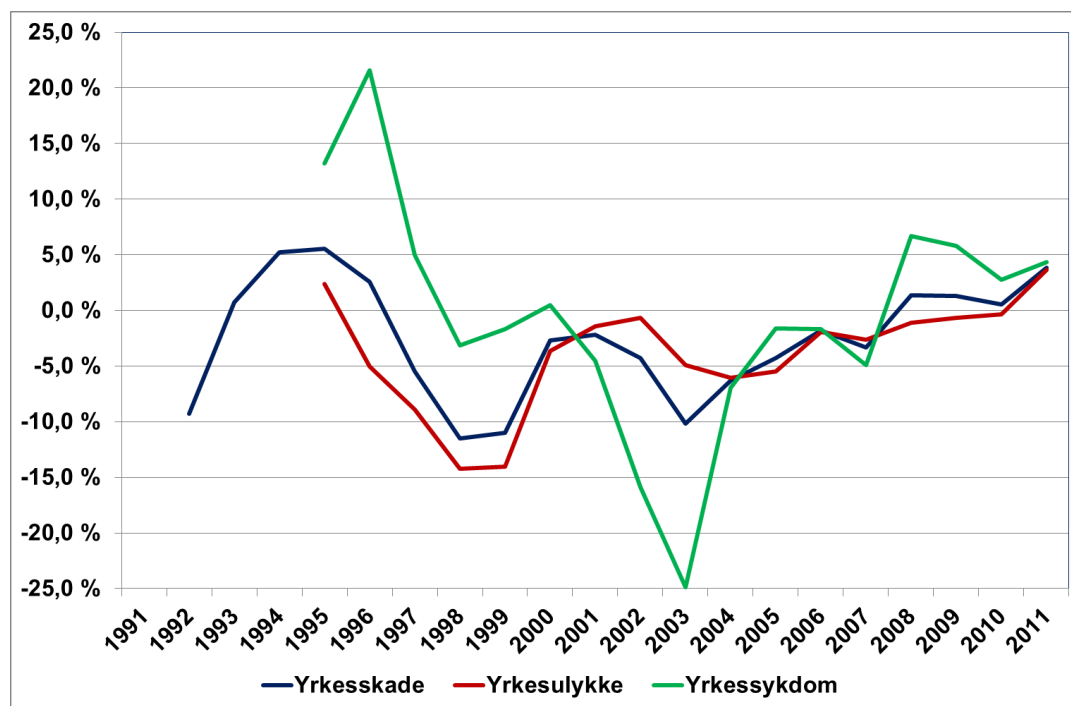
Regnskapsår	Anslåtte brutto erstatnings- kostnader ¹⁾	Påløpne brutto erstatnings- kostnader	Brutto avviklings- resultat	Akk. brutto avviklings- resultat
1994	308.2	228.1	80.1	80.1
1995	257.6	133.3	124.3	204.4
1996	203.2	– 16.3	219.5	423.9
1997	278.6	231.1	47.5	471.4
1998	322.6	356.6	– 34.1	437.4
1999	329.7	351.4	– 21.7	415.7
2000	328.5	321.5	7.0	422.7
2001	316.1	386.9	– 70.8	351.9
2002	359.2	629.8	– 270.6	81.3
2003	491.3	1 004.0	– 512.7	– 431.4
2004	546.4	733.9	– 187.5	– 618.9
2005	552.1	602.0	– 49.9	– 668.8
2006	574.1	630.9	– 56.8	– 725.6
2007	603.0	786.2	– 183.2	– 908.8
2008	652.4	368.3	284.1	– 624.7
2009	577.6	326.0	251.6	– 373.1
2010	563.6	443.2	120.4	– 252.7
2011	514.3	313.8	200.5	– 52.2

1) Ved utløpet av de respektive regnskapsår.

Mer detaljerte oversikter over brutto avviklingsresultat for de enkelte regnskapsår, herunder hvordan dette fremkommer, er gitt i vedleggene D (delbransjen Yrkesulykkesforsikringer) og E (delbransjen Yrkessykdomsforsikringer).

Til slutt blir det i figur 2.2 illustrert hvor stort brutto avviklingsresultat i det enkelte regnskapsår er i forhold til brutto erstatningsavsetning ved inngangen til regnskapsåret. Figuren omfatter både hovedbransjen og de to delbransjene.

Figur 2.2. *Brutto avviklingsresultat i prosent av brutto erstatningsavsetning ved inngangen til regnskapsåret. Regnskapsårene 1991–2011.*



Av figuren fremgår bl.a. følgende:

- For Yrkesskedeforsikringer sett under ett varierer de årlige avviklingsresultatene fra et avviklingstap i størrelsesorden 11–11 ½ prosent av brutto erstatningsavsetning ved inngangen til året (1998 og 1999) til en avviklingsgevinst i størrelsesorden 5–5 ½ prosent av brutto erstatningsavsetning (1994 og 1995). Tendensen synes å være at variasjonen i dette forholdstallet avtar over tid, noe som må antas å ha sammenheng med den markerte økningen i brutto erstatningsavsetning, jf. avsnitt 2.3 nedenfor. Som et eksempel kan det vises til at den betydelige avviklingsgevinsten for regnskapsår 2011 (drøyt 600 mill. kr) utgjør under 4 prosent av brutto erstatningsavsetning ved inngangen til 2011.
- I delbransjen Yrkesulykkesforsikringer varierer de årlige avviklingsresultatene fra et avviklingstap i størrelsesorden 14–14 ¼ prosent av brutto erstatningsavsetning ved inngangen til året (1998 og 1999) til en avviklingsgevinst på drøyt 3 ½ prosent (2011).
- I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer varierer de årlige avviklingsresultater fra et avviklingstap i størrelsesorden 25 prosent av brutto erstatningsavsetning ved inngangen til regnskapsåret (2003) til en avviklingsgevinst på 21 ½ prosent av brutto erstatningsavsetning (1996). Variasjonen i avviklingsresultatene er med andre ord betydelig større for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer enn for delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Denne forskjellen må ses i sammenheng med at brutto erstatningsavsetning relatert til Yrkessykdomsforsikringer er vesentlig lavere enn brutto erstatningsavsetning relatert til Yrkesulykkesforsikringer, jf. tabell 2.4 nedenfor.

2.3 Brutto erstatningsavsetning

Utviklingen av brutto erstatningsavsetning for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer fra utløpet av regnskapsår 1991 til utløpet av regnskapsår 2011 er illustrert i tabell 2.4. Av tabellen fremgår det at hovedbransjens brutto erstatningsavsetning har økt fra drøyt 760 mill. kr til over 16 mrd. kr i løpet av denne perioden. Tabellen viser også utviklingen av brutto erstatningsavsetning for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer i løpet av perioden 1994–2011.

Tabell 2.4. Brutto erstatningsavsetning ved utløpet av regnskapsårene 1991–2011. Mill. kr.

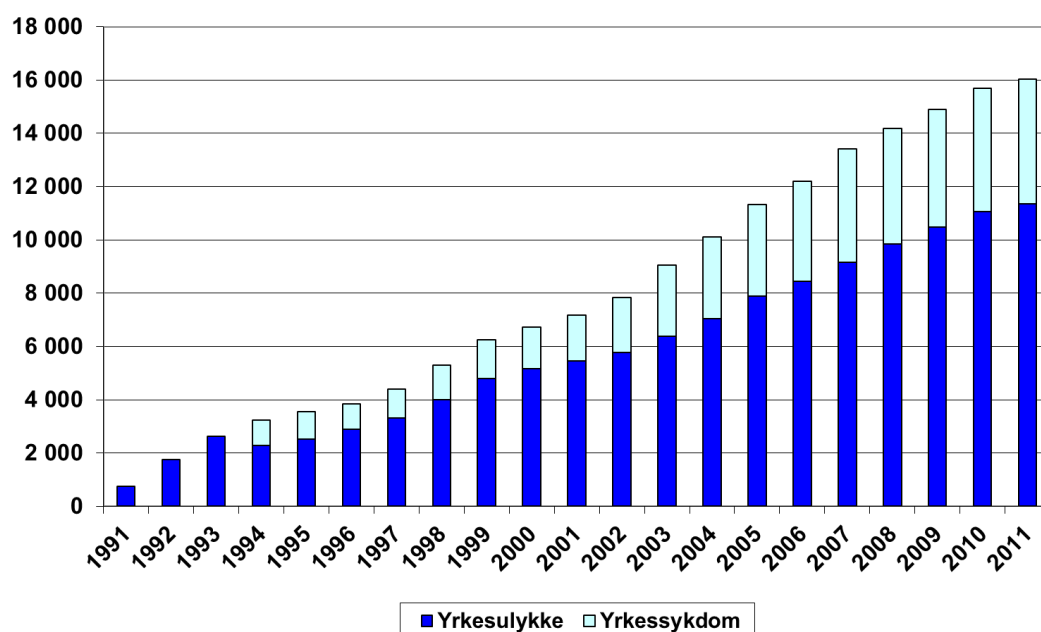
Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	762.4	–	–
1992	1 744.3	–	–
1993	2 626.7	–	–
1994	3 229.1	2 289.6	939.5
1995	3 547.0	2 530.2	1 016.8
1996	3 831.8	2 878.4	953.4
1997	4 411.1	3 326.3	1 084.8
1998	5 307.1	4 013.6	1 293.5
1999	6 261.8	4 796.1	1 465.7
2000	6 726.9	5 157.7	1 569.2
2001	7 168.5	5 466.0	1 702.5
2002	7 823.1	5 761.6	2 061.5
2003	9 059.5	6 368.4	2 691.1
2004	10 116.2	7 029.1	3 087.1
2005	11 318.9	7 899.3	3 419.6
2006	12 188.4	8 437.4	3 751.0
2007	13 424.0	9 163.9	4 260.1
2008	14 186.9	9 833.6	4 353.3
2009	14 883.1	10 481.8	4 401.3
2010	15 683.3	11 069.5	4 613.9
2011	16 029.9	11 348.3	4 681.6

I forbindelse med tabell 2.4 er det for øvrig verdt å merke seg at andelen av samlet brutto erstatningsavsetning som er allokert til delbransjen Yrkessykdomsforsikringer faller fra 29 prosent i 1994 til 23 $\frac{1}{4}$ prosent i 2000, for deretter å øke markert til 31 $\frac{3}{4}$ prosent ved utløpet av 2007. I løpet av de fire siste årene har andelen igjen falt noe og utgjør 29 $\frac{1}{4}$ prosent ved utløpet av 2011.

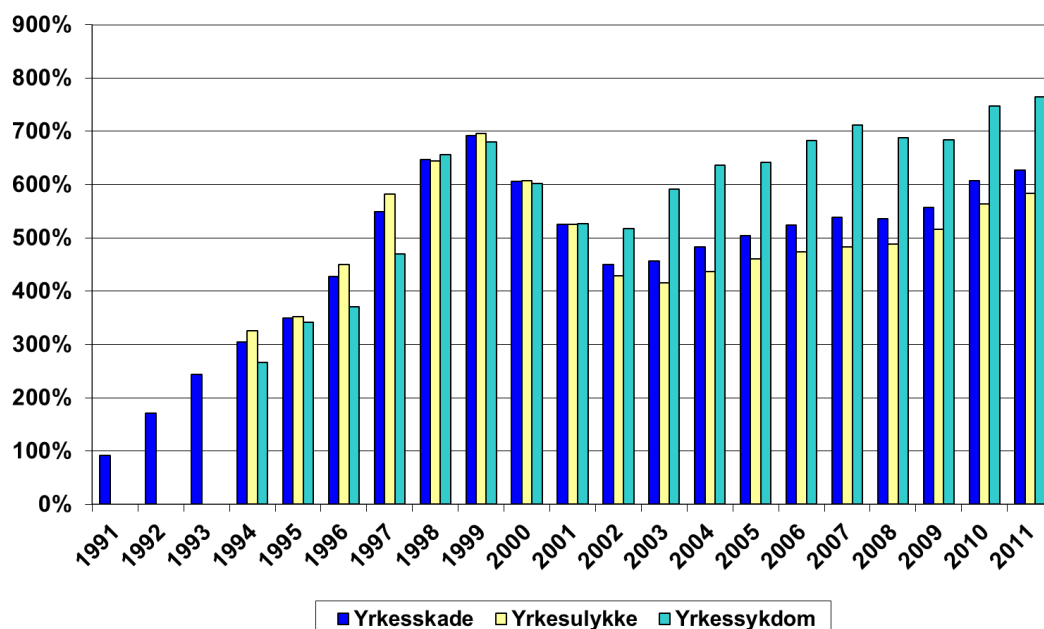
Utviklingen av samlet brutto erstatningsavsetning i løpet av perioden 1991–2011 er videre illustrert i figur 2.3, der det fra og med regnskapsår 1994 også vises hvordan denne avsetningskomponenten er fordelt på de to delbransjene.

I figur 2.4 blir det dessuten vist hvorledes brutto erstatningsavsetning regnet i prosent av opp-tjent bruttopremie har utviklet seg i løpet av perioden 1991–2011.

Figur 2.3. Brutto erstatningsavsetning ved utløpet av regnskapsårene 1991–2011. Mill. kr. For regnskapsårene 1994–2011 fordelt på de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer.



Figur 2.4. Brutto erstatningsavsetning i prosent av opptjent bruttopremie. Regnskapsårene 1991–2011.



Når det gjelder figur 2.4 er det verdt å merke seg at frem til og med regnskapsår 1998 er økningen i forholdet mellom brutto erstatningsavsetning og opptjent bruttopremie også påvirket av at den opptjente bruttopremien avtar fra 1993 til 1997/1998. I årene 2000–2002 er veksten i opptjent bruttopremie vesentlig høyere enn veksten i brutto erstatningsavsetning, slik at forholdstallet avtar. I løpet av de ni siste regnskapsårene (2003–2011) har det imidler-

tid igjen vært en økning i brutto erstatningsavsetning regnet i prosent av opptjent bruttopremie. Under forutsetning av at den opptjente bruttopremien for perioden 2007–2011 på en rimelig måte gjenspeiler risikoen – og dette forholdet vedvarer – må det forventes at brutto erstatningsavsetning for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer i tiden fremover vil utgjøre minst 6– 6 ½ ganger hovedbransjens opptjente bruttopremie.

2.4 Estimert RTV-refusjon pr. regnskapsår

Avslutningsvis blir det i tabell 2.5 illustrert hvorledes de betalte bruttoerstatninger pr. regnskapsår har utviklet seg i løpet av perioden 1991–2011. Tabellen inneholder også en oversikt over hvor stor andel den estimerte refusjonen til Arbeids- og velferdsetaten (RTV-refusjonen) utgjør av de betalte bruttoerstatninger. (Den estimerte RTV-refusjonen er satt til 12/22-deler av de betalte bruttoerstatninger.)

Tabell 2.5. *Betalte bruttoerstatninger og estimert RTV-refusjon pr. regnskapsår. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

Regnskapsår	Betalte brutto erstatninger	Estimert refusjon til RTV/NAV
1991	32.7	17.8
1992	57.7	31.5
1993	160.6	87.6
1994	294.9	160.9
1995	456.2	248.8
1996	515.5	281.2
1997	698.8	381.2
1998	958.6	522.9
1999	1 129.1	615.9
2000	1 205.8	657.7
2001	1 221.7	666.4
2002	1 340.0	730.9
2003	1 468.0	800.7
2004	1 496.2	816.1
2005	1 335.1	728.2
2006	1 513.3	825.4
2007	1 466.6	800.0
2008	1 554.2	847.7
2009	1 610.1	878.2
2010	1 454.1	793.1
2011	1 267.8	695.1

Av tabellen fremgår det bl.a. at forsikringsselskapene som omfattes av bransjeregnskapet i regnskapsåret 2011 har utbetalt 1 267.8 mill. kr i bruttoerstatninger for yrkesskader inntruffet i årene 1991–2011. Av dette beløpet utgjør den estimerte RTV-refusjonen 695.1 mill. kr.

3. Opptjente bruttopremier, anslåtte brutto erstatningskostnader og skadeprosenter

I dette kapitlet gis noen hovedoversikter over utviklingen av opptjente bruttopremier, anslåtte brutto erstatningskostnader og anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1991–2011. Oversiktene omfatter både samlede bruttopremier og brutto erstatningskostnader og brutto premier og brutto erstatningskostnader pr. forsikret. Mer detaljerte oversikter over utviklings-trekk hva angår brutto erstatningskostnader både for hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer og de to delbransjene finnes i kapitlene 4–6.

3.1 Opptjente bruttopremier – Samlet og pr. forsikret

I tabell 3.1.A blir det vist hvorledes de samlede opptjente bruttopremier har utviklet seg i perioden 1991–2011 for selskapene som leverer grunnlagsdata til bransjeregnskapet. Tabellen gir dessuten informasjon om antall forsikrede samt opptjent bruttopremie pr. forsikret i den samme perioden. Tilsvarende oversikter for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkes-sykdomsforsikringer fremgår av tabellene 3.1.B og 3.1.C. De sistnevnte tabeller dekker imidlertid kun årene 1994–2011.

Tabell 3.1.A. Opptjente bruttopremier 1991–2011.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer.

Regnskapsår (Skadeårgang)	Opptjent brutto- premie (mill. kr)	Antall forsikrede	Bruttopremie pr. forsikret (kr)
1991	836.3	1 022 525	818
1992	1 020.4	1 178 314	866
1993	1 075.0	1 225 744	877
1994	1 058.2	1 234 829	857
1995	1 016.0	1 338 246	759
1996	896.3	1 301 327	689
1997	802.9	1 394 795	576
1998	820.3	1 434 454	572
1999	904.3	1 392 258	650
2000	1 110.2	1 298 204	855
2001	1 364.5	1 297 191	1052
2002	1 740.3	1 448 246	1202
2003	1 985.4	1 428 380	1390
2004	2 096.0	1 419 486	1477
2005	2 247.3	1 433 567	1568
2006	2 328.7	1 389 736	1676
2007	2 495.0	1 430 727	1744
2008	2 648.8	1 592 703	1663
2009	2 673.7	1 682 889	1589
2010	2 583.7	1 695 205	1524
2011	2 558.0	1 636 775	1563

Av tabell 3.1.A fremgår det bl.a. at bruttopremien pr. forsikret falt kraftig fra 1993 til 1997/1998 etter å ha økt fra 818 kr i 1991 til 877 kr i 1993. I 1997 og 1998 utgjorde bruttopremien pr. forsikret rundt $\frac{2}{3}$ av bruttopremien pr. forsikret i 1992 og 1993. Fra 1998 til 2007 ble imidlertid bruttopremien pr. forsikret tredoblet og den var i 2007 nesten dobbelt så høy som i 1993. Fra 2007 til 2010 falt imidlertid bruttopremien pr. forsikret med drøyt 12 $\frac{1}{2}$ prosent for igjen å øke noe (ca. 2 $\frac{1}{2}$ prosent) fra 2010 til 2011.

En tilsvarende utvikling kan registreres når det gjelder bruttopremien pr. forsikret i delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer, jf. tabellene 3.1.B og 3.1.C. Brutttopremien pr. forsikret for Yrkesulykkesforsikringer var imidlertid på sitt laveste i 1997.

Når det gjelder den relative fordelingen av den samlede opptjente bruttopremien mellom delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer, så har denne endret seg noe i løpet av perioden 1994–2011, jf. tabell 3.2.

*Tabell 3.1.B. Opptjente bruttopremier 1994–2011.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer.*

Regnskapsår (Skadeårgang)	Opptjent brutto- premie (mill. kr)	Brutttopremie pr. forsikret (kr)
1994	704.4	570
1995	718.2	537
1996	639.4	491
1997	571.9	410
1998	623.3	434
1999	688.8	495
2000	849.3	654
2001	1 041.5	803
2002	1 341.9	927
2003	1 530.3	1071
2004	1 611.3	1135
2005	1 713.8	1195
2006	1 779.0	1280
2007	1 896.9	1326
2008	2 015.8	1266
2009	2 030.0	1206
2010	1 965.9	1160
2011	1 946.1	1189

*Tabell 3.1.C. Opptjente bruttopremier 1994–2011.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Regnskapsår (Skadeårgang)	Opptjent brutto- premie (mill. kr)	Bruttopremie pr. forsikret (kr)
1994	353.8	286
1995	297.7	222
1996	256.9	197
1997	231.0	166
1998	197.1	137
1999	215.5	155
2000	260.9	201
2001	323.0	249
2002	398.4	275
2003	455.0	319
2004	484.8	342
2005	533.5	372
2006	549.7	396
2007	598.1	418
2008	633.0	397
2009	643.7	383
2010	617.8	364
2011	611.9	374

Av tabell 3.2 fremgår det at andelen av de samlede opptjente bruttopremier som er allokert til delbransjen Yrkesulykkesforsikringer, økte fra i underkant av 67 prosent i 1994 til 77 prosent for årgangene 2002–2004. Fra 2004 til 2007 ble denne andelen nedjustert med ca. 1 prosentpoeng og har i perioden 2007–2011 ligget rundt 75 prosent.

I denne forbindelse bør det også påpekes at i de første årene ble premien fastsatt for yrkes-skadeforsikringsproduktet som helhet og ikke separat for de to delbransjene. Premiefordelingen for denne perioden er basert på hvorledes selskapene på det aktuelle tidspunkt mente erstatningskostnadene ville fordele seg mellom de to delbransjene. Senere har økningen i andelen yrkesulykker medført en tilsvarende glidning i premiefordelingen, men likevel slik at premiefordelingen – for alle selskapene sett under ett – har vært relativt stabil siden 1998/1999.

Tabell 3.2. Relativ fordeling av opptjente bruttopremier 1994–2011. Prosent.

Regnskapsår (Skadeårgang)	Andeler av samlet opptjent bruttopremie Yrkesulykke	Yrkessykdom
1994	66.6	33.4
1995	70.7	29.3
1996	71.3	28.7
1997	71.2	28.8
1998	76.0	24.0
1999	76.2	23.8
2000	76.5	23.5
2001	76.3	23.7
2002	77.1	22.9
2003	77.1	22.9
2004	76.9	23.1
2005	76.3	23.7
2006	76.4	23.6
2007	76.0	24.0
2008	76.1	23.9
2009	75.9	24.1
2010	76.1	23.9
2011	76.1	23.9

3.2 Anslåtte brutto erstatningskostnader – Samlet og pr. forsikret

I tabell 3.3.A blir det vist hvorledes selskapenes anslåtte brutto erstatningskostnader har utviklet seg i perioden 1991–2011. Tabellen gir informasjon både om de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader og om anslåtte brutto erstatningskostnader pr. forsikret. Tilsvarende oversikter for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer er gitt i tabellene 3.3.B og 3.3.C. De sistnevnte tabeller dekker imidlertid kun skadeårgangene 1994–2011. Det skal presiseres at for alle skadeårganger er dataene over brutto erstatningskostnader som presenteres i tabellene 3.3.A–C og 3.4 basert på anslag pr. 31. desember 2011.

Av tabell 3.3.A fremgår det at mens anslaget på brutto erstatningskostnad pr. forsikret for Yrkesskedeforsikringer sett under ett faller noe fra 1991 (952 kr) til 1993 (942 kr), øker dette anslaget gradvis i løpet av perioden fra 1993 til 2007/2008 og utgjør 1538 kr for skadeårgang 2008. (I noen kortere perioder (1998–2002 og 2003–2005) holder imidlertid brutto erstatningskostnad pr. forsikret seg på et relativt stabilt nivå eller er svakt avtakende.) Fra 2008 til 2011 faller dette anslaget igjen med nesten 12 prosent til 1354 kr. Det vises også til figur 3.1 der utviklingen av brutto erstatningskostnader pr. forsikret i perioden 1991–2011 blir sammenliknet med utviklingen av opptjent bruttopremie pr. forsikret i samme periode.

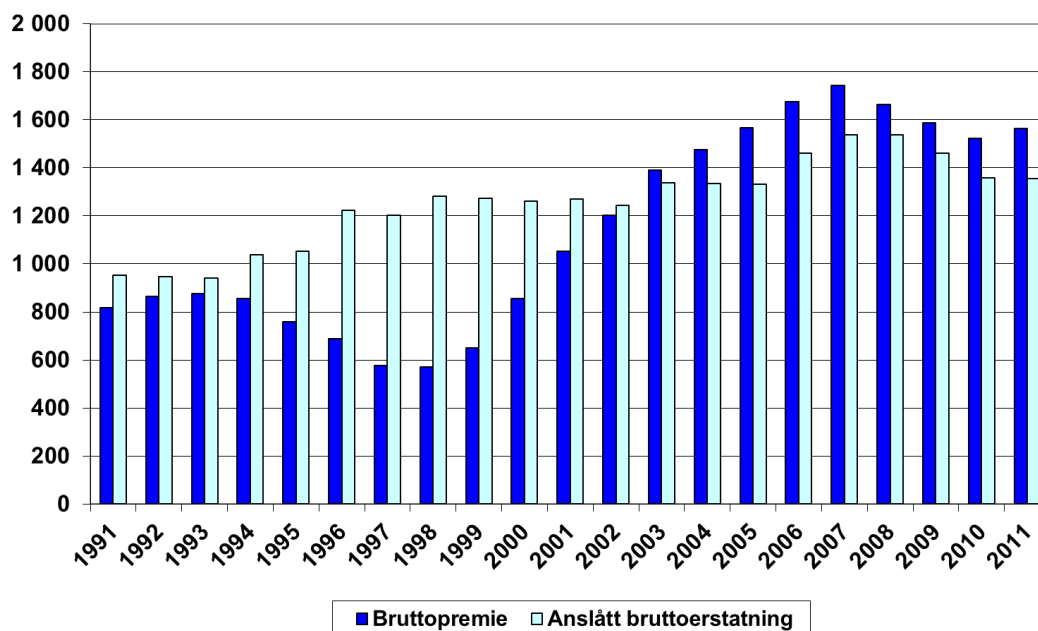
En tilsvarende utvikling har funnet sted i delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer:

- For delbransjen Yrkesulykkesforsikringer øker anslått brutto erstatningskostnad pr. forsikret fra 793 kr for skadeårgang 1994 til 1222 kr for skadeårgang 2008, jf. tabell 3.3.B og figur 3.2. (Også her er det kortere perioder der brutto erstatningskostnad pr. forsikret er tilnærmet konstant eller svakt avtakende.) Deretter faller anslått brutto erstatningskostnad pr. forsikret med nesten 15 prosent til 1040 kr ved utløpet av 2011.
- I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer registreres en økning i anslått brutto erstatningskostnad pr. forsikret fra 245 kr for skadeårgang 1994 til 341 kr for skadeårgang 2007, men slik at anslagene for de mellomliggende skadeårgangene fluktuerer en god del, jf. tabell 3.3.C samt figur 3.3. Deretter reduseres denne størrelsen til 307 kr i 2010 for igjen å øke noe til 314 kr ved utløpet av 2011.

*Tabell 3.3.A. Anslåtte brutto erstatningskostnader 1991–2011.
Hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer.*

Skadeårgang	Anslått brutto- erstatning (mill. kr)	Anslått bruttoerstatn. pr. forsikret (kr)
1991	973.7	952
1992	1 116.9	948
1993	1 154.2	942
1994	1 281.8	1038
1995	1 407.7	1052
1996	1 592.3	1224
1997	1 676.5	1202
1998	1 837.5	1281
1999	1 773.2	1274
2000	1 638.3	1262
2001	1 649.1	1271
2002	1 800.0	1243
2003	1 911.7	1338
2004	1 893.3	1334
2005	1 908.7	1331
2006	2 028.6	1460
2007	2 198.6	1537
2008	2 448.9	1538
2009	2 456.7	1460
2010	2 302.7	1358
2011	2 216.7	1354

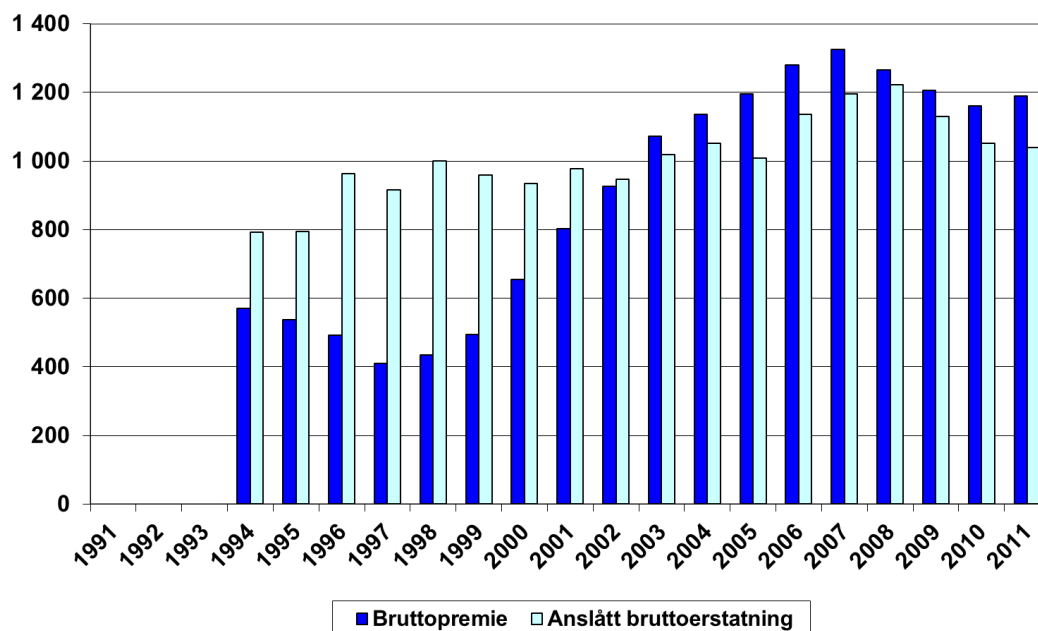
Figur 3.1. Opptjent bruttopremie og anslått bruttoerstatning pr. forsikret.
Hovedbransjen Yrlesskadeforsikringer. Beløp i kr.



Tabell 3.3.B. Anslåtte brutto erstatningskostnader 1994–2011.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer.

Skadeårgang	Anslått brutto- erstatning (mill. kr)	Anslått bruttoerstatn. pr. forsikret (kr)
1994	979.6	793
1995	1 063.5	795
1996	1 254.2	964
1997	1 278.3	916
1998	1 434.3	1000
1999	1 335.9	960
2000	1 212.4	934
2001	1 268.2	978
2002	1 372.2	947
2003	1 455.9	1019
2004	1 491.6	1051
2005	1 445.0	1008
2006	1 578.4	1136
2007	1 710.2	1195
2008	1 946.3	1222
2009	1 900.9	1130
2010	1 783.0	1052
2011	1 702.4	1040

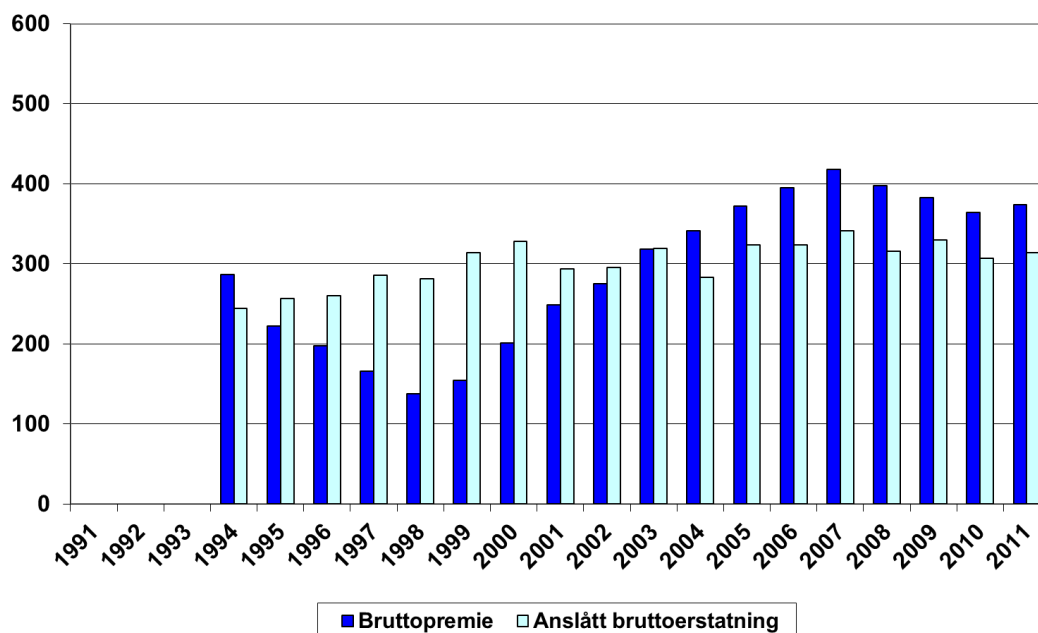
Figur 3.2. Opptjent bruttopremie og anslått bruttoerstatning pr. forsikret.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Beløp i kr.



Tabell 3.3.C. Anslåtte brutto erstatningskostnader 1994–2011.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

Skadeårgang	Anslått brutto- erstatning (mill. kr)	Anslått bruttoerstatn. pr. forsikret (kr)
1994	302.2	245
1995	344.2	257
1996	338.2	260
1997	398.2	285
1998	403.3	281
1999	437.2	314
2000	425.9	328
2001	380.9	294
2002	427.8	295
2003	455.8	319
2004	401.7	283
2005	463.7	323
2006	450.2	324
2007	488.3	341
2008	502.6	316
2009	555.8	330
2010	519.8	307
2011	514.3	314

Figur 3.3. Opptjent bruttopremie og anslått bruttoerstatning pr. forsikret.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Beløp i kr.



En oversikt over den relative fordelingen av de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader mellom delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer for skadeårgangene 1994–2011 er gitt i tabell 3.4.

Av tabellen fremgår det at i perioden 1994-2011 varierer andelen av de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader som er allokert til delbransjen Yrkesulykkesforsikringer, fra 74.0 prosent (for 2000-årgangen) til 79.5 prosent for (2008-årgangen).

Tabell 3.4. Relativ fordeling av anslåtte brutto erstatningskostnader 1994–2011. Prosent.

Skadeårgang	Andeler av samlet anslått brutto erstatning	
	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1994	76.4	23.6
1995	75.5	24.5
1996	78.8	21.2
1997	76.2	23.8
1998	78.1	21.9
1999	75.3	24.7
2000	74.0	26.0
2001	76.9	23.1
2002	76.2	23.8
2003	76.2	23.8
2004	78.8	21.2
2005	75.7	24.3
2006	77.8	22.2
2007	77.8	22.2
2008	79.5	20.5
2009	77.4	22.6
2010	77.4	22.6
2011	76.8	23.2

3.3 Anslåtte brutto skadeprosenter

I tabell 3.5 gis en oversikt over anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1991–2011, slik disse er fastsatt ved utløpet av 2011. Oversikten omfatter både hovedbransjen Yrkes-skadeforsikringer og de to delbransjene. Dataene for delbransjene dekker imidlertid kun skadeårgangene 1994–2011. En tilsvarende illustrasjon er gitt i figur 3.4.

Av tabell 3.5 og figur 3.4 fremgår det at anslått brutto skadeprosent for hovedbransjen Yrkes-skadeforsikringer øker kraftig fra 1993 til 1998, etter en viss nedjustering fra skadeårgang 1991 (116.4 prosent) til skadeårgang 1993 (107.4 prosent). For skadeårgang 1998 er anslaget på brutto skadeprosent 224.0. I løpet av skadeårgangene 1999–2005 blir imidlertid anslaget på brutto skadeprosent mer enn halvert (til 84.9 prosent) – en utvikling som først og fremst har sammenheng med de markerte økninger i bruttopremiene i løpet av den første delen av denne perioden. For skadeårgangene 2006–2011 ligger anslått brutto skadeprosent i området 86 $\frac{3}{4}$ –92 $\frac{1}{2}$, men med en nedadgående tendens de siste tre årene.

En tilsvarende utvikling har funnet sted i delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkes-sykdomsforsikringer:

- I delbransjen Yrkesulykkesforsikringer øker anslått brutto skadeprosent fra 139.1 for skadeårgang 1994 til 230.1 for skadeårgang 1998. I løpet av perioden fra 1999 til 2005 blir anslaget på brutto skadeprosent kraftig nedjustert til 84.3. I perioden 2006–2011

ligger anslått brutto skadeprosent i området 87 ½–96 ½, men også her med en nedadgående tendens de tre siste år.

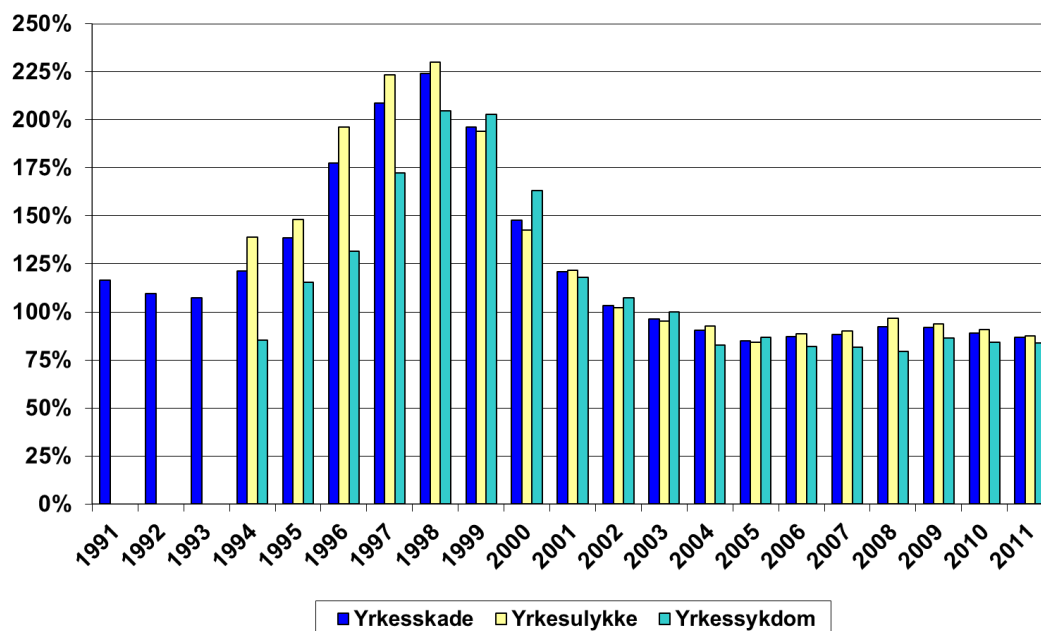
- I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer øker anslått brutto skadeprosent fra 85.4 for skadeårgang 1994 til 204.7 for skadeårgang 1998. Deretter reduseres skadeprosenten kraftig til 82.9 i 2004 og ligger etter dette godt under 90.

Avslutningsvis skal det bemerkes at det er til dels betydelig avvik mellom de årgangsspesifikke anslåtte brutto skadeprosjenter som er oppgitt i tabell 3.5 og de årlige påløpne brutto skadeprosjenter som er oppgitt i tabellene 2.2.A–C. Dette forholdet henger sammen med de årlige avviklingstap eller avviklingsgevinster som selskapene erfarer. Videre er det registrert til dels betydelige justeringer av de anslåtte brutto skadeprosjenter fra utløpet av de respektive skadeårganger fram til utløpet av 2011. En nærmere dokumentasjon av disse utviklingstrekkene er gitt i kapitlene 4–6.

Tabell 3.5. Anslåtte brutto skadeprosjenter pr. 31. desember 2011.

Skadeårgang	Yrkesskedeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	116.4	–	–
1992	109.5	–	–
1993	107.4	–	–
1994	121.1	139.1	85.4
1995	138.6	148.1	115.6
1996	177.7	196.1	131.7
1997	208.8	223.5	172.4
1998	224.0	230.1	204.7
1999	196.1	194.0	202.9
2000	147.6	142.7	163.3
2001	120.9	121.8	117.9
2002	103.4	102.3	107.4
2003	96.3	95.1	100.2
2004	90.3	92.6	82.9
2005	84.9	84.3	86.9
2006	87.1	88.7	81.9
2007	88.1	90.2	81.6
2008	92.5	96.6	79.4
2009	91.9	93.6	86.3
2010	89.1	90.7	84.1
2011	86.7	87.5	84.0

Figur 3.4. Anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1991–2011.
Estimert pr. 31. desember 2011.



Oversiktene over opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader mv. som er presentert i avsnittene 3.1–3.3 foran er basert på nominelle størrelser (dvs. størrelser målt i løpende priser). Dette innebærer at det må vises varsomhet ved sammenlikninger over tid av både premier og erstatningskostnader siden det også må tas høyde for effekter av den underliggende inflasjonen.

I vedlegg F gis det noen illustrasjoner på utviklingen av inflasjonskorrigerte bruttopremier og brutto erstatningskostnader og en sammenlikning/vurdering av forskjellene mellom de nominelle og de inflasjonskorrigerte premie- og erstatningsstørrelser.

4. Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkesskedeforsikringer

Nedenfor gis oversikter over bl.a. hvordan anslagene på brutto erstatningskostnader og brutto skadeprosenter for hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer har utviklet seg over tid. Tilsvarende oversikter for delbransjene Yrkessulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer gis i kapitlene 5 og 6.

Tabell 4.1 gir en oversikt over hvorledes anslagene på de samlede brutto erstatningskostnader for yrkesskader inntruffet i årene 1991–2011 har utviklet seg. For disse skadeårgangene presenteres anslagene på brutto erstatningskostnader slik disse fremkom ved utløpet av de respektive skadeårganger (opprinnelig anslag), samt de reviderte anslagene ved utløpet av hhv. 2010 og 2011. Tabell 4.2 viser hvorledes anslagene på de tilsvarende brutto skadeprosenter (for hver av skadeårgangene 1991–2011) har utviklet seg.

Tabell 4.1. *Utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto erstatningskostnader		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2010	pr. 31.12.2011
1991	795.1	992.9	973.7
1992	968.8	1 113.0	1 116.9
1993	1 055.2	1 148.2	1 154.2
1994	1 034.6	1 272.0	1 281.8
1995	952.7	1 390.3	1 407.7
1996	892.2	1 565.4	1 592.3
1997	1 069.2	1 680.5	1 676.5
1998	1 346.4	1 846.6	1 837.5
1999	1 499.5	1 764.4	1 773.2
2000	1 511.0	1 660.4	1 638.3
2001	1 517.4	1 729.8	1 649.1
2002	1 689.4	1 861.4	1 800.0
2003	1 907.8	1 952.1	1 911.7
2004	1 979.5	1 986.4	1 893.3
2005	2 101.8	1 984.9	1 908.7
2006	2 175.2	2 111.4	2 028.6
2007	2 294.3	2 261.3	2 198.6
2008	2 497.0	2 489.7	2 448.9
2009	2 491.1	2 506.5	2 456.7
2010	2 335.4	2 335.4	2 302.7
2011	2 216.7	–	2 216.7

Av tabell 4.1 fremgår bl.a. følgende:

- For skadeårgangene 1991–2002 har det vært til dels kraftige oppjusteringer av anslagene på brutto erstatningskostnader fra utgangen av de respektive skadeårganger frem til

utgangen av 2011. Oppjusteringene har vært spesielt store (minst 20 prosent) for skadeårgangene 1991 og 1994–1998.

For skadeårgangene 2004–2007 har anslagene blitt nedjustert med hhv. 4.4 prosent, 9.2 prosent, 6.7 prosent og 4.2 prosent fra utløpet av skadeårgangen til utløpet av 2011.

For de øvrige skadeårganger er det bare mindre justeringer i anslaget på brutto erstatningskostnader.

- I løpet av 2011 har anslaget på brutto erstatningskostnader blitt oppjustert for skadeårgangene 1995 og 1996 med hhv. 1.3 prosent og 1.7 prosent. Videre har anslaget blitt nedjustert med mer enn én prosent for i alt 12 skadeårganger. De mest markerte nedjusteringer gjelder skadeårgangene 2001 og 2004 (begge ned 4.7 prosent), 2006 (ned 3.9 prosent), 2005 (ned 3.8 prosent) og 2002 (ned 3.3 prosent).

Når det gjelder tabell 4.2 kan følgende utviklingstrekk registreres:

- Oppjusteringen av de anslåtte brutto erstatningskostnader har også medført markerte oppjusteringer i de anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1991–2002. Som følge av den markerte reduksjonen i de opptjente bruttopremier frem til 1998 samt det forhold at selskapene måtte bruke flere år på å få premiene tilbake til nivået fra 1993, er de anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1994–2001 svært høye (121–224) ved utløpet av 2011.

*Tabell 4.2. Utviklingen av anslagene på brutto skadeprosenter.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto skadeprosenter		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2010	pr. 31.12.2011
1991	95.1	118.7	116.4
1992	94.9	109.1	109.5
1993	98.2	106.8	107.4
1994	97.8	120.2	121.1
1995	93.8	136.8	138.6
1996	99.5	174.7	177.7
1997	133.2	209.3	208.8
1998	164.1	225.1	224.0
1999	165.8	195.1	196.1
2000	136.1	149.6	147.6
2001	111.2	126.8	120.9
2002	97.1	107.0	103.4
2003	96.1	98.3	96.3
2004	94.4	94.8	90.3
2005	93.5	88.3	84.9
2006	93.4	90.7	87.1
2007	92.0	90.6	88.1
2008	94.3	94.0	92.5
2009	93.2	93.7	91.9
2010	90.4	90.4	89.1
2011	86.7	—	86.7

- For skadeårgangene fra og med 2002-årgangen ligger de anslåtte brutto skadeprosenter på et vesentlig lavere nivå enn for de tidligere skadeårganger. Når det gjelder skadeårgangene 2004-2010 har dessuten anslaget på brutto skadeprosent blitt betydelig nedjustert fra utløpet av skadeårgangen til utløpet av 2011.

I de to foregående tabellene er det vist hvorledes anslagene på brutto erstatningskostnader og brutto skadeprosenter har utviklet seg fra utløpet av de respektive skadeårganger frem til utløpet av 2011 (siste rapporteringstidspunkt). Det er imidlertid av interesse også å kartlegge hvordan de anslåtte brutto erstatningskostnader – ved et gitt rapporteringstidspunkt – er fordelt mellom de følgende komponenter:

- betalte bruttoerstatninger,
- brutto avsetninger for de rapporterte, ikke oppgjorte skadetilfeller (brutto RBNS-avsetninger),
- brutto avsetninger for de inntrufne, ikke rapporterte skader (brutto IBNR-avsetninger).

I tabellene 4.3 og 4.4 nedenfor er det gitt oversikter over fordelingen pr. 31. desember 2011 av de anslåtte brutto erstatningskostnader (for skadeårgangene 1991–2011) på de tre forannevnte komponenter. Tabell 4.3 viser de nominelle beløp, mens tabell 4.4 angir de relative andeler.

Av tabell 4.3 og 4.4 fremgår bl.a. følgende:

- Andelen som de betalte bruttoerstatninger utgjør av de anslåtte brutto erstatningskostnader, er bare 1.3 prosent for den siste skadeårgangen, men denne andelen øker raskt med skadeårgangens ”alder”. For årgangene 1991 og 1992 utgjør de betalte bruttoerstatninger hhv. 96.1 prosent og 94.1 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader.
- På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetning hele 76.5 prosent av anslått brutto erstatningskostnad for 2011-årgangen. IBNR-andelen avtar raskt med skadeårgangens ”alder” og utgjør hhv. 2.0 prosent og 4.9 prosent for årgangene 1991 og 1992.
- Hva angår brutto avsetninger for de meldte skadetilfeller (brutto RBNS-avsetninger) viser tabellene at disse avsetningenes andel av anslåtte brutto erstatningskostnader er størst for 1–3 år gamle skadeårganger (26–27 prosent).
- For skadeårgangene 1991 og 1992 utgjør summen av betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS-avsetninger, dvs. de fastsatte bruttoerstatninger for meldte skader, hhv. 98.0 prosent og 95.1 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen blir lavere desto ”yngre” skadeårgangen er, og utgjør hhv. 32.0 prosent og 23.5 prosent for årgangene 2010 og 2011.

Det vises også til illustrasjonene gitt ved figurene 4.1 og 4.2.

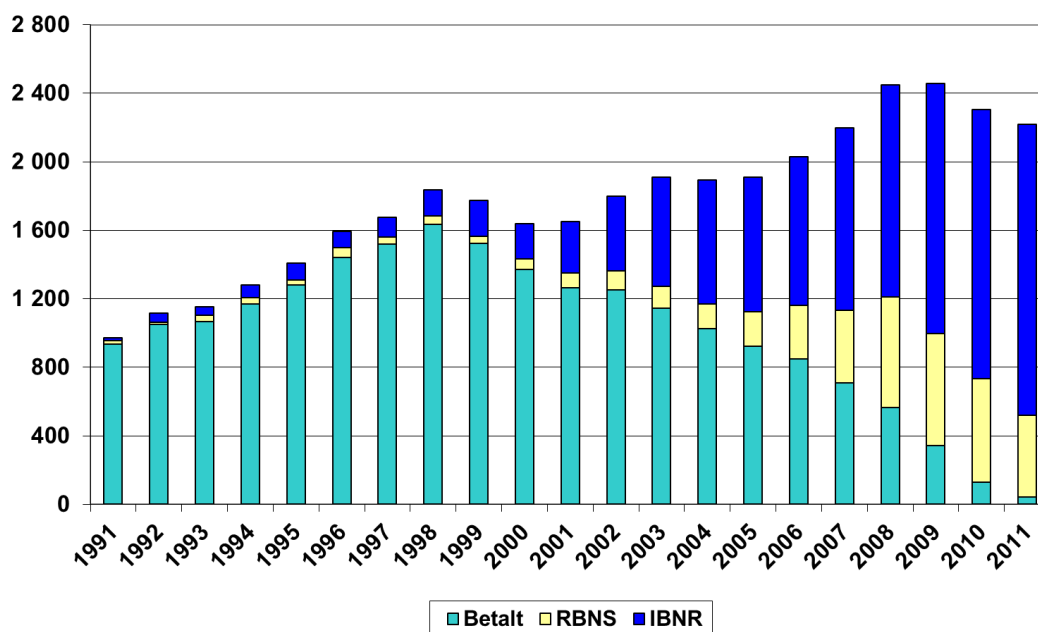
Tabell 4.3. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2011.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1991	935.2	19.0	19.5
1992	1 051.2	11.2	54.4
1993	1 065.6	37.1	51.4
1994	1 169.5	37.6	74.6
1995	1 280.5	30.6	96.7
1996	1 442.1	58.4	91.9
1997	1 521.0	40.9	114.6
1998	1 635.9	47.2	154.4
1999	1 524.5	38.0	210.6
2000	1 370.0	62.5	205.8
2001	1 265.9	83.8	299.4
2002	1 250.2	112.7	437.2
2003	1 143.9	129.2	638.6
2004	1 025.2	146.0	722.1
2005	922.7	201.4	784.7
2006	847.5	315.4	865.7
2007	708.7	424.6	1 065.3
2008	564.5	645.1	1 239.3
2009	342.3	653.7	1 460.7
2010	128.5	607.1	1 567.2
2011	42.4	478.7	1 695.6

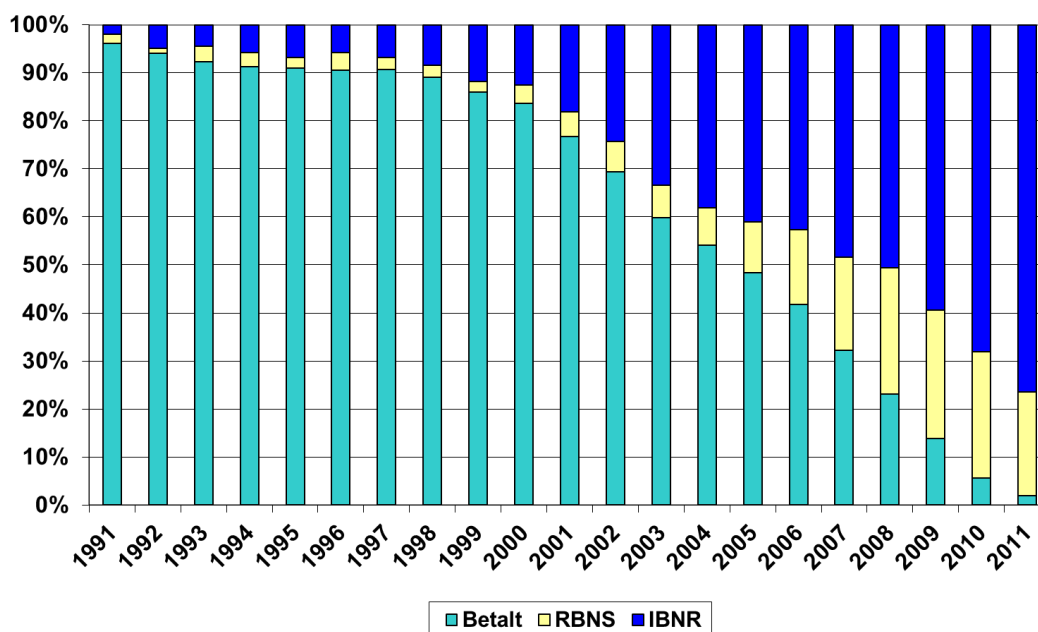
Tabell 4.4. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2011.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Relativ fordeling (prosent).

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1991	96.1	2.0	2.0
1992	94.1	1.0	4.9
1993	92.3	3.2	4.5
1994	91.3	2.9	5.8
1995	91.0	2.2	6.9
1996	90.6	3.7	5.8
1997	90.7	2.4	6.8
1998	89.0	2.6	8.4
1999	86.0	2.1	11.9
2000	83.6	3.8	12.6
2001	76.8	5.1	18.2
2002	69.5	6.3	24.3
2003	59.8	6.8	33.4
2004	54.2	7.7	38.1
2005	48.3	10.6	41.1
2006	41.8	15.6	42.7
2007	32.2	19.3	48.5
2008	23.1	26.3	50.6
2009	13.9	26.6	59.5
2010	5.6	26.4	68.1
2011	1.9	21.6	76.5

Figur 4.1. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Skadeårgangene 1991–2011.
Data pr. 31. desember 2011. Mill. kr.



Figur 4.2. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Skadeårgangene 1991–2011.
Data pr. 31. desember 2011. Relative andeler.



I figurene 4.1 og 4.2 er det – for hver av skadeårgangene 1991–2011 – illustrert hvordan anslaget på samlet brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 er fordelt mellom betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger. Forholdet mellom betalte bruttoerstatninger og anslåtte brutto erstatningskostnader kan imidlertid sammenliknes (og illustreres) også på andre måter:

- (A) Man kan sammenlikne de ulike skadeårgangene ved å se på forholdet mellom de akkumulerte brutto erstatningsutbetalinger ved utløpet av hvert avviklingsår og anslaget på skadeårgangens brutto erstatningskostnader (pr. 31. desember 2011), dvs. ved å sammenlikne de årgangsspesifikke avviklingskurver. Dette er illustrert ved figurene 4.3–4.7 nedenfor.
- (B) Man kan betrakte en skadeårgang av gangen og undersøke hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad har blitt endret fra og med utløpet av skadeårgangen til og med det aktuelle betraktningstidspunktet (utløpet av 2011). Siden denne illustrasjonen er basert på nominelle beløp, fremgår det også hvorledes anslaget på den nominelle brutto erstatningskostnaden har endret seg i perioden fra utgangen av skadeårgangen frem til betraktningstidspunktet. Dette er illustrert ved figurene 4.8–4.25 nedenfor.

(A) En sammenlikning av avviklingskurvene

I figurene 4.3–4.7 nedenfor foretas en sammenlikning av avviklingskurvene for skadeårgangene 1991–2011 basert på den enkelte skadeårgangs akkumulerte brutto erstatningsutbetalinger og de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av 2011. For skadeårgang nr. J illustreres med andre ord utviklingen av følgende størrelser:

$$Q_{J,E} = ABE_{J,E}/BEK_J, \quad J = 1991, \dots, 2011 \text{ og } E = 0, \dots, 2011-J,$$

der $ABE_{J,E}$ er de akkumulerte brutto erstatningsutbetalinger for skadeårgang nr. J ved utløpet av regnskapsår nr. J+E, mens BEK_J er anslaget på brutto erstatningskostnader for skadeårgang nr. J pr. 31. desember 2011 (betraktningstidspunktet).

Avviklingskurvene for skadeårgangene 1991–1994 er illustrert i figur 4.3. Tilsvarende avviklingskurver for skadeårgangene 1995–1998, 1999–2002, 2003–2006 og 2007–2011 er illustrert i figurene 4.4–4.7.

Av figurene 4.3–4.7 (jf. også tabell C.7 i vedlegg C) fremgår bl.a. følgende:

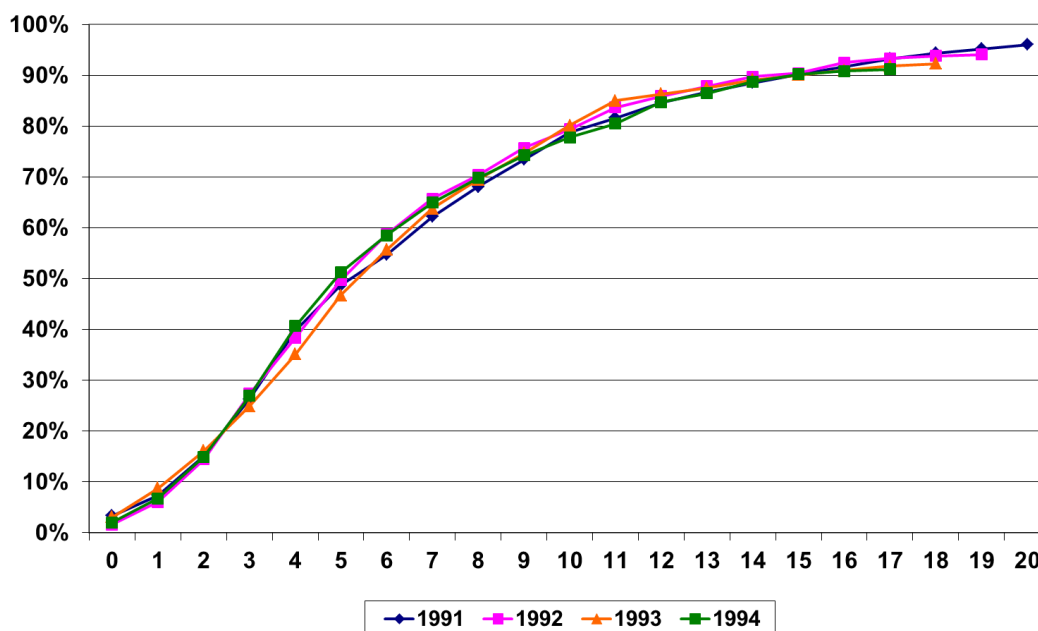
- Avviklingskurvene for skadeårgangene 1991–1994 ligger forholdsvis tett men med enkelte "utslag", jf. figur 4.3. Over avviklingsperioden varierer det hvilken av de fire skadeårgangene som oppviser den høyeste, respektiv laveste, akkumulerte avviklingskurven. Fra og med avviklingsår nr. 16 er det likevel en tendens til at avviklingen blir langsommere desto "yngre" skadeårgangen er.
- Avviklingskurven for skadeårgang 1996 ligger klart under avviklingskurvene for skadeårgangene 1995, 1997 og 1998 fra og med avviklingsår nr. 6, jf. figur 4.4. Videre ligger avviklingskurven for skadeårgang 1995 klart over kurvene for skadeårgangene 1996–1998 for avviklingsårene 4–10. Generelt synes avviklingen av skadeårgangene 1995–1998 å være noe raskere enn avviklingen av skadeårgangene 1991–1994.

- Avviklingskurven for skadeårgang 2001 og spesielt avviklingskurven for skadeårgang 2002 antyder en betydelig langsommere avvikling av disse årgangene enn av årgangene 1999 og 2000, jf. figur 4.5. Avviklingskurven for 2002-årgangen ligger også markert under avviklingskurvene for alle årgangene 1992–2001, dog med unntak for skadeårgang 1991 når det gjelder enkelte avviklingsår. Det er stort sett mindre avvik mellom avviklingskurvene for skadeårgangene 1999 og 2000, men med en tendens til at 2000-årgangen avvikles noe langsommere enn den foregående årgangen.
- Når det gjelder skadeårgangene 2003–2006, ser det foreløpig ut som om årgangene 2004 og 2006 avvikles noe langsommere enn årgangene 2003 og 2005, jf. figur 4.6. Videre ligger det an til at disse fire årgangene avvikles betydelig langsommere enn alle de foregående årganger (1991–2002).
- Årgangene 2007–2011 ser foreløpig ut til å utvikle seg forholdsvis likt, men det må samtidig presiseres at det for disse årgangene kun foreligger et lite antall observasjoner, jf. figur 4.7. En foreløpig vurdering tilsier at avvikingen av disse årgangene kan bli like langsom som avvikingen av skadeårgangene 2003–2006.

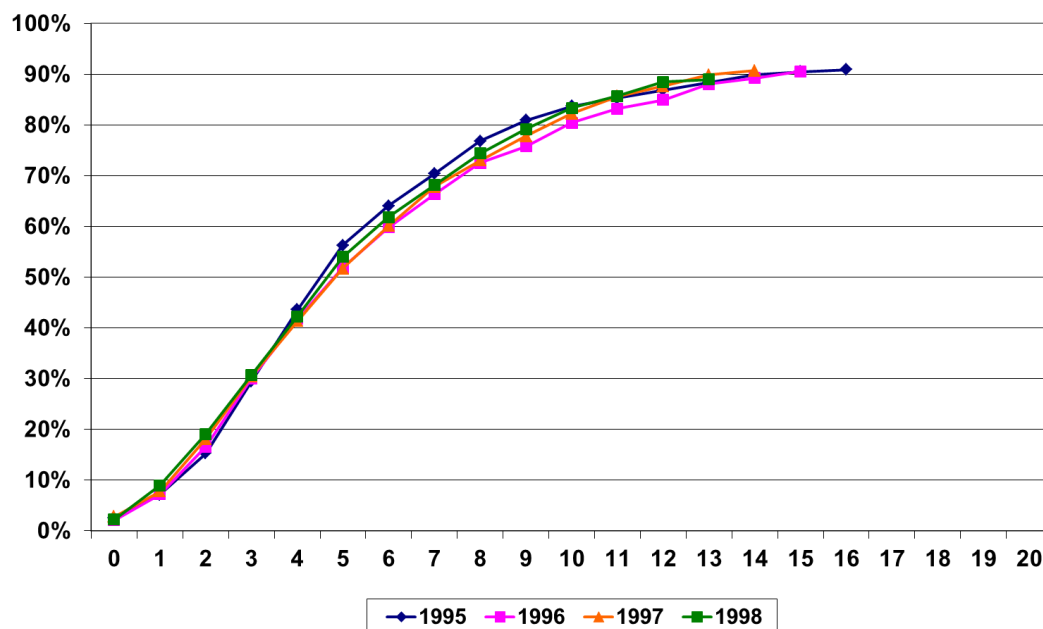
I tilknytning til figurene 4.3–4.7 skal det for øvrig påpekes at avviklingskurvene ved utløpet av et gitt regnskapsår i betydelig grad vil være påvirket av anslaget på brutto erstatningsavsetning for den aktuelle skadeårgang (på det aktuelle tidspunkt). Spesielt vil man kunne observere justeringer av avviklingskurvene sammenliknet med status ved utløpet av det (de) foregående regnskapsår, bl.a. som følge av avviklingsgevinster eller avvikingstap relatert til den enkelte skadeårgang.

Det vises for øvrig til den mer detaljerte oversikten i vedlegg C (tabell C.7).

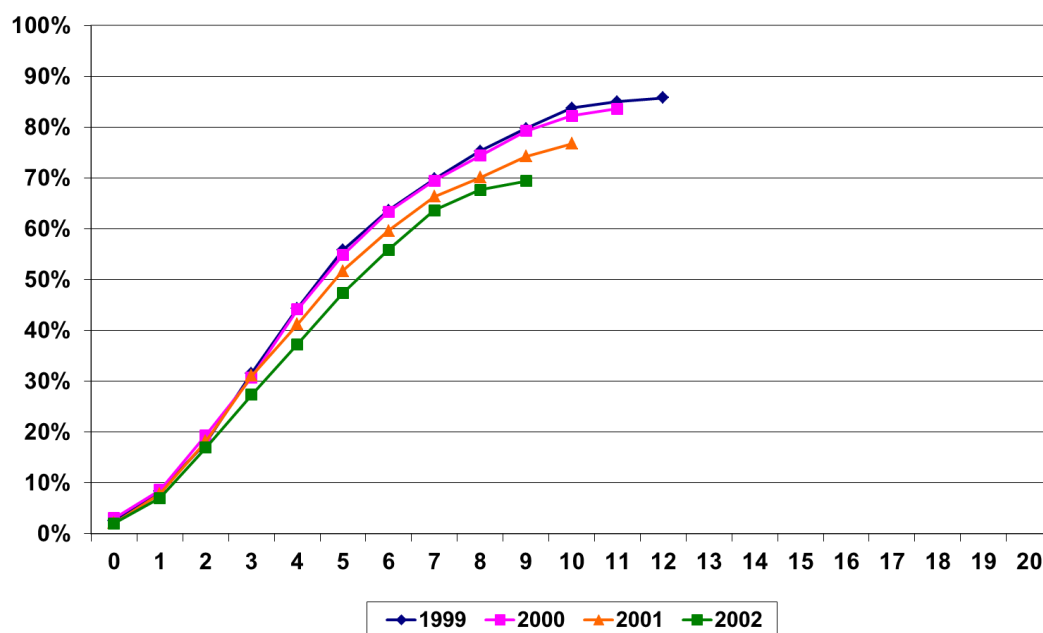
*Figur 4.3. Avviklingskurver for brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgangene 1991–1994.
Status ved utløpet av regnskapsår 2011. Prosent.*



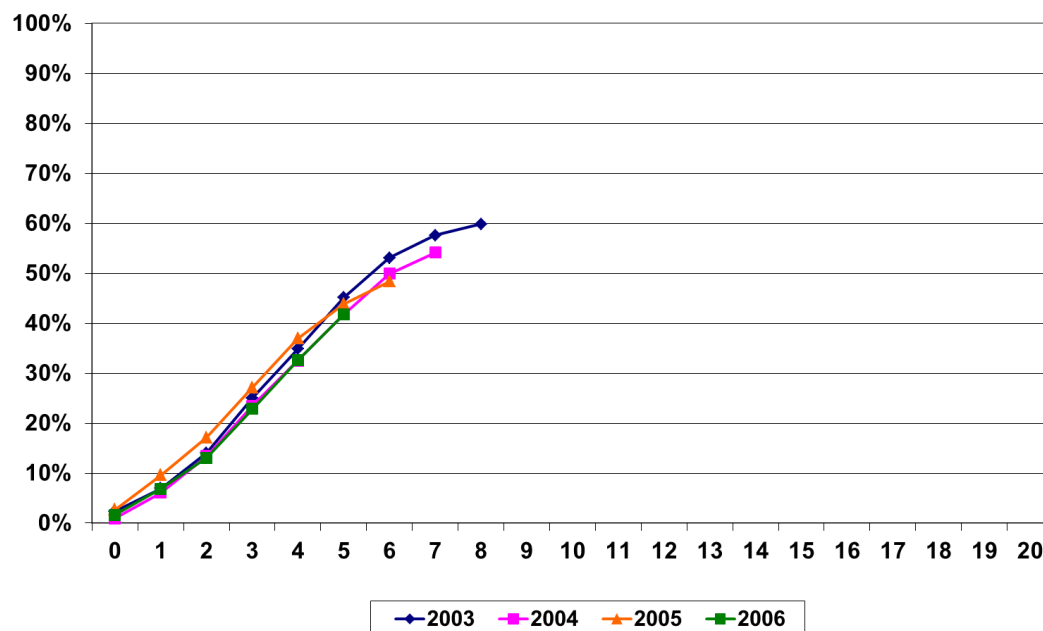
Figur 4.4. Avviklingskurver for brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgangene 1995–1998.
Status ved utløpet av regnskapsår 2011. Prosent.



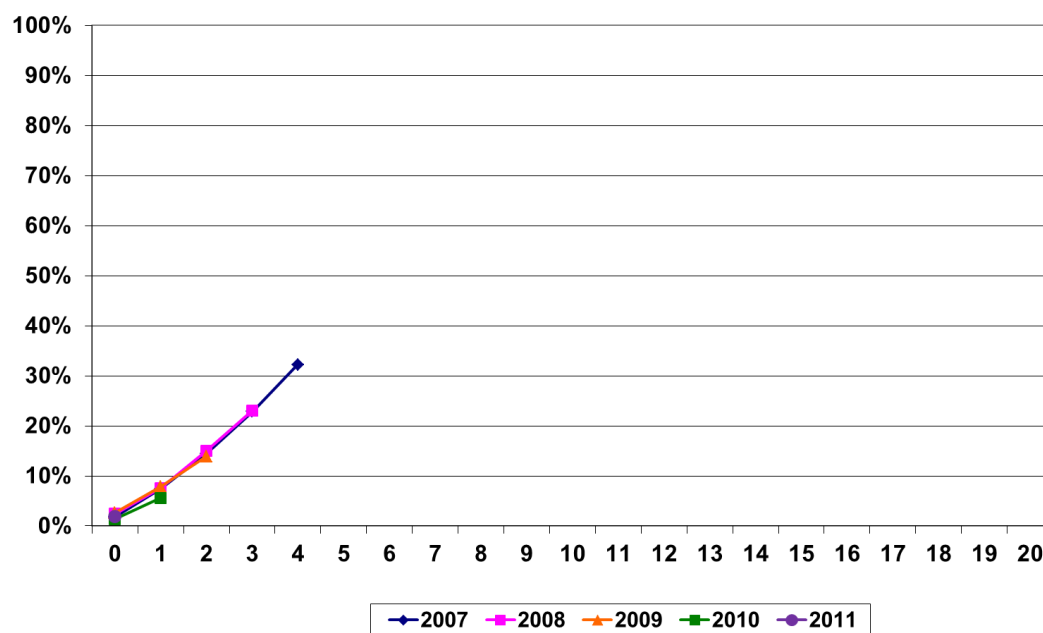
Figur 4.5. Avviklingskurver for brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgangene 1999–2002.
Status ved utløpet av regnskapsår 2011. Prosent.



Figur 4.6. Avviklingskurver for brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgangene 2003–2006.
Status ved utløpet av regnskapsår 2011. Prosent.



Figur 4.7. Avviklingskurver for brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgangene 2007–2011.
Status ved utløpet av regnskapsår 2011. Prosent.



(B) Utviklingen av anslaget på brutto erstatningskostnader for den enkelte skadeårgang

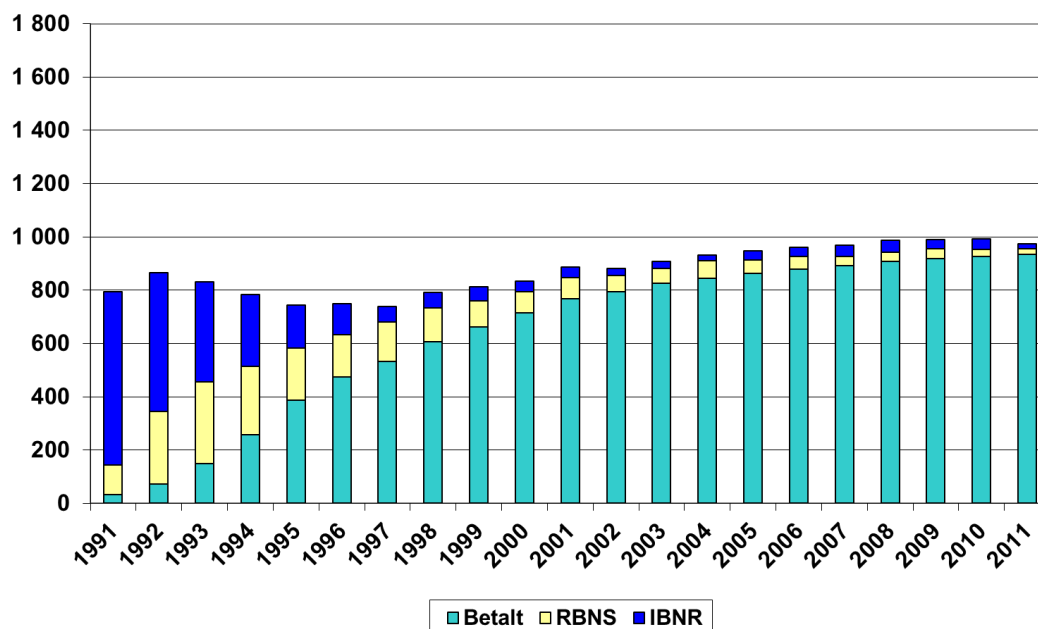
I figur 4.8 nedenfor blir det illustrert hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1991 har blitt endret fra og med utløpet av 1991 (dvs. utløpet av skadeårgangen) til og med utløpet av 2011. Tilsvarende illustrasjoner for skadeårgangene 1992–2008 er gitt ved figurene 4.9–4.25.

Av figurene 4.8–4.25 ser man bl.a. følgende:

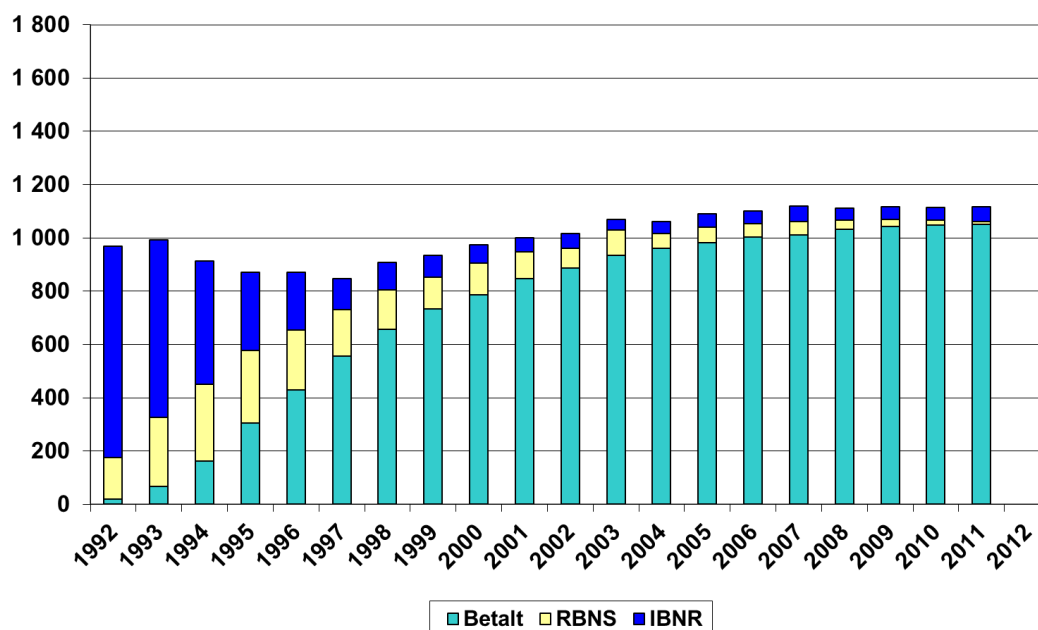
- Alle figurene viser det samme mønster. De betalte bruttoerstatninger utgjør en beskjeden andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av de respektive skadeårganger (med et par unntak mellom 2 og 4 prosent), men andelen øker deretter markert. På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetninger en dominerende andel ved utløpet av de respektive skadeårganger (75–85 ½ prosent), men deretter avtar andelen markert.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgangene 1991–1994 har blitt markert oppjustert siden utløpet av (regnskapsår) 1997, etter at disse anslagene hadde blitt nedjustert i løpet av perioden 1994–1997.
For skadeårgangene 1991–1994 er dessuten de akkumulerte betalte bruttoerstatninger ved utløpet av 2011 til dels betydelig høyere enn det anslaget på samlet brutto erstatningskostnad som forelå ved utgangen av 1997, og gjennomgående også høyere enn det opprinnelige anslaget på brutto erstatningskostnader for de respektive skadeårganger.
- Når det gjelder skadeårgangene 1995–1998 har anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader blitt kraftig oppjustert fra utløpet av de respektive skadeårganger og frem til utløpet av 2011. For disse skadeårgangene gjelder også at de akkumulerte betalte bruttoerstatninger ved utløpet av 2011 er til dels betydelig høyere enn det opprinnelige anslaget på samlet brutto erstatningskostnad.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgangene 1999–2002 er ved utløpet av 2011 fortsatt betydelig høyere (111 ½–274 mill. kr) enn det opprinnelige anslaget for de respektive årganger. Imidlertid har anslaget på brutto erstatningskostnad for alle fire årganger blitt en del nedjustert i løpet av de siste årene. Nedjusteringen (i forhold til det høyeste anslaget) er størst for de yngste årgangene og øker fra 26 mill. kr for 1999-årgangen til drøyt 100 mill. kr for 2002-årgangen.
- For alle skadeårganger fra 2003-årgangen til 2008-årgangen har anslått brutto erstatningskostnad blitt markert nedjustert i løpet av de siste årene. For 2003-årgangen er anslaget som foreligger ved utløpet av 2011 fortsatt marginalt høyere enn det opprinnelige anslaget fra utløpet av skadeårgangen. For de øvrige fem skadeårganger har anslaget på brutto erstatningskostnad blitt betydelig nedjustert i løpet av perioden fra utløpet av skadeårgangen til utløpet av 2011. De største nedjusteringene gjelder 2005-årgangen (193 mill. kr eller 9.2 prosent) og 2006-årgangen (146 ½ mill. kr eller 6.7 prosent).

En mer detaljert oversikt over grunnlagsdataene for betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger er gitt i vedlegg C.

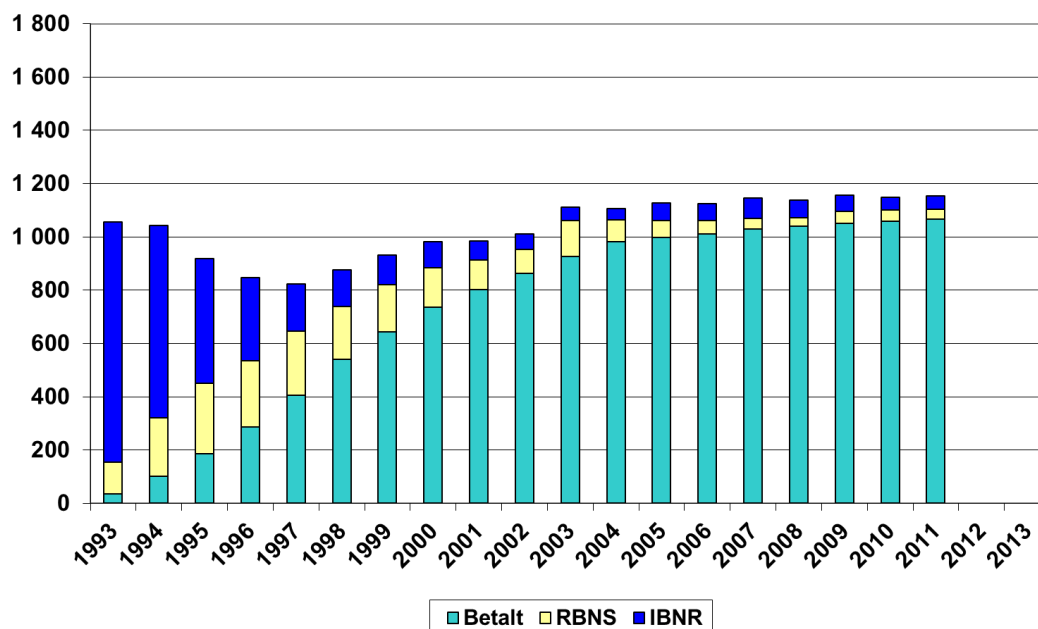
Figur 4.8. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1991.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1991–2011. Mill. kr.



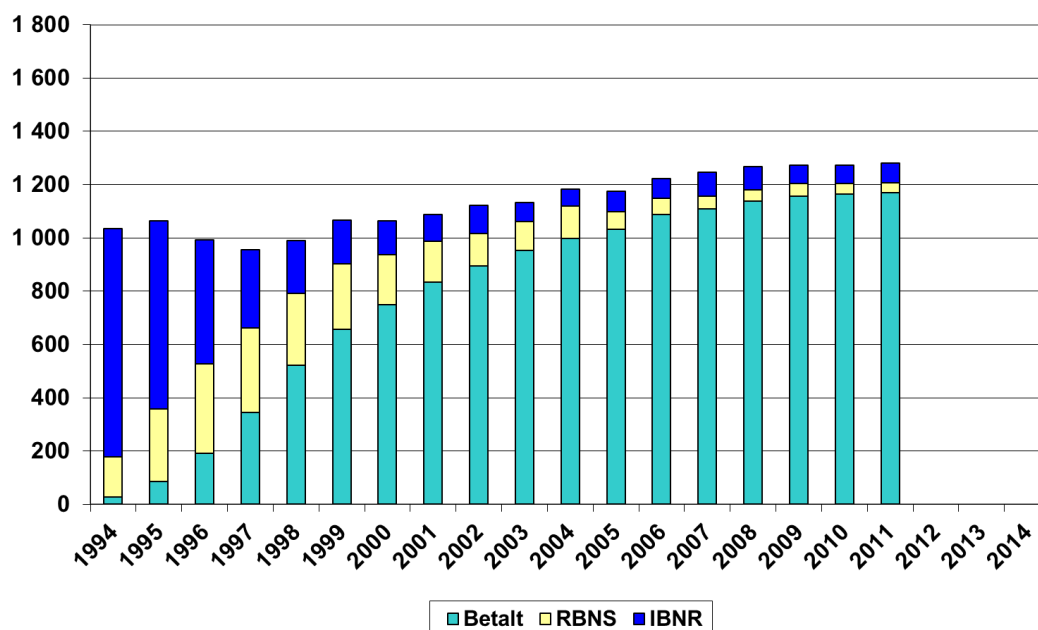
Figur 4.9. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1992.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1992–2011. Mill. kr.



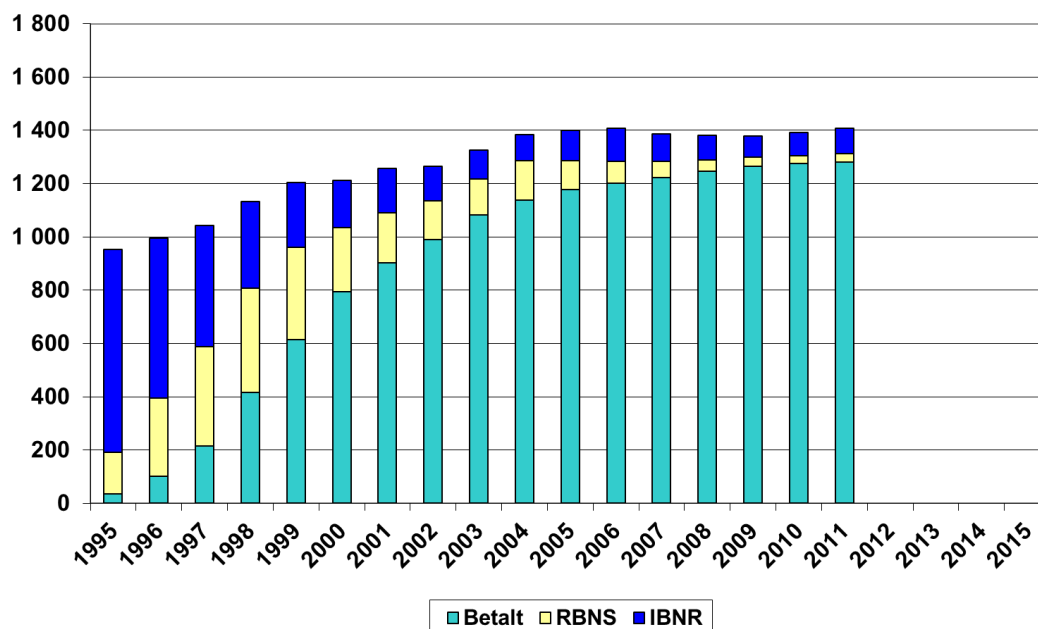
Figur 4.10. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1993.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1993–2011. Mill. kr.



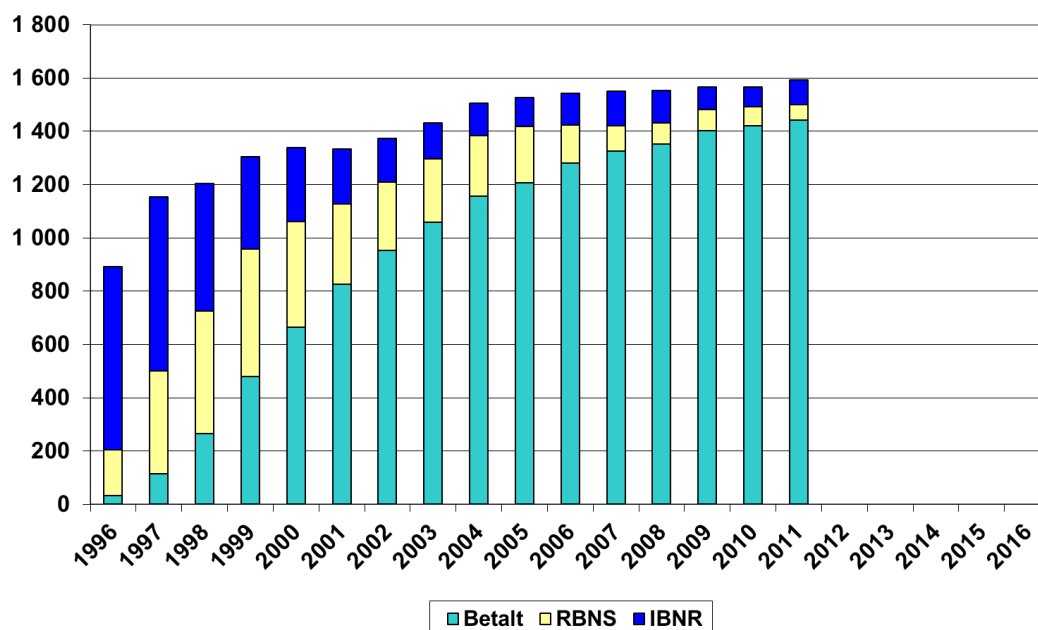
Figur 4.11. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1994.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1994–2011. Mill. kr.



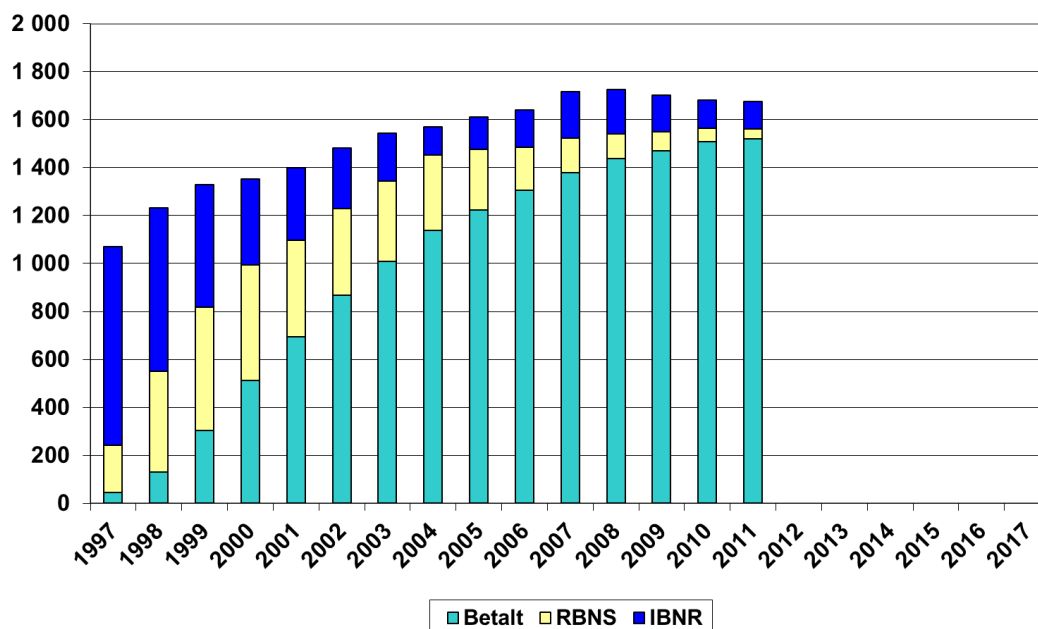
Figur 4.12. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1995.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1995–2011. Mill. kr.



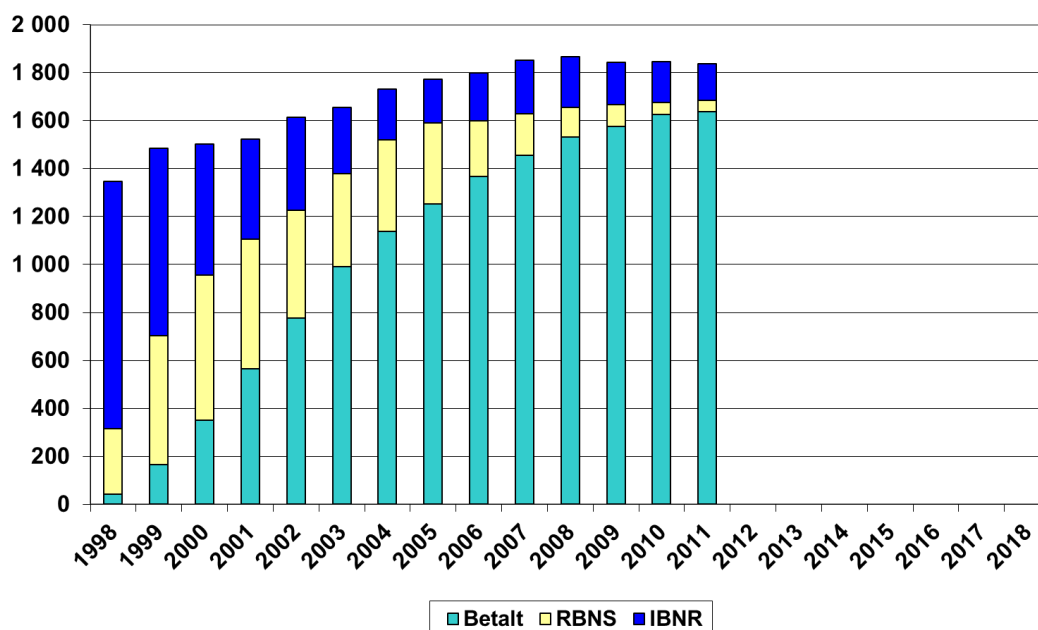
Figur 4.13. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1996.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1996–2011. Mill. kr.



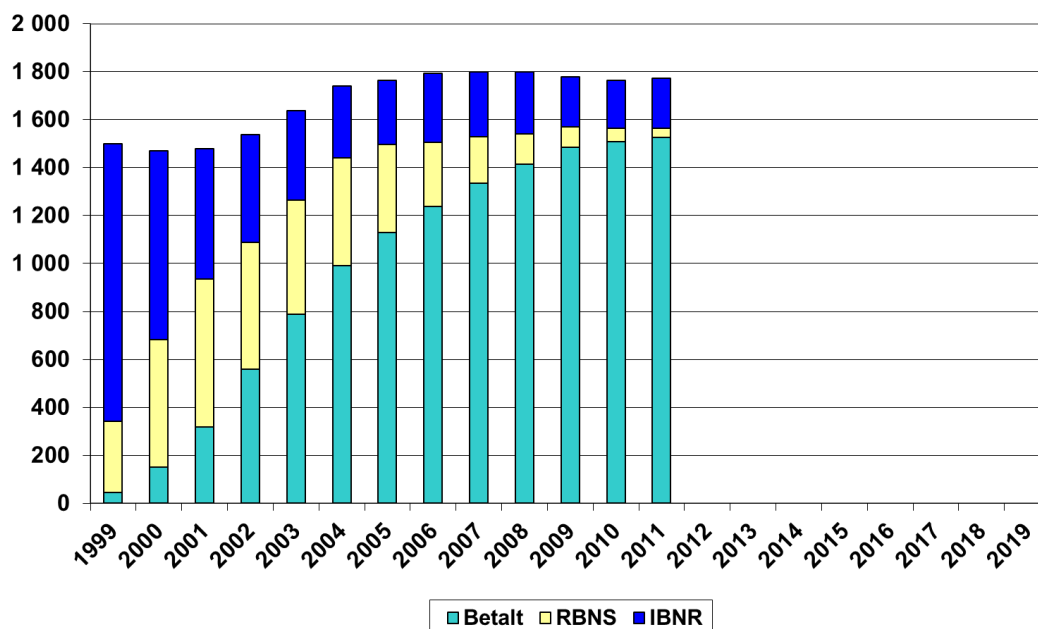
Figur 4.14. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1997.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1997–2011. Mill. kr.



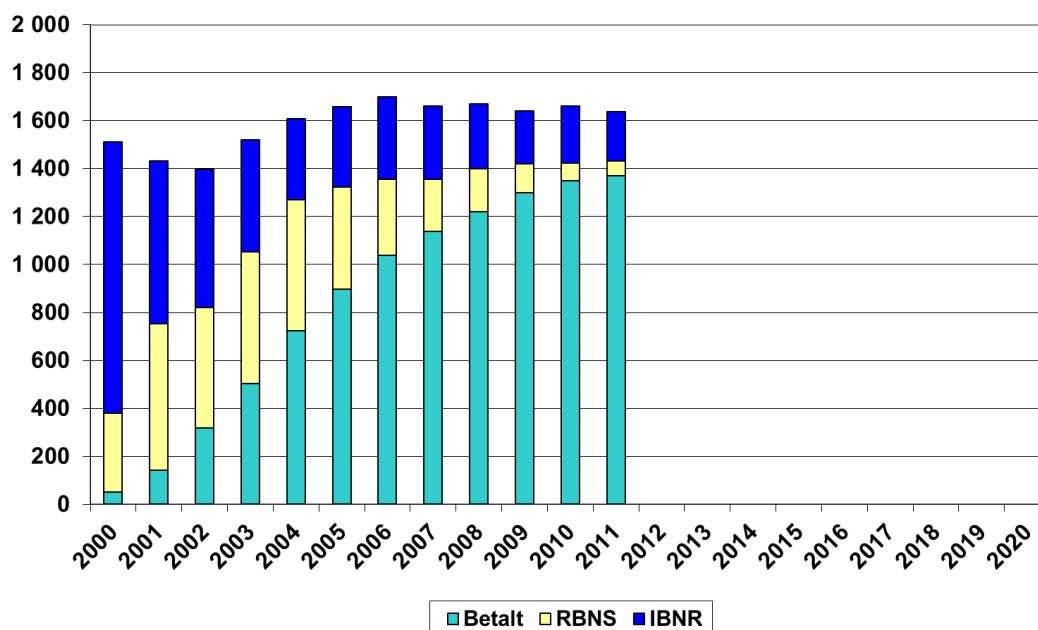
Figur 4.15. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1998.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1998–2011. Mill. kr.



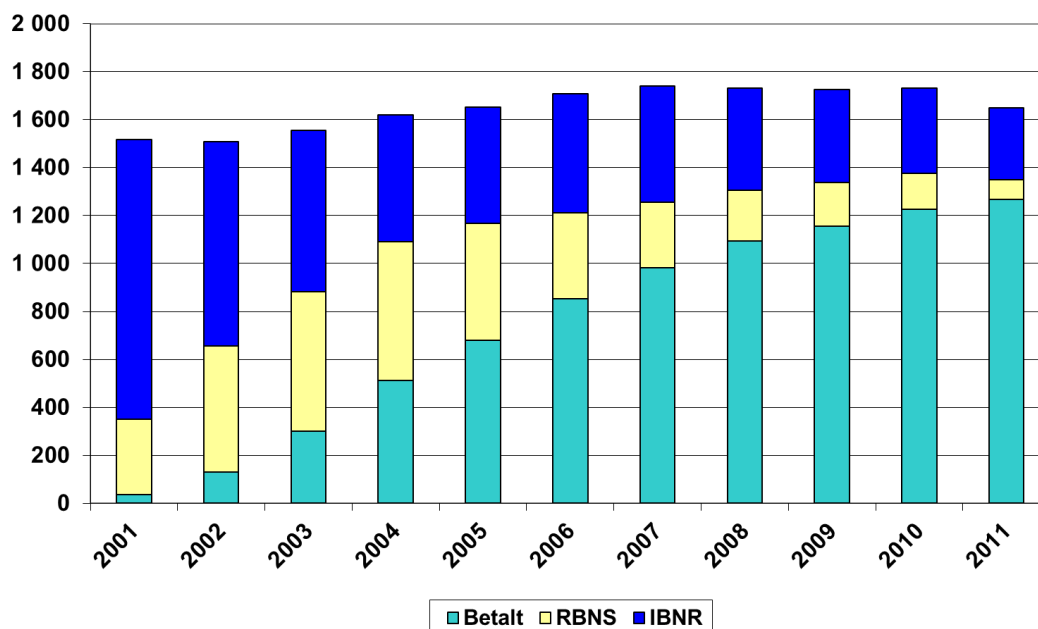
Figur 4.16. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 1999.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1999–2011. Mill. kr.



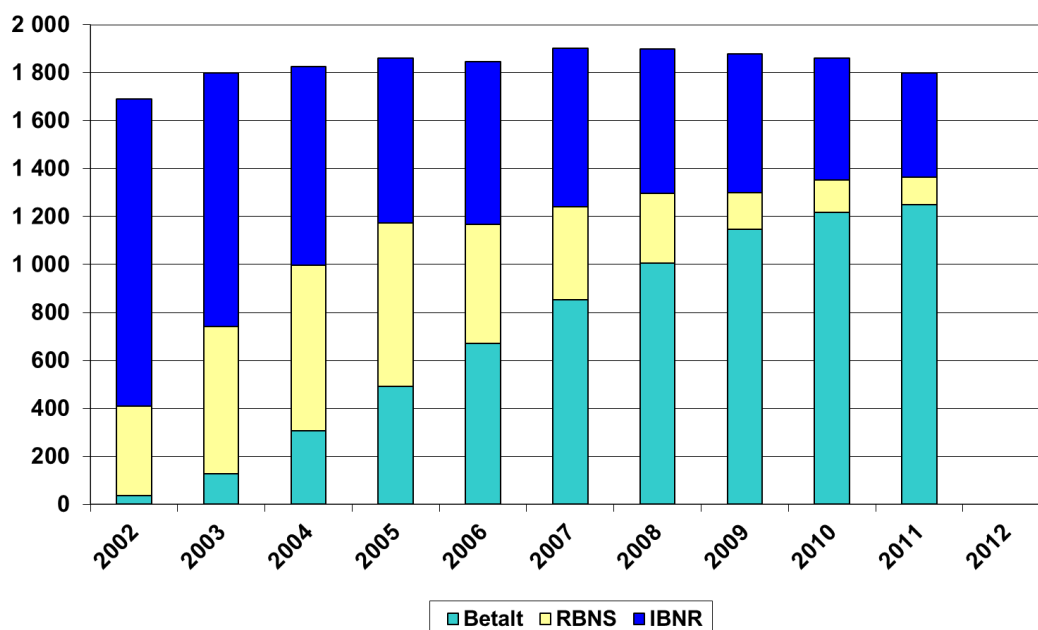
Figur 4.17. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2000.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2000–2011. Mill. kr.



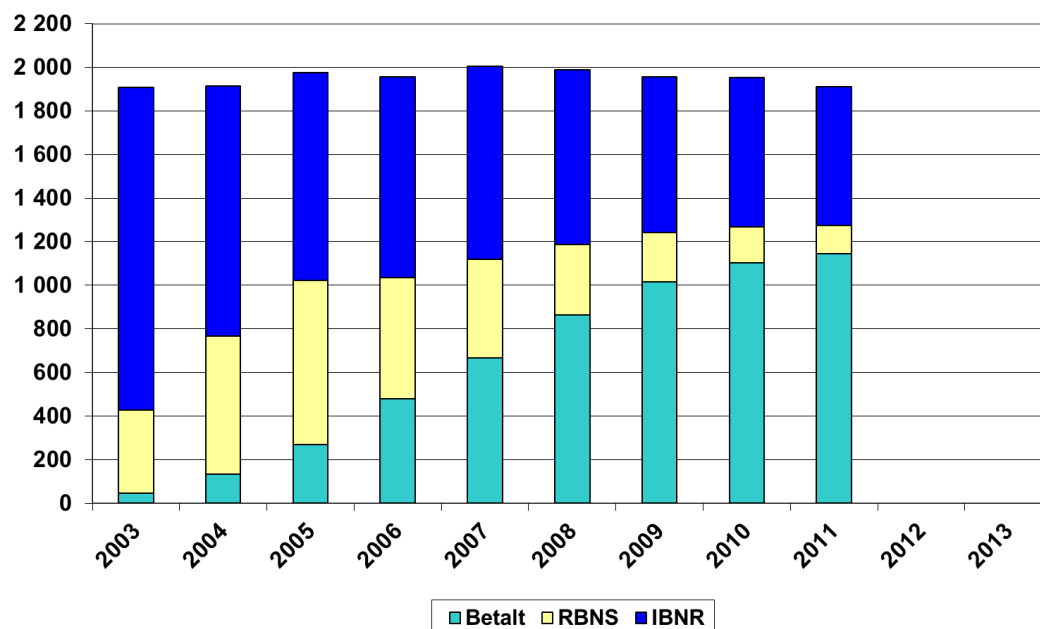
Figur 4.18. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2001.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2001–2011. Mill. kr.



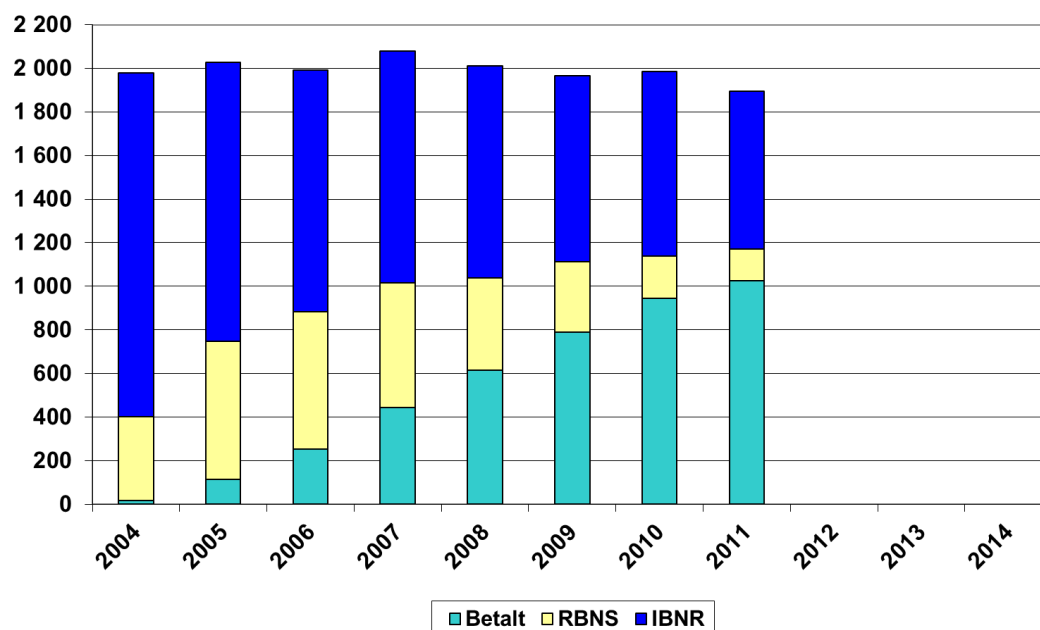
Figur 4.19. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2002.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2002–2011. Mill. kr.



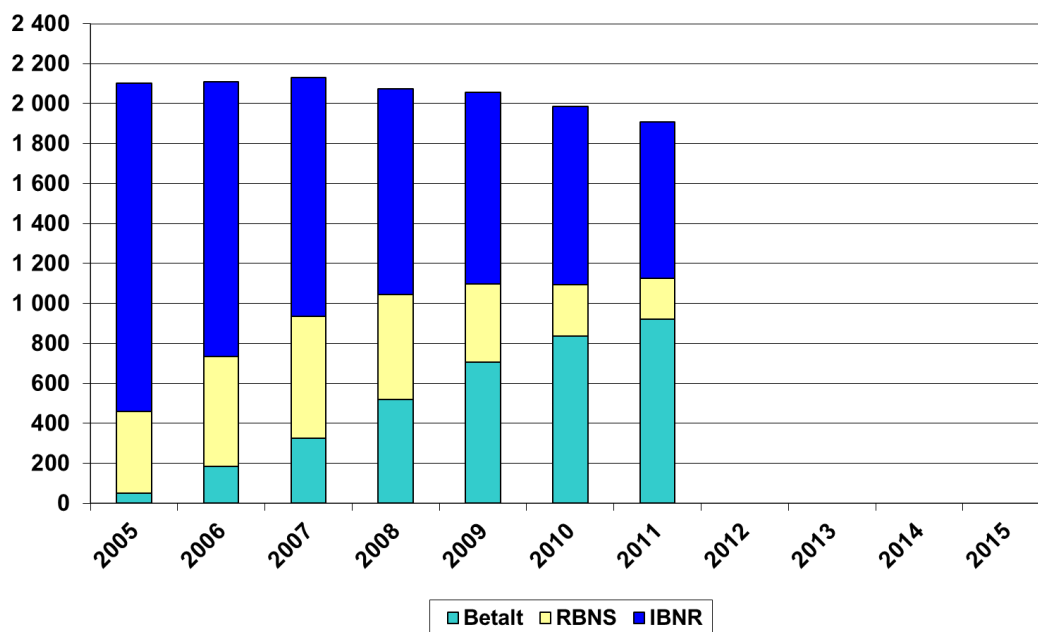
Figur 4.20. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2003.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2003–2011. Mill. kr.



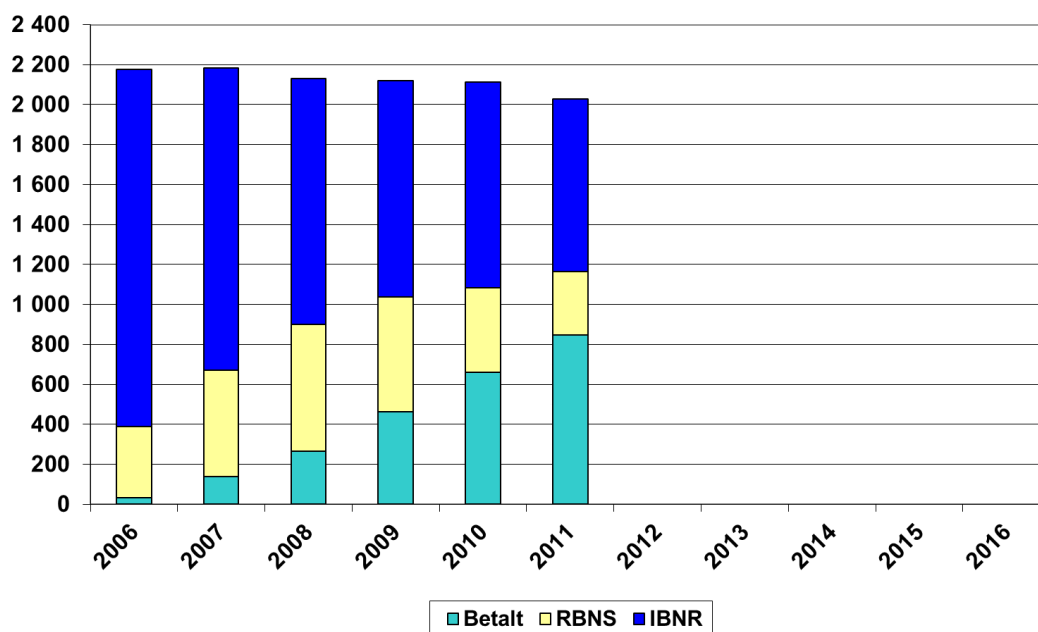
Figur 4.21. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2004.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2004–2011. Mill. kr.



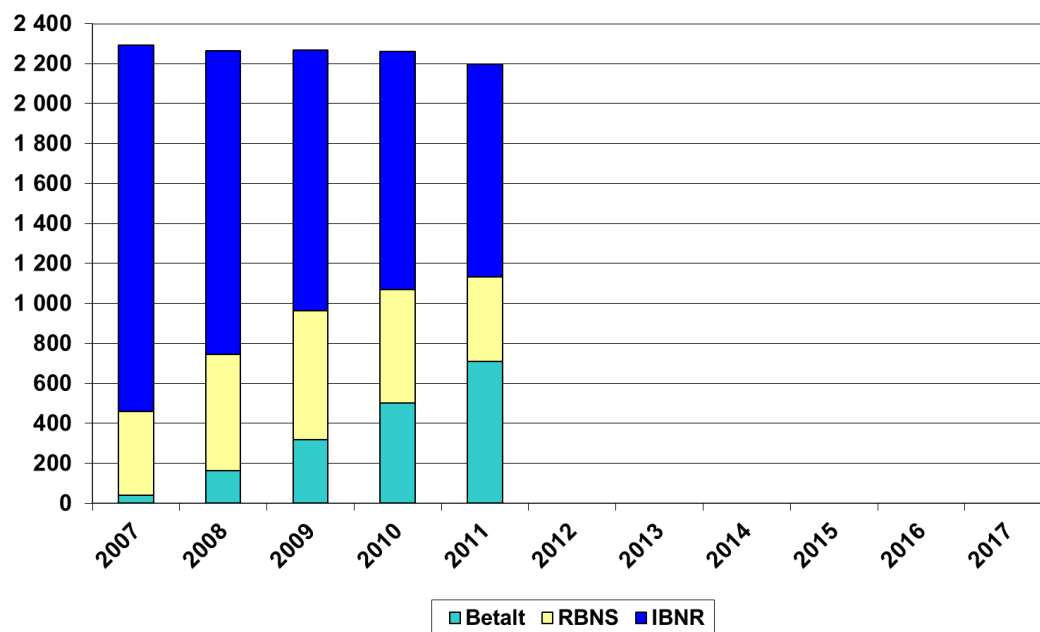
Figur 4.22. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 2005.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2005–2011. Mill. kr.



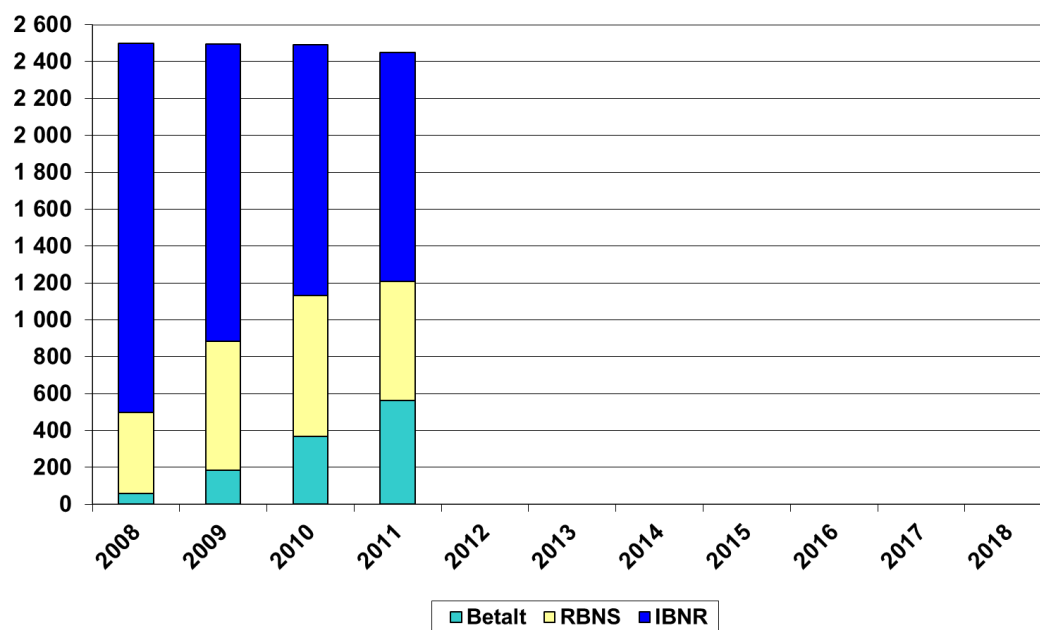
Figur 4.23. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 2006.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2006–2011. Mill. kr.



Figur 4.24. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2007.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2007–2011. Mill. kr.



Figur 4.24. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeborsikringer – Skadeårgang 2008.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2008–2011. Mill. kr.



5. Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkesulykkesforsikringer

I tabell 5.1 gis en oversikt over hvorledes anslagene på de samlede brutto erstatningskostnader for yrkesulykker inntruffet i årene 1994–2011 har utviklet seg. For hver av skadeårgangene blir det oppgitt anslag på brutto erstatningskostnader slik disse fremkom ved utløpet av de respektive skadeårganger (opprinnelig anslag), samt de reviderte anslagene ved utløpet av hhv. 2010 og 2011. Tabell 5.2 viser hvorledes anslagene på de tilsvarende brutto skadeprosenter (for hver av skadeårgangene 1994–2011) har utviklet seg.

Når det gjelder delbransjen Yrkesulykkesforsikringer har utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader klare likhetstrekk med den utviklingen som er registrert for hovedbransjen Yrkeskadeforsikringer sett under ett. For alle skadeårgangene 1994–1999 har anslaget på brutto erstatningskostnader blitt til dels kraftig oppjustert (mellom 14 prosent og 82 prosent) i løpet av perioden fra utgangen av de respektive skadeårganger frem til utgangen av 2011.

Oppjusteringene av de anslåtte brutto erstatningskostnader for skadeårgangene 2000–2010 har i samme periode stort sett vært mer beskjeden (mindre enn 5 ½ prosent for alle skadeårganger). For årgangene 2005, 2006 og 2009 har anslått brutto erstatningskostnad blitt nedjustert med hhv. 6.7 prosent, 1.4 prosent og 0.7 prosent.

*Tabell 5.1. Utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto erstatningskostnader		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2010	pr. 31.12.2011
1994	726.4	974.1	979.6
1995	695.2	1 051.1	1 063.5
1996	689.0	1 237.5	1 254.2
1997	790.5	1 273.5	1 278.3
1998	1 023.7	1 429.8	1 434.3
1999	1 169.7	1 318.0	1 335.9
2000	1 182.5	1 199.3	1 212.4
2001	1 201.3	1 344.0	1 268.2
2002	1 330.2	1 411.0	1 372.2
2003	1 416.4	1 530.4	1 455.9
2004	1 433.1	1 573.3	1 491.6
2005	1 549.6	1 508.5	1 445.0
2006	1 601.1	1 662.4	1 578.4
2007	1 691.3	1 737.2	1 710.2
2008	1 844.7	1 958.4	1 946.3
2009	1 913.5	1 933.7	1 900.9
2010	1 771.8	1 771.8	1 783.0
2011	1 702.4	–	1 702.4

I løpet av 2011 har anslagene på brutto erstatningskostnader blitt oppjustert med inntil 1 ½ prosent for skadeårgangene 1994–2000 og 2010. Videre har anslaget på brutto erstatningskostnader blitt nedjustert med inntil 5 ½ prosent for skadeårgangene 2001–2009. Den største nedjusteringen har funnet sted for skadeårgangene 2001, 2003, 2004 og 2006. For alle disse årgangene er nedjusteringen i størrelsesorden 5–5 ½ prosent.

I delbransjen Yrkesulykkesforsikringer er anslagene på brutto skadeprosent til dels meget høye ved utløpet av 2011 for skadeårgangene 1994–2001, jf. tabell 5.2. Ved å sammenlikne tabell 5.2 med tabell 4.2 ses dessuten at anslaget på brutto skadeprosent for skadeårgangene 1994–1998 er til dels betydelig høyere for delbransjen Yrkesulykkesforsikringer enn for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett. Også for skadeårgangene 2001, 2004 og 2006–2011 er anslått skadeprosent for Yrkesulykkesforsikringer noe høyere enn for Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

*Tabell 5.2. Utviklingen av anslagene på brutto skadeprosenter.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto skadeprosenter		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2010	pr. 31.12.2011
1994	103.1	138.3	139.1
1995	96.8	146.3	148.1
1996	107.8	193.5	196.1
1997	138.2	222.7	223.5
1998	164.3	229.4	230.1
1999	169.8	191.4	194.0
2000	139.2	141.2	142.7
2001	115.3	129.0	121.8
2002	99.1	105.1	102.3
2003	92.5	100.0	95.1
2004	88.9	97.6	92.6
2005	90.4	88.0	84.3
2006	90.0	93.4	88.7
2007	89.2	91.6	90.2
2008	91.5	97.2	96.6
2009	94.3	95.3	93.6
2010	90.1	90.1	90.7
2011	87.5	–	87.5

I tabellene 5.3 og 5.4 nedenfor er det gitt oversikter over fordelingen pr. 31. desember 2011 av de anslåtte brutto erstatningskostnader (for skadeårgangene 1994–2011) på de følgende komponenter:

- betalte bruttoerstatninger,
- brutto avsetninger for de rapporterte, ikke oppgjorte skadetilfeller (brutto RBNS-avsetninger),
- brutto avsetninger for de inntrufne, ikke rapporterte skader (brutto IBNR-avsetninger).

Tabell 5.3 viser de nominelle beløp, mens tabell 5.4 angir de relative andeler.

Av tabellene 5.3 og 5.4 fremgår bl.a. følgende:

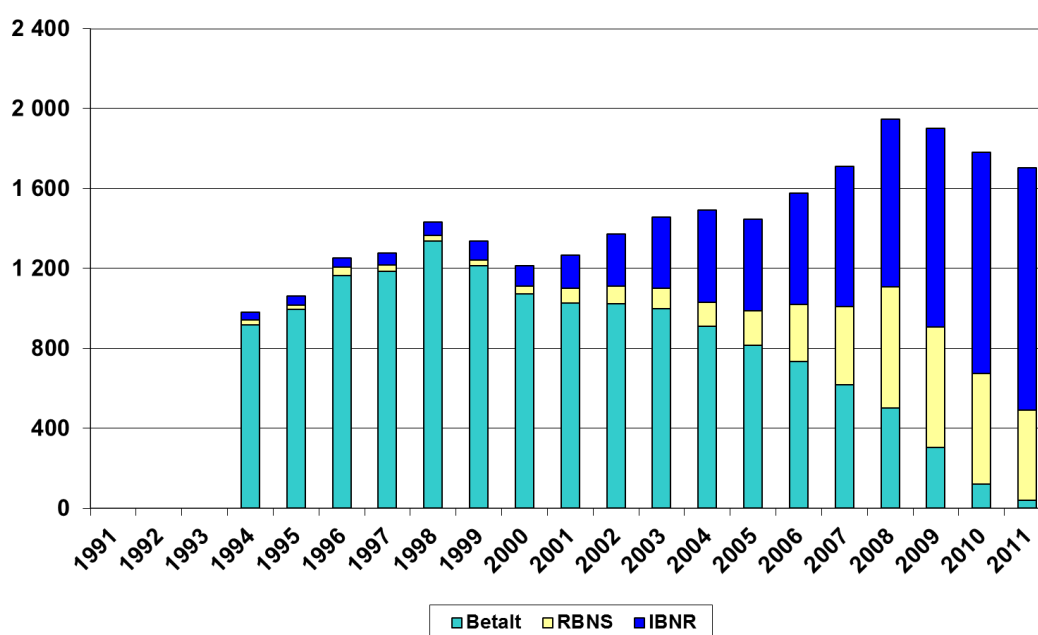
- Andelen som de betalte bruttoerstatninger utgjør av de anslåtte brutto erstatningskostnader, er bare $2\frac{1}{2}$ prosent for den siste skadeårgangen, men denne andelen øker raskt med skadeårgangens "alder". For årgangene 1994 og 1995 utgjør de betalte bruttoerstatninger nesten 94 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader.
- På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetning for skadeårgang 2011 $71\frac{1}{4}$ prosent av anslått brutto erstatningskostnad for denne årgangen. Denne andelen avtar raskt med skadeårgangens "alder" og utgjør hhv. $3\frac{1}{2}$ prosent og $4\frac{1}{4}$ prosent for årgangene 1994 og 1995.
- Brutto RBNS-avsetningenes andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader er størst for 1–3 år gamle skadeårganger (31–32 prosent).
- For skadeårgangene 1994 og 1995 utgjør summen av betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS-avsetninger, dvs. de fastsatte bruttoerstatninger for meldte yrkesulykker, hhv. ca. $96\frac{1}{2}$ prosent og $95\frac{3}{4}$ prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen blir lavere desto "yngre" skadeårgangen er, og utgjør hhv. 38 prosent og 39 prosent for årgangene 2010 og 2011.

Det vises også til illustrasjonene gitt ved figurene 5.1 og 5.2.

Tabell 5.3. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2011.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Mill. kr.

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	919.4	24.8	35.4
1995	996.4	21.6	45.5
1996	1 165.2	43.0	46.0
1997	1 184.3	34.4	59.6
1998	1 337.0	28.8	68.4
1999	1 215.0	25.5	95.5
2000	1 073.4	39.4	99.5
2001	1 025.9	75.7	166.6
2002	1 023.2	90.0	259.1
2003	998.6	102.4	354.9
2004	909.3	121.4	460.9
2005	815.0	172.6	457.4
2006	735.8	282.6	560.0
2007	617.7	393.3	699.2
2008	501.4	606.0	838.9
2009	304.4	601.4	995.1
2010	120.5	553.9	1 108.5
2011	41.0	448.9	1 212.5

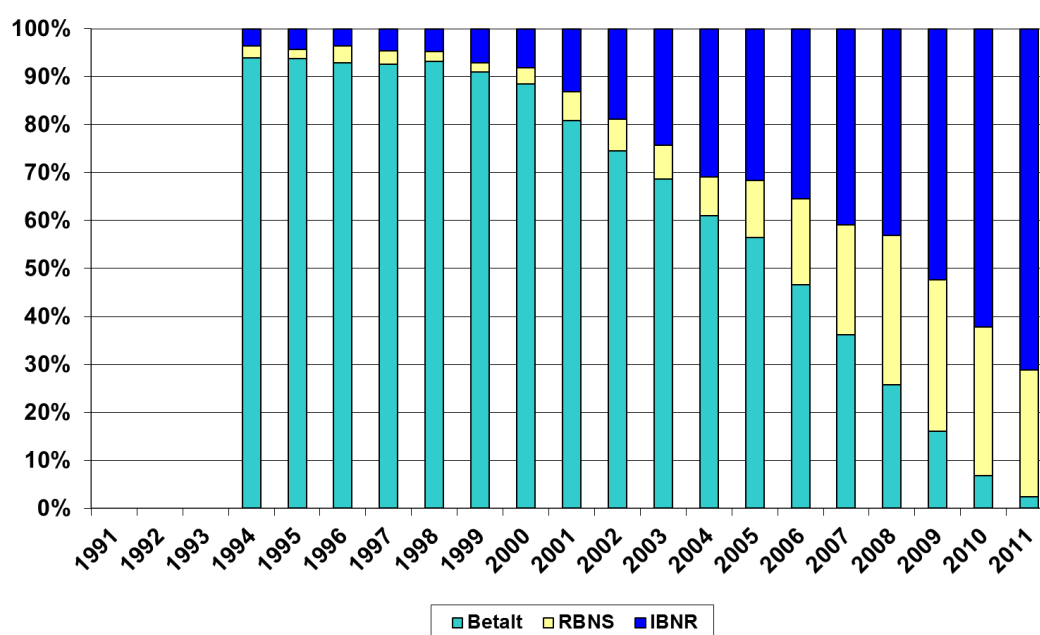
Figur 5.1. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Skadeårgangene 1994–2011.
Data pr. 31. desember 2011. Mill. kr.



Tabell 5.4. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2011.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Relativ fordeling (prosent).

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	93.9	2.5	3.6
1995	93.7	2.0	4.3
1996	92.9	3.4	3.7
1997	92.7	2.7	4.7
1998	93.2	2.0	4.8
1999	90.9	1.9	7.2
2000	88.5	3.3	8.2
2001	80.9	6.0	13.1
2002	74.6	6.6	18.9
2003	68.6	7.0	24.4
2004	61.0	8.1	30.9
2005	56.4	11.9	31.7
2006	46.6	17.9	35.5
2007	36.1	23.0	40.9
2008	25.8	31.1	43.1
2009	16.0	31.6	52.4
2010	6.8	31.1	62.2
2011	2.4	26.4	71.2

Figur 5.2. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer. Skadeårgangene 1994–2011.
Data pr. 31. desember 2011. Relative andeler.



I figurene 5.1 og 5.2 er det – for hver av skadeårgangene 1994–2011 – illustrert hvordan anslaget på samlet brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 er fordelt mellom betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger. Endringene over tid i sammensetningen av anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader kan imidlertid også illustreres ved å betrakte en skadeårgang av gangen. I figur 5.3 nedenfor er det således illustrert hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 har blitt endret fra og med utløpet av 1994 (dvs. fra utløpet av skadeårgangen) til og med utløpet av 2011. Siden denne illustrasjonen er basert på nominelle beløp, fremgår det også hvorledes anslaget på den nominelle brutto erstatningskostnaden har endret seg fra utgangen av 1994 til utgangen av 2011.

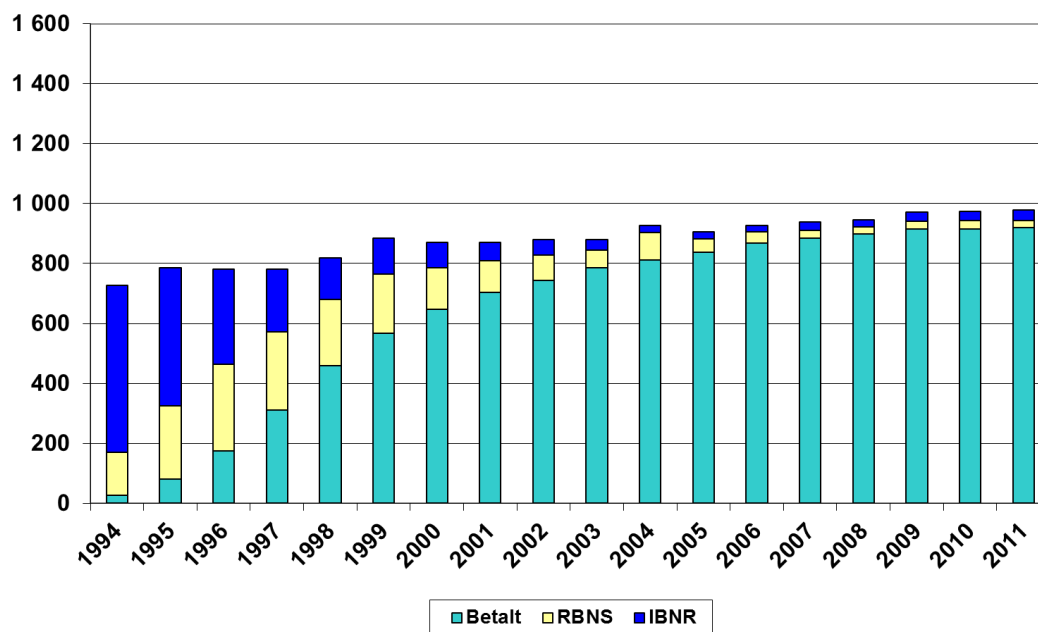
Tilsvarende illustrasjoner for skadeårgangene 1995–2008 er gitt ved figurene 5.4–5.17.

Av figurene 5.3–5.17 ser man bl.a. følgende:

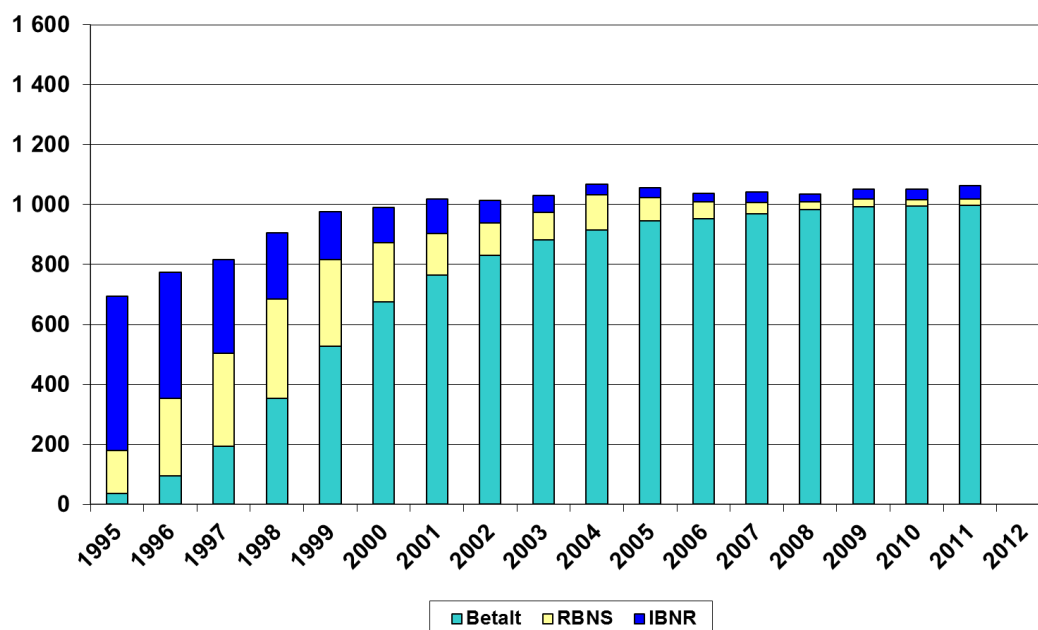
- Alle figurene viser det samme mønster. De betalte bruttoerstatninger utgjør en beskjeden andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av de respektive skadeårganger (med et par unntak mellom 2 ½ og 5 prosent), men andelen øker deretter markert. På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetninger en dominerende andel ved utløpet av de respektive skadeårganger (71–77 prosent), men deretter avtar denne andelen markert.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 har blitt betydelig oppjustert (35 prosent) i løpet av regnskapsårene 1995–2011 betraktet under ett, og da først og fremst i årene 1995, 1998, 1999 og 2004. Videre er de akkumulerte betalte bruttoerstatninger ved utgangen av 2011 26 ½ prosent høyere enn det opprinnelige anslaget på brutto erstatningskostnad for denne skadeårgangen.
- Også for skadeårgangene 1995–1998 har anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader blitt kraftig oppjustert (40–82 prosent) fra utløpet av de respektive skadeårganger og frem til utløpet av 2011, mens de betalte bruttoerstatninger ved utløpet av 2011 er betydelig høyere (30–70 prosent) enn det opprinnelige anslaget på brutto erstatningskostnader for disse årgangene.
- Med et par unntak har anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgangene 1999–2008 blitt oppjustert i løpet av perioden fra utløpet av de respektive årganger til utløpet av 2011. Den største oppjusteringen gjelder skadeårgangene 1999 (14.2 prosent) og 2008 (21.6 prosent), mens det har vært minst oppjustering av anslaget for skadeårgangene 2000 (2.5 prosent) og 2003 (2.8 prosent). For skadeårgangene 2001–2004 har imidlertid anslaget på brutto erstatningskostnad blitt noe nedjustert i løpet av de siste avviklingsår.
Unntakene gjelder skadeårgangene 2005 og 2006 der anslaget på brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 ligger hhv. 6 ¾ prosent og 1 ½ prosent under de anslag som opprinnelig ble utarbeidet ved utløpet av de respektive skadeårganger.

En mer detaljert oversikt over grunnlagsdataene for betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger er gitt i vedlegg D.

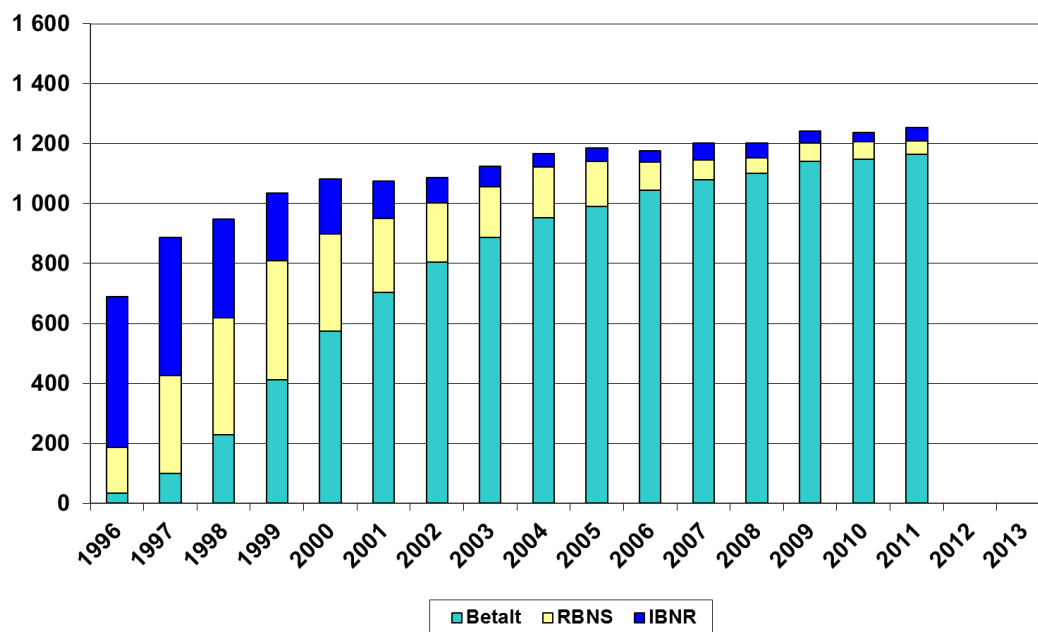
Figur 5.3. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 1994.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1994–2011. Mill. kr.



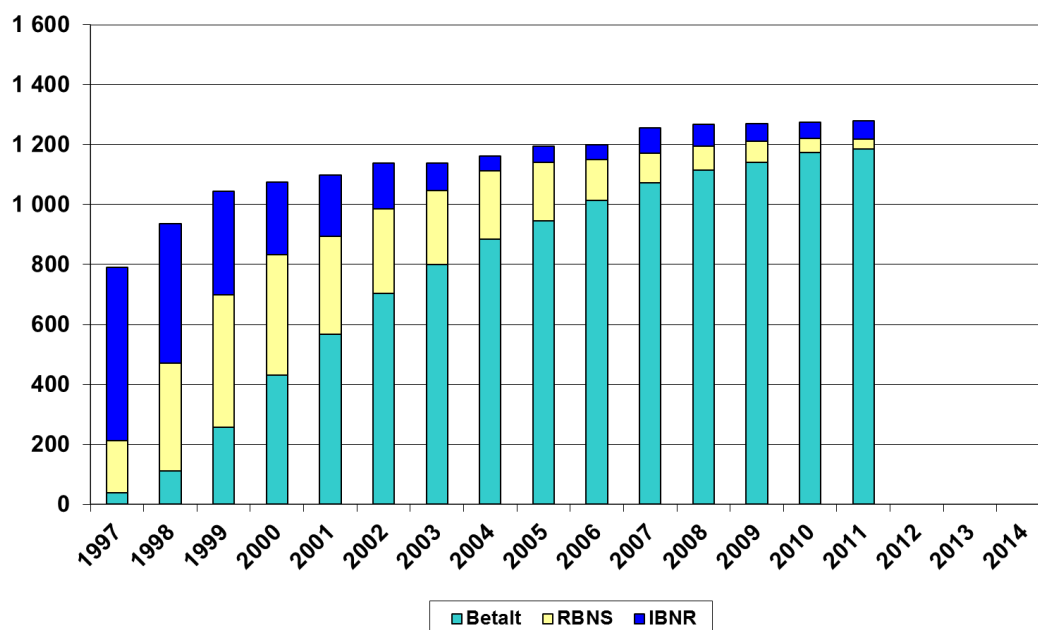
Figur 5.4. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 1995.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1995–2011. Mill. kr.



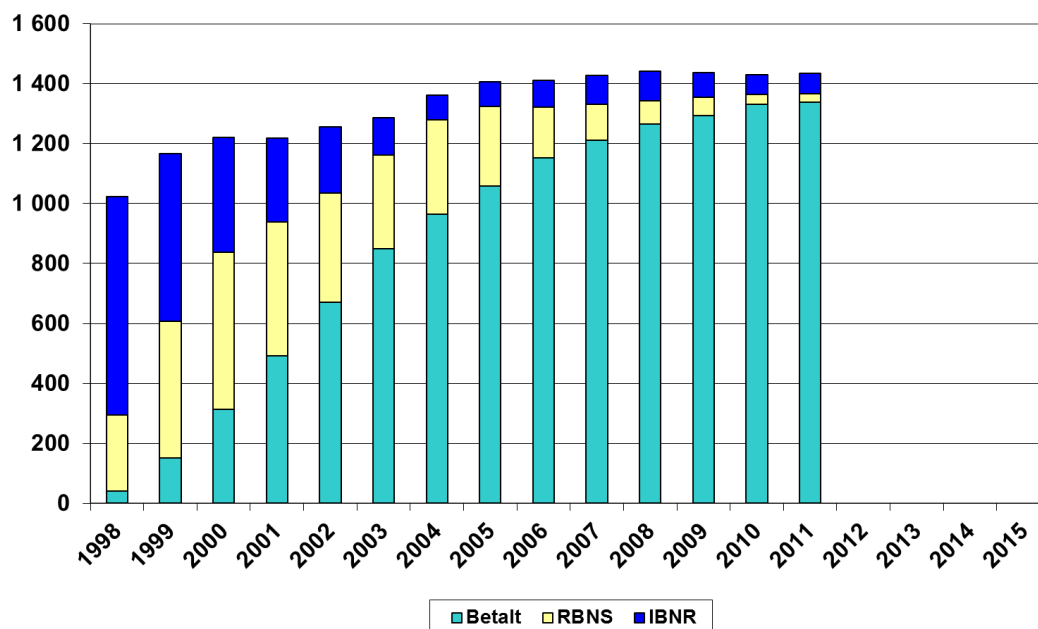
Figur 5.5. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 1996.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1996–2011. Mill. kr.



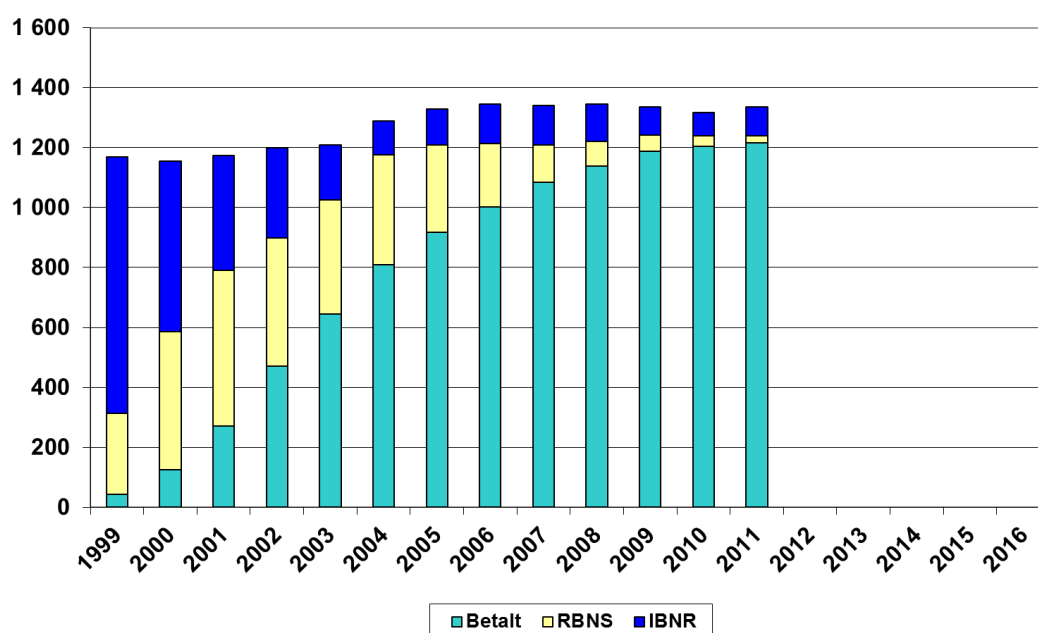
Figur 5.6. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 1997.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1997–2011. Mill. kr.



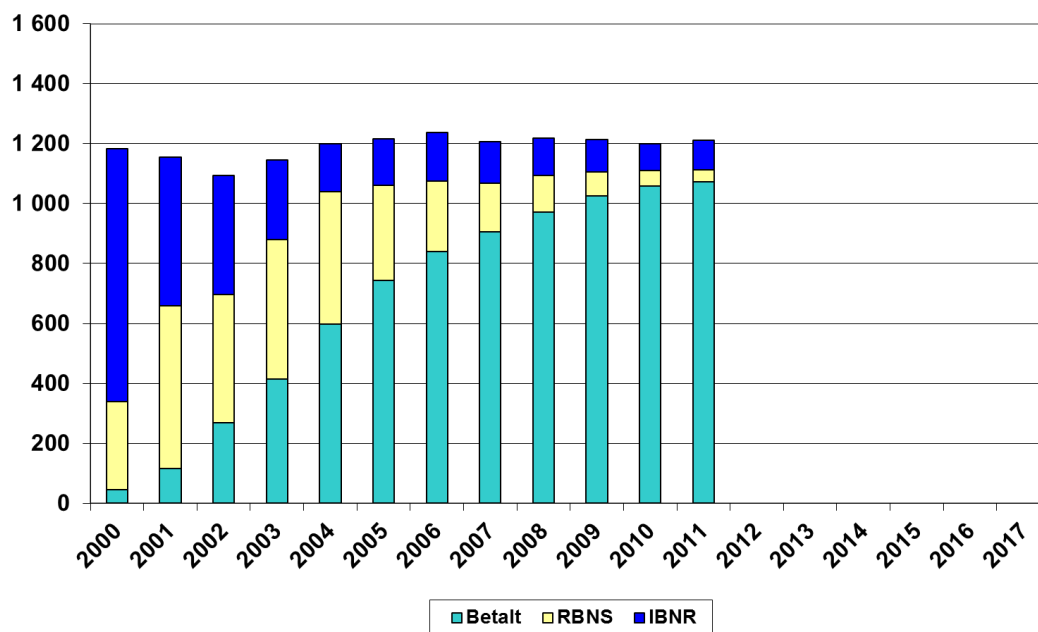
Figur 5.7. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 1998.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1998–2011. Mill. kr.



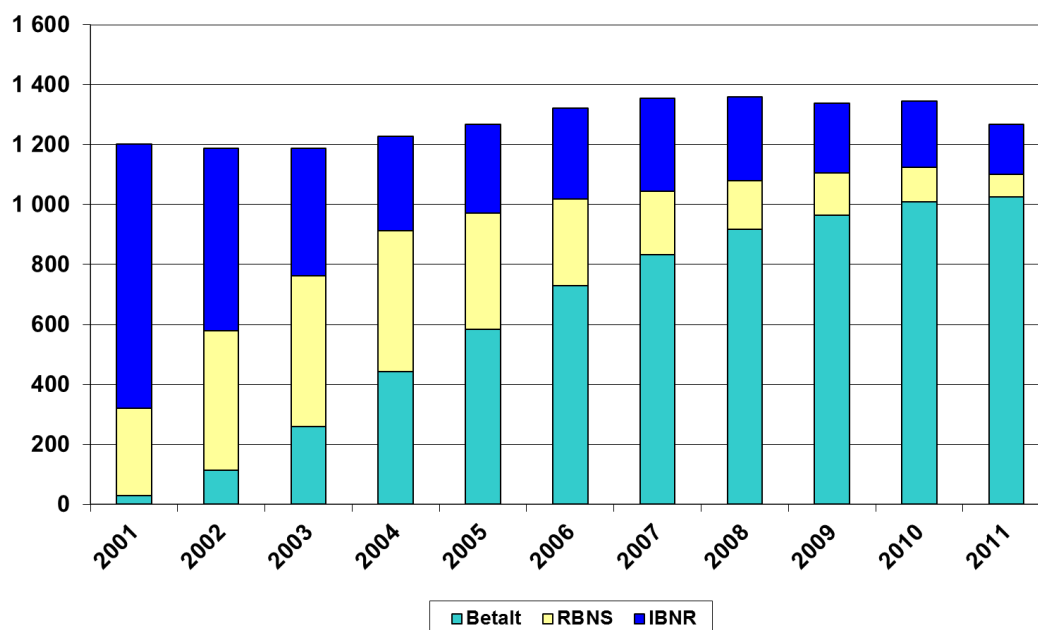
Figur 5.8. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 1999.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1999–2011. Mill. kr.



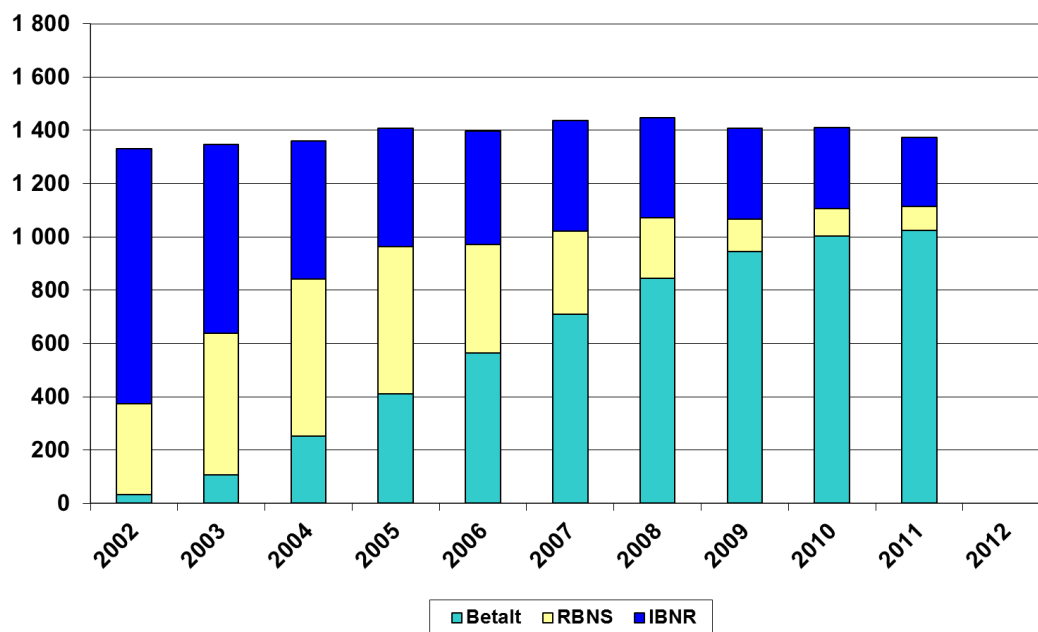
Figur 5.9. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2000.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2000–2011. Mill. kr.



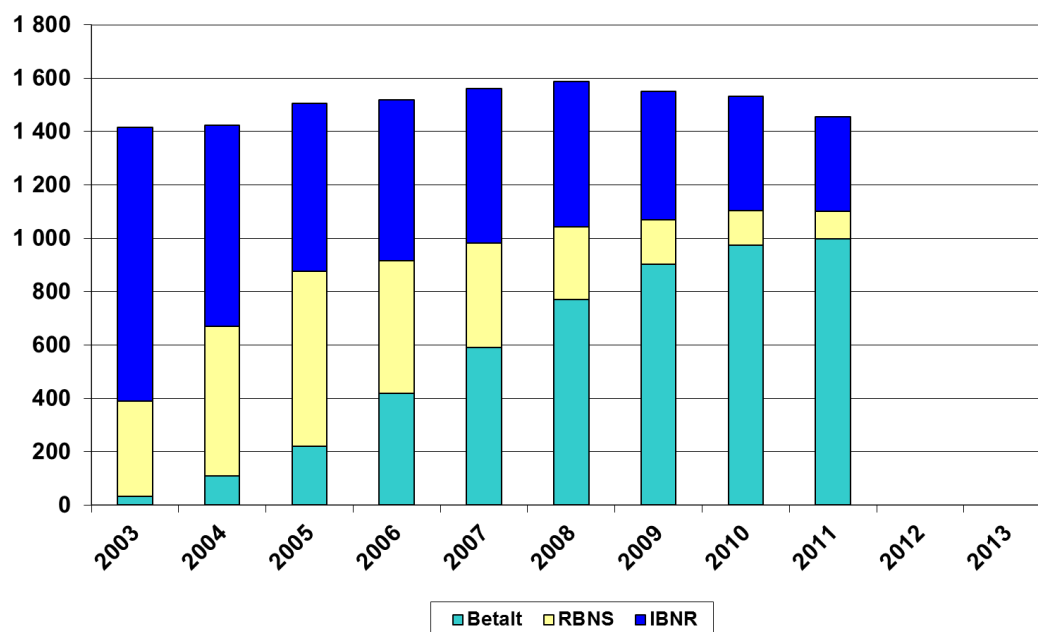
Figur 5.10. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2001.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2001–2011. Mill. kr.



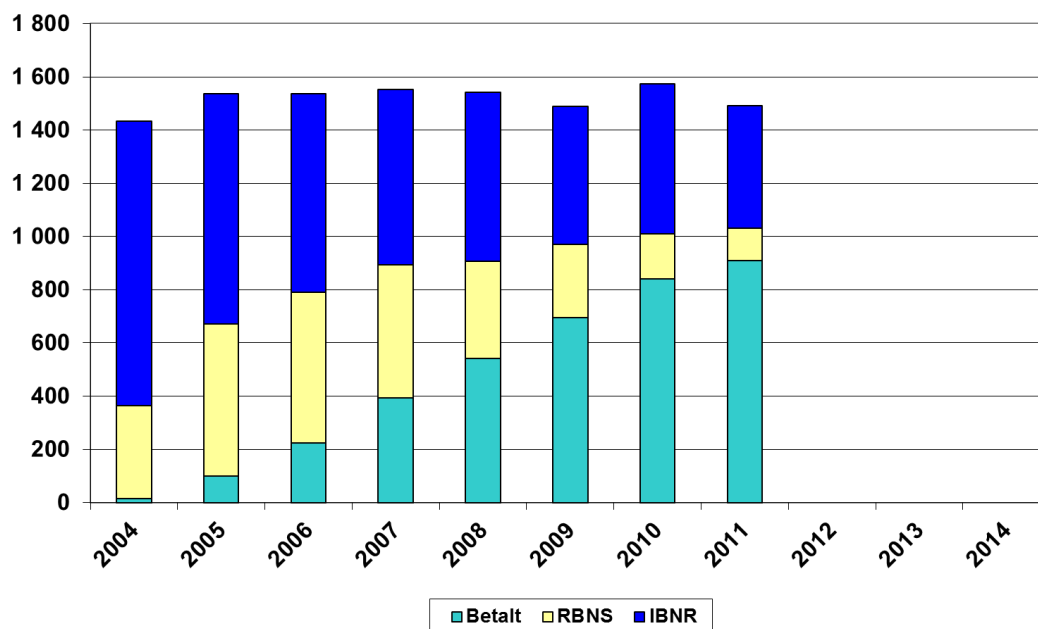
Figur 5.11. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2002.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2002–2011. Mill. kr.



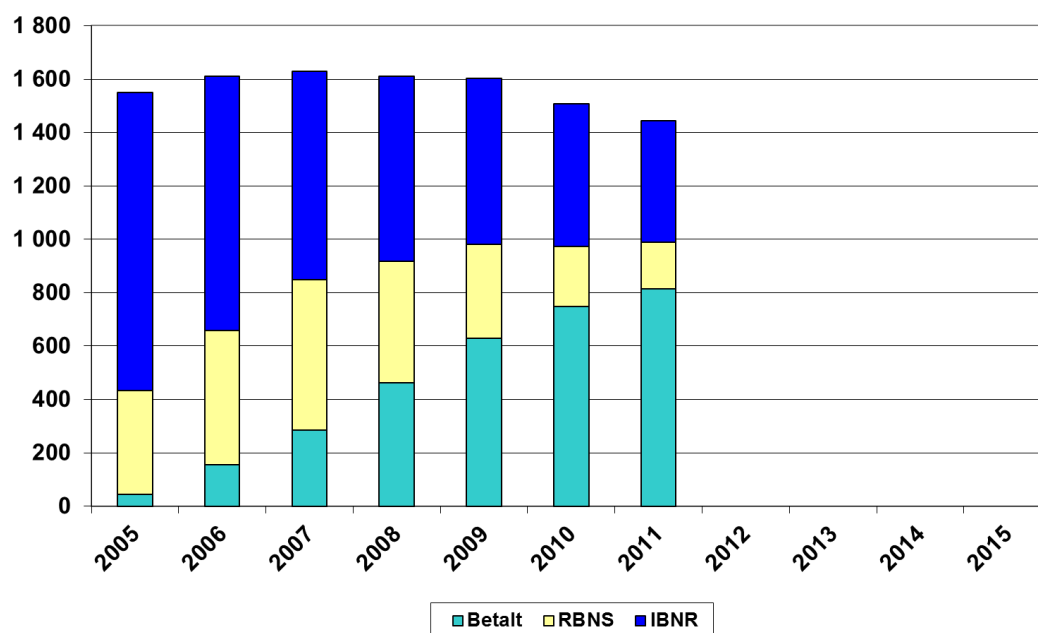
Figur 5.12. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2003.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2003–2011. Mill. kr.



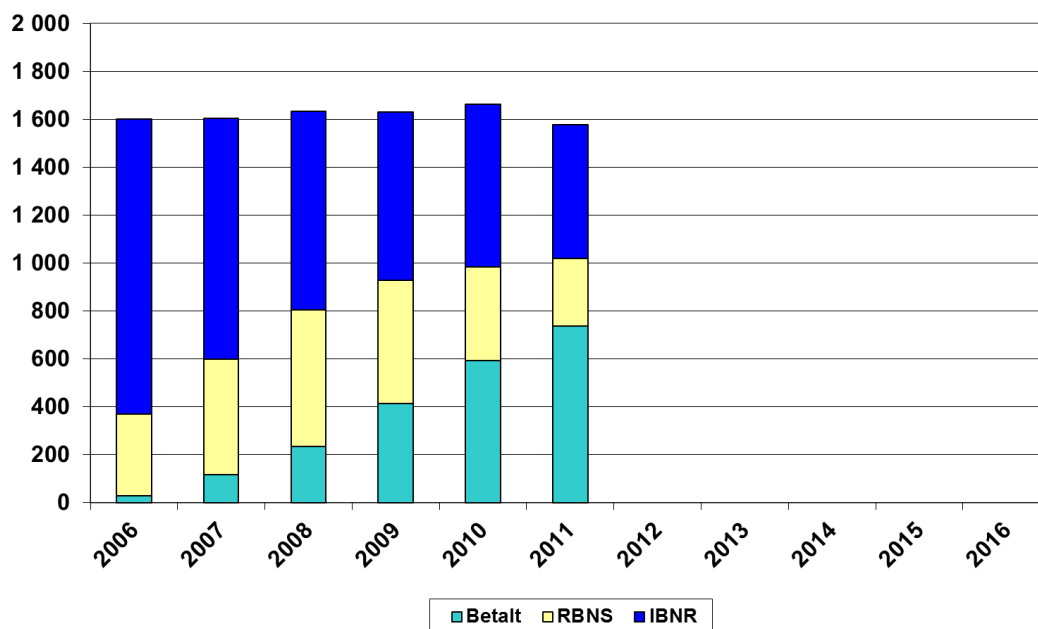
Figur 5.13. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2004.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2004–2011. Mill. kr.



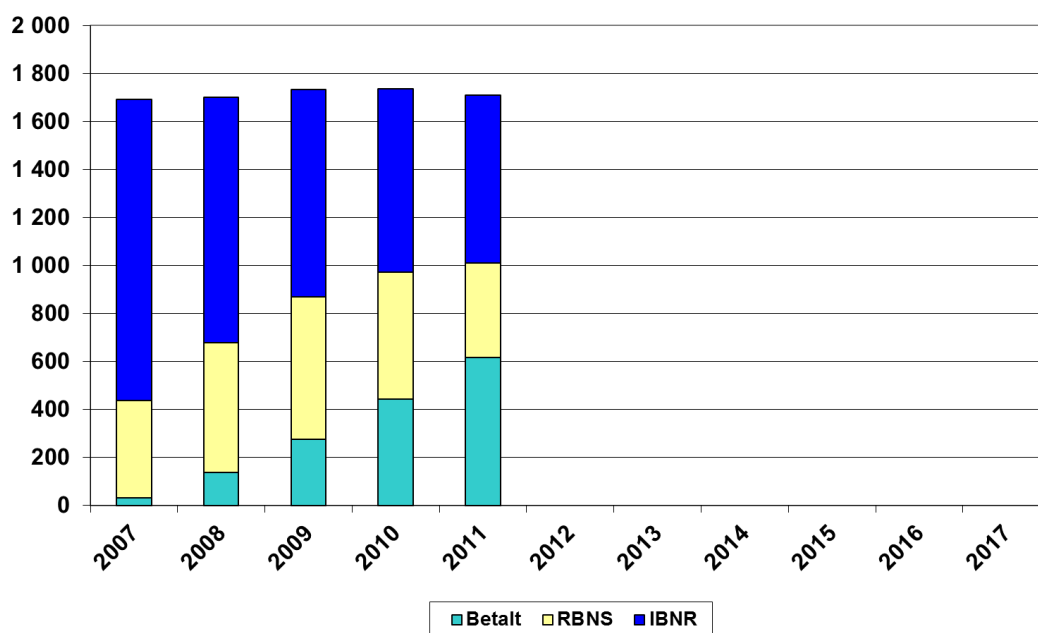
Figur 5.14. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2005.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2005–2011. Mill. kr.



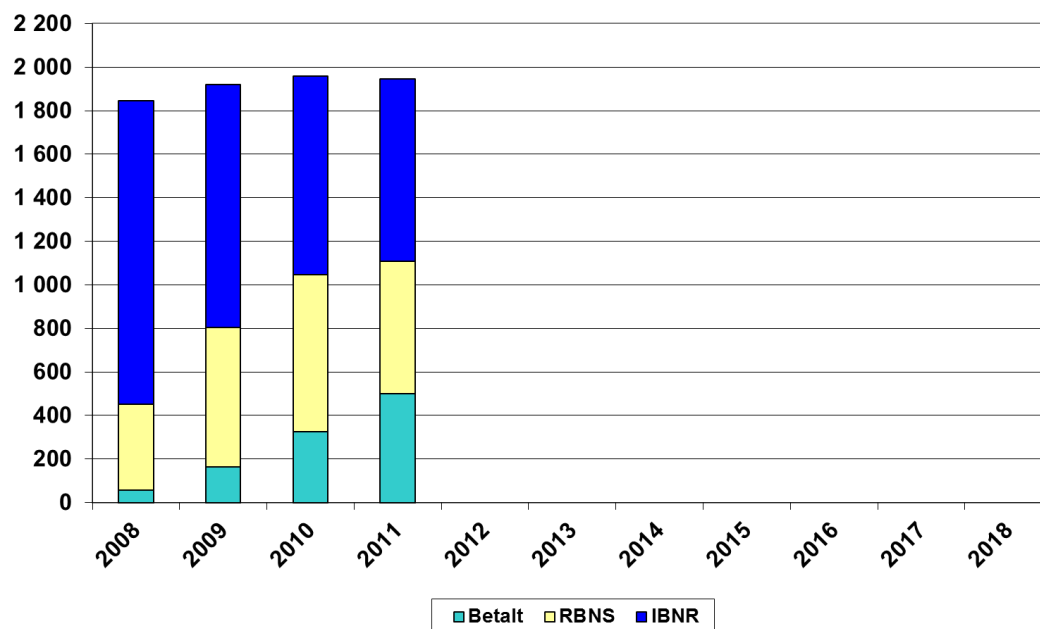
Figur 5.15. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2006.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2006–2011. Mill. kr.



Figur 5.16. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2007.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2007–2011. Mill. kr.



Figur 5.17. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkesforsikringer – Skadeårgang 2008.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2008–2011. Mill. kr.



6. Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkessykdomsforsikringer

I tabell 6.1 gis en oversikt over hvorledes anslagene på de samlede brutto erstatningskostnader for yrkessykdommer inntruffet i årene 1994–2011 har utviklet seg. For hver av skadeårgangene blir det oppgitt anslag på brutto erstatningskostnader slik disse fremkom ved utløpet av de respektive skadeårganger (opprinnelig anslag), samt de reviderte anslagene ved utløpet av hhv. 2010 og 2011. Tabell 6.2 viser hvorledes anslagene på de tilsvarende brutto skadeprosenter (for hver av skadeårgangene 1994–2011) har utviklet seg.

I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer har utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader for skadeårgangene 1994–2011 vært ganske forskjellig fra den utviklingen som er registrert både for hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer sett under ett og for delbransjen Yrkesulykkesforsikringer.

Det fremgår av tabell 6.1 at for skadeårgangene 1994 og 2003–2010 er anslått brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 lavere enn ved utløpet av den aktuelle skadeårgangen. Spesielt for skadeårgangene 2004–2008 er nedjusteringen markert (16–26 ½ prosent).

For skadeårgangene 1995–2002 er imidlertid de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av 2011 opptil 66 prosent høyere enn anslaget som ble utarbeidet ved utløpet av de respektive skadeårganger. Oppjusteringen er mest markert for skadeårgangene 1996 (66.4 prosent) og 1997 (42.9 prosent).

Tabell 6.1. *Utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto erstatningskostnader		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2010	pr. 31.12.2011
1994	308.1	298.0	302.2
1995	257.6	339.2	344.2
1996	203.2	327.8	338.2
1997	278.6	407.0	398.2
1998	322.6	416.8	403.3
1999	329.7	446.4	437.2
2000	328.5	461.1	425.9
2001	316.1	385.8	380.9
2002	359.2	450.4	427.8
2003	491.3	421.7	455.8
2004	546.4	413.1	401.7
2005	552.1	476.4	463.7
2006	574.1	449.0	450.2
2007	603.0	524.1	488.3
2008	652.4	531.3	502.6
2009	577.6	572.7	555.8
2010	563.6	563.6	519.8
2011	514.3	—	514.3

I løpet av 2011 har anslaget på brutto erstatningskostnad blitt nedjustert for et klart flertall av skadeårgangene. Nedjusteringen er størst for årgangene 2010 (ned 7.8 prosent), 2000 (ned 7.6 prosent) og 2007 (ned 6.8 prosent). De største oppjusteringer av brutto erstatningskostnad i løpet av det siste året gjelder årgangene 2003 (8.1 prosent og 1996 (3.2 prosent). For årgangene 1994, 1995 og 2006 er det kun mindre oppjusteringer av anslaget på brutto erstatningskostnad.

Når det gjelder anslagene på brutto skadeprosent for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer, fremgår det av tabell 6.2 at denne fortsatt er lav for skadeårgang 1994. For skadeårgangene 1995–2002 ligger imidlertid anslått brutto skadeprosent mellom $107 \frac{1}{2}$ (2002-årgangen) og $204 \frac{3}{4}$ (1998-årgangen). De anslåtte brutto skadeprosenter er spesielt høye for skadeårgangene 1997–2000 som alle oppviser skadeprosenter over 160.

For alle skadeårgangene 2004–2011 ligger anslått skadeprosent godt under 90.

*Tabell 6.2. Utviklingen av anslagene på brutto skadeprosenter.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto skadeprosenter		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2010	pr. 31.12.2011
1994	87.1	84.2	85.4
1995	86.5	113.9	115.6
1996	79.1	127.6	131.7
1997	120.6	176.2	172.4
1998	163.7	211.5	204.7
1999	153.0	207.1	202.9
2000	125.9	176.8	163.3
2001	97.9	119.4	117.9
2002	90.2	113.1	107.4
2003	108.0	92.7	100.2
2004	112.7	85.2	82.9
2005	103.5	89.3	86.9
2006	104.4	81.7	81.9
2007	100.8	87.6	81.6
2008	103.1	83.9	79.4
2009	89.7	89.0	86.3
2010	91.2	91.2	84.1
2011	84.0	—	84.0

I tabellene 6.3 og 6.4 nedenfor er det gitt oversikter over fordelingen pr. 31. desember 2011 av de anslåtte brutto erstatningskostnader (for skadeårgangene 1994–2011) på de følgende komponenter:

- betalte bruttoerstatninger,
- brutto avsetninger for de rapporterte, ikke oppgjorte skadetilfeller (brutto RBNS-avsetninger),
- brutto avsetninger for de inntrufne, ikke rapporterte skader (brutto IBNR-avsetninger).

Tabell 6.3 viser de nominelle beløp, mens tabell 6.4 angir de relative andeler.

Av tabellene 6.3 og 6.4 fremgår bl.a. følgende:

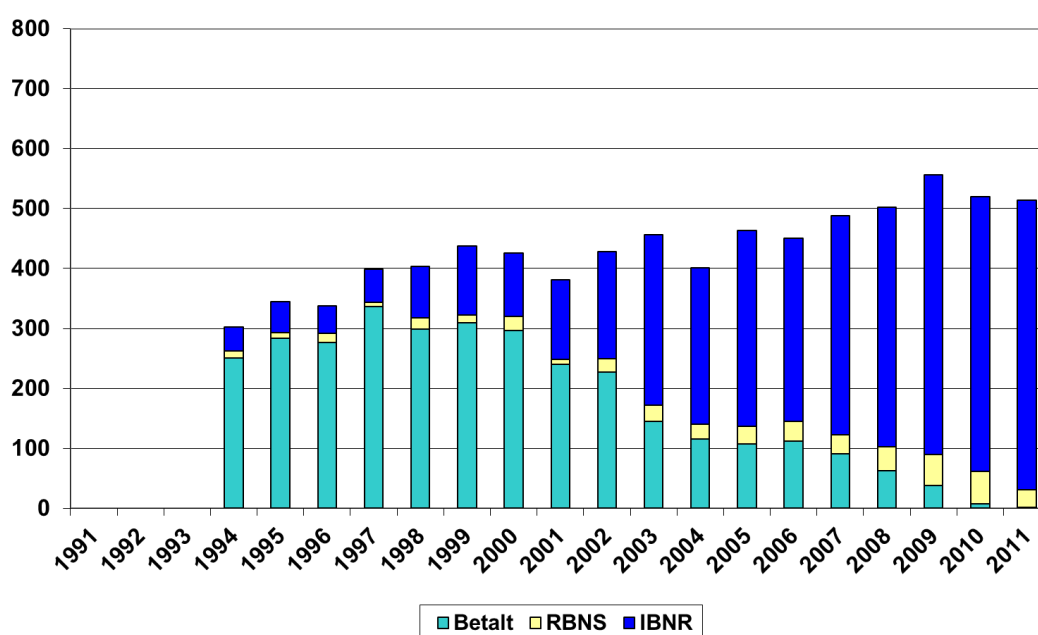
- For den siste skadeårgangen utgjør de betalte bruttoerstatninger 0.3 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen øker imidlertid raskt med skadeårgangens ”alder”, og utgjør for årgangene 1994–1997 mellom 82 og 85 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader.
- På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetning for 2011-årgangen hele 93.9 prosent av anslått brutto erstatningskostnad for denne årgangen. Andelen avtar raskt med skadeårgangens ”alder” og utgjør mellom 13 og 15 prosent for årgangene 1994–1997.
- Brutto RBNS-avsetningenes andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader er mindre enn 10 ¼ prosent for alle skadeårganger. De senere år har det vært en tendens til at RBNS-avsetningens andel har avtatt mens IBNR-avsetningens andel har økt for alle skadeårganger (dvs. for alle stadier i avviklingsforløpet).
- For skadeårgangene 1994–1997 utgjør summen av betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS-avsetninger, dvs. de fastsatte bruttoerstatninger for meldte yrkessykdommer, mellom 85 og 87 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen blir lavere desto ”yngre” skadeårgangen er, og utgjør hhv. 11 ¾ og 7 prosent for årgangene 2010 og 2011.

Det vises også til illustrasjonene gitt ved figurene 6.1 og 6.2.

Tabell 6.3. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2011.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	250.2	12.8	39.2
1995	284.1	8.9	51.2
1996	276.9	15.4	45.9
1997	336.7	6.5	55.0
1998	298.9	18.4	86.0
1999	309.6	12.6	115.1
2000	296.5	23.0	106.3
2001	240.1	8.2	132.7
2002	227.0	22.7	178.2
2003	145.4	26.8	283.7
2004	115.9	24.5	261.2
2005	107.7	28.8	327.2
2006	111.7	32.8	305.6
2007	90.9	31.2	366.2
2008	63.1	39.1	400.4
2009	37.9	52.4	465.5
2010	8.0	53.1	458.7
2011	1.5	29.8	483.1

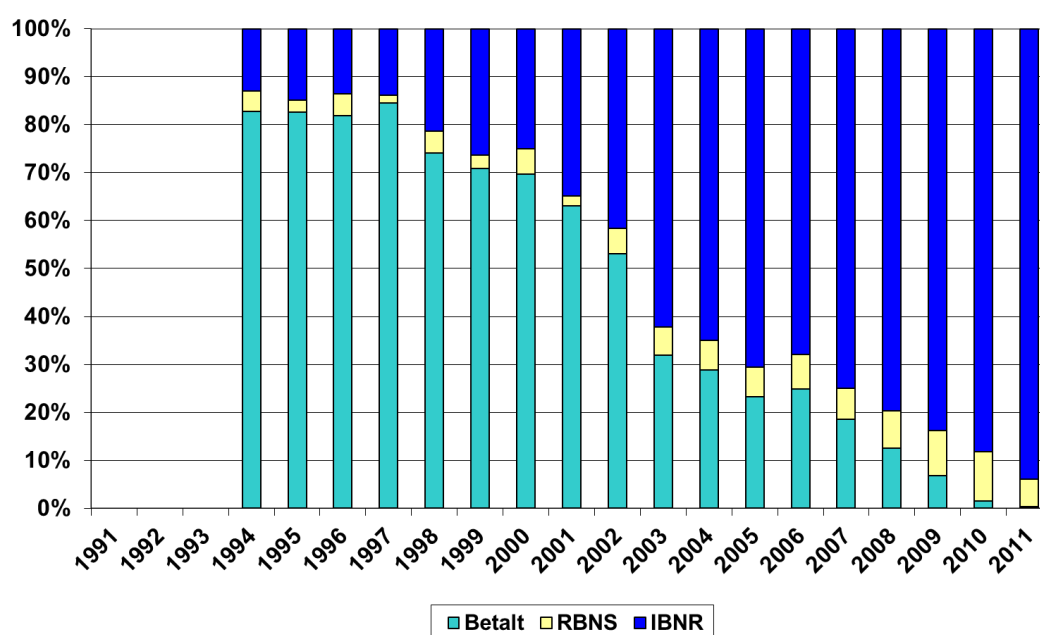
Figur 6.1. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Skadeårgangene 1994–2011.
Data pr. 31. desember 2011. Mill. kr.



Tabell 6.4. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2011.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Relativ fordeling (prosent).

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	82.8	4.2	13.0
1995	82.5	2.6	14.9
1996	81.9	4.6	13.6
1997	84.6	1.6	13.8
1998	74.1	4.6	21.3
1999	70.8	2.9	26.3
2000	69.6	5.4	25.0
2001	63.0	2.1	34.8
2002	53.1	5.3	41.6
2003	31.9	5.9	62.2
2004	28.9	6.1	65.0
2005	23.2	6.2	70.6
2006	24.8	7.3	67.9
2007	18.6	6.4	75.0
2008	12.6	7.8	79.7
2009	6.8	9.4	83.8
2010	1.5	10.2	88.2
2011	0.3	5.8	93.9

Figur 6.2. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Skadeårgangene 1994–2011.
Data pr. 31. desember 2011. Relative andeler.



I figurene 6.1 og 6.2 er det – for hver av skadeårgangene 1994–2011 – illustrert hvordan anslaget på samlet brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 er fordelt mellom betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger. Endringene over tid i sammensetningen av anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader kan imidlertid også illustreres ved å betrakte en skadeårgang av gangen. I figur 6.3 nedenfor er det således illustrert hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 har blitt endret fra og med utløpet av 1994 (dvs. fra utløpet av skadeårgangen) til og med utløpet av 2011. Siden denne illustrasjonen er basert på nominelle beløp, fremgår det også hvorledes anslaget på den nominelle brutto erstatningskostnaden har endret seg fra utgangen av 1994 til utgangen av 2011. Tilsvarende illustrasjoner for skadeårgangene 1995–2008 er gitt ved figurene 6.4–6.17.

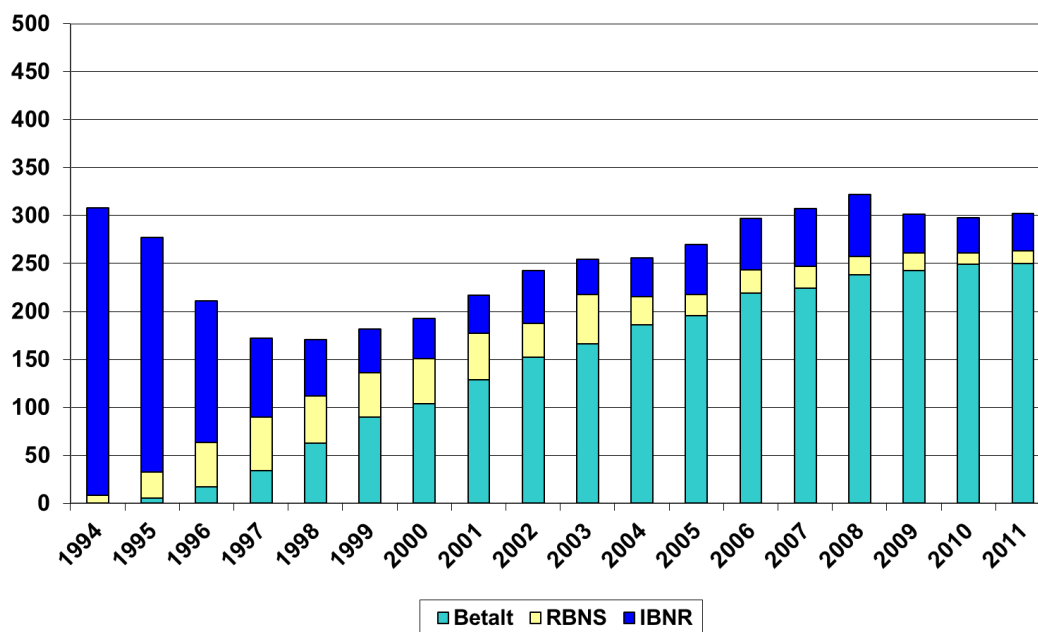
Det er enkelte likhetstrekk mellom figurene. De betalte bruttoerstatninger utgjør mindre enn 2 ½ prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av de respektive skadeårganger. (For halvparten av skadeårgangene utgjør denne andelen mindre enn 1 prosent.) Andelen øker deretter raskt. På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetninger en helt dominerende andel ved utløpet av skadeårgangene (88–97 prosent), men deretter avtar denne andelen markert.

For øvrig kan det gis følgende kommentarer vedrørende utviklingen av anslaget på brutto erstatningskostnad for de enkelte skadeårganger:

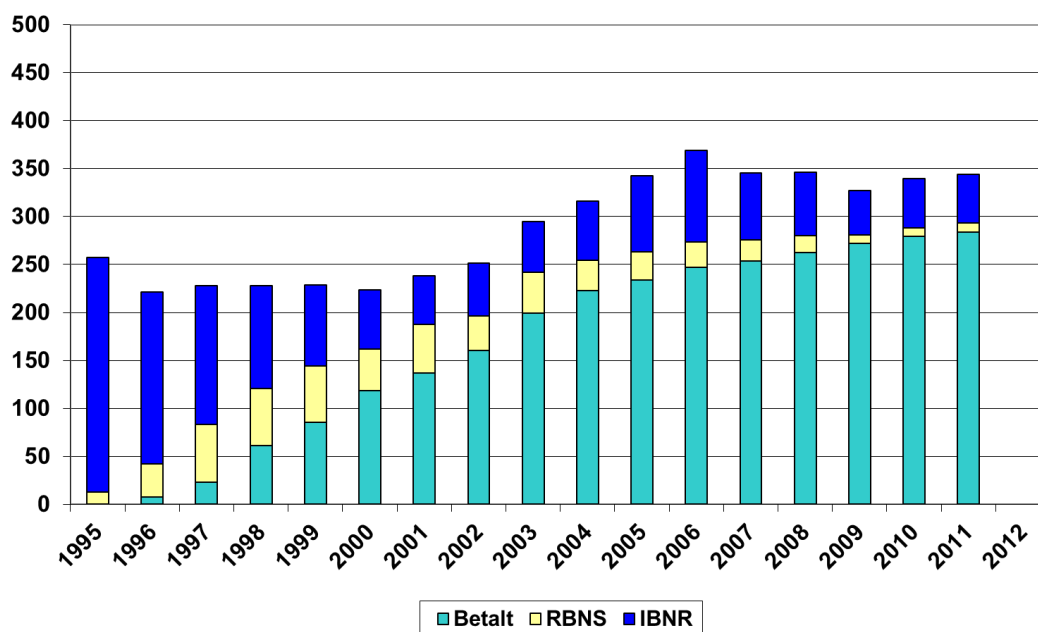
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 ble kraftig nedjustert i løpet av regnskapsårene 1995–1997/1998. I hvert av de følgende 10 regnskapsårene ble imidlertid dette anslaget kraftig oppjustert, før det igjen ble nedjustert fra 2008 til 2009 og har deretter forblitt relativt stabilt. Ved utløpet av 2011 er anslaget på brutto erstatningskostnad 1.9 prosent lavere enn det opprinnelige anslaget for denne skadeårgangen.
- Når det gjelder skadeårgangene 1995–2000 ble anslaget på brutto erstatningskostnad betydelig oppjustert fra utløpet av de respektive regnskapsårene frem til 2006/2007. I løpet av de siste årene har imidlertid anslaget gjennomgående blitt nedjustert og da særlig for skadeårgangene 1995–1997. For skadeårgangene 1995–2000 ligger anslått brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 mellom 25 og 66 ½ prosent over enn det opprinnelige anslaget.
- De anslåtte brutto erstatningskostnader for skadeårgangene 2001 og 2002 har holdt seg relativt stabile de siste seks år etter at de ble betydelig oppjustert i løpet av 2003/2004.
- For skadeårgangene 2003–2008 er det en klar tendens til nedjustering av de anslåtte brutto erstatningskostnader sammenliknet med anslaget fra utløpet av de respektive skadeårganger. De største nedjusteringene har funnet sted for årgangene 2004 og 2006 der anslått brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2011 er hhv. 26 ½ og 21 ½ prosent lavere enn det anslaget som forelå ved utløpet av de respektive skadeårganger. Når det gjelder skadeårgang 2003 skal det likevel påpekes at anslaget på brutto erstatningskostnad i løpet av de siste par år igjen har blitt oppjustert med ca. 12 ½ prosent.

En mer detaljert oversikt over grunnlagsdataene for betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger er gitt i vedlegg E.

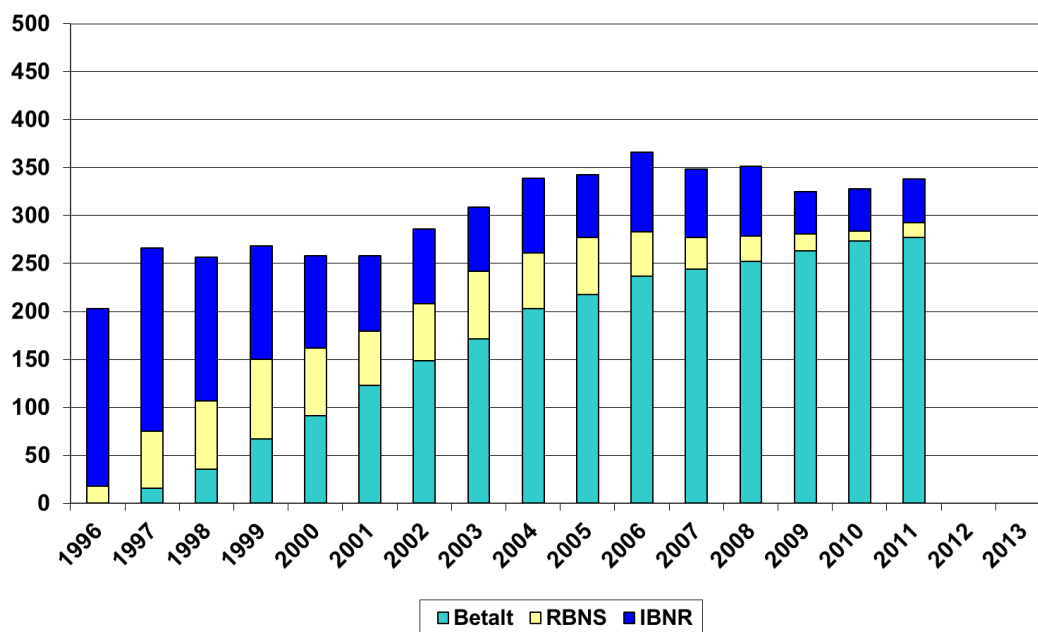
Figur 6.3. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1994.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1994–2011. Mill. kr.



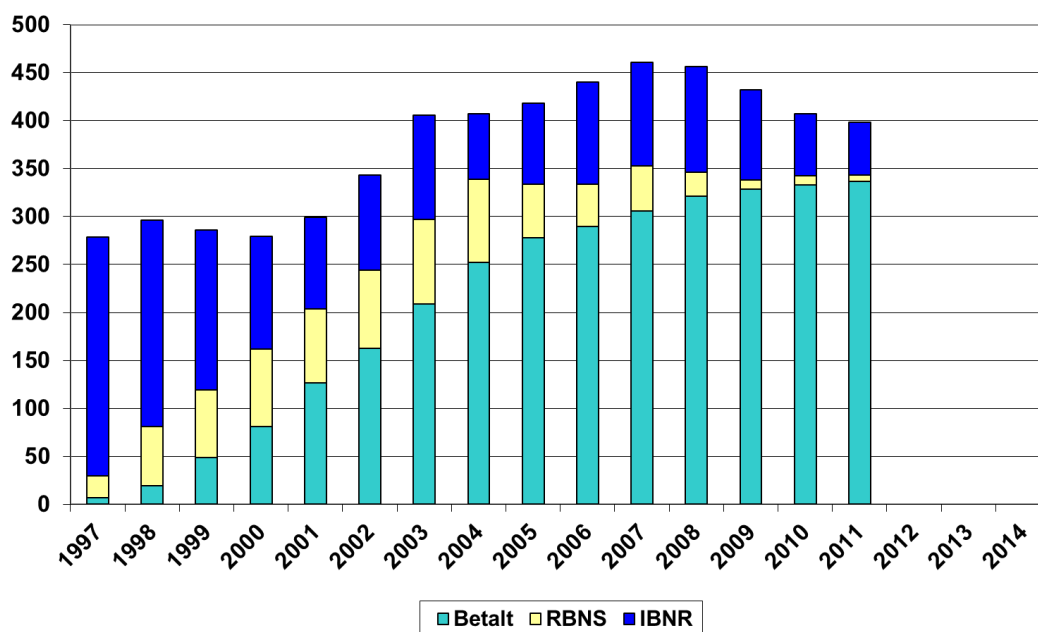
Figur 6.4. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1995.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1995–2011. Mill. kr.



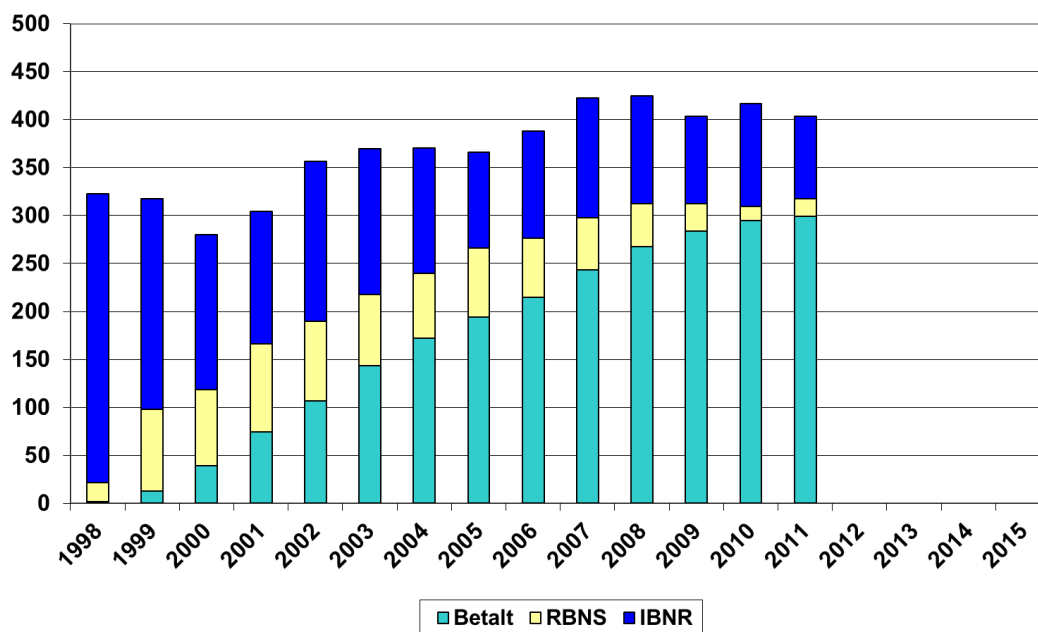
Figur 6.5. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1996.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1996–2011. Mill. kr.



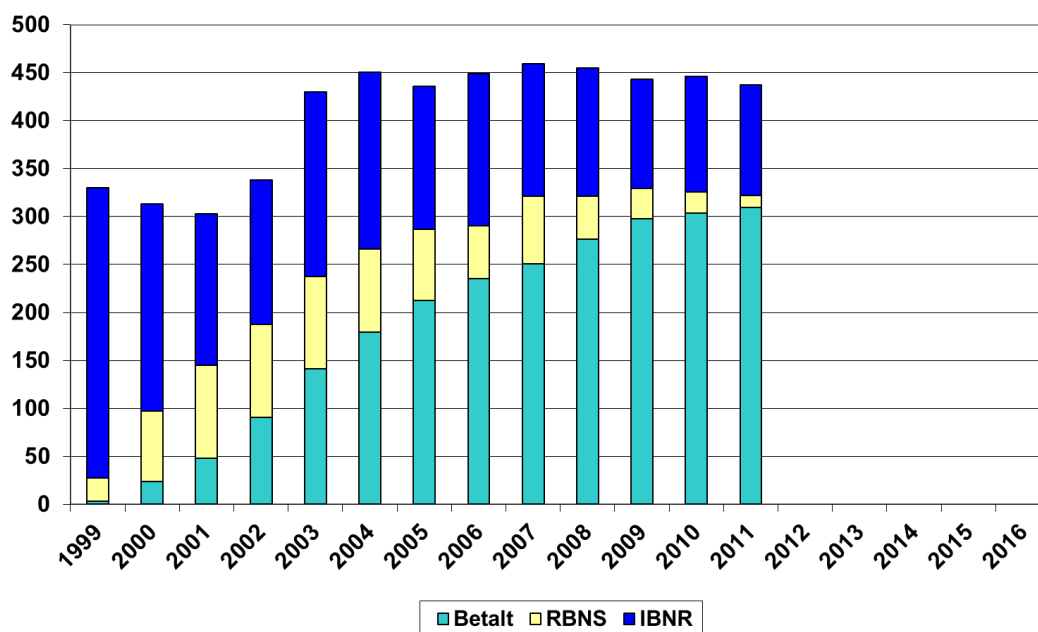
Figur 6.6. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1997.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1997–2011. Mill. kr.



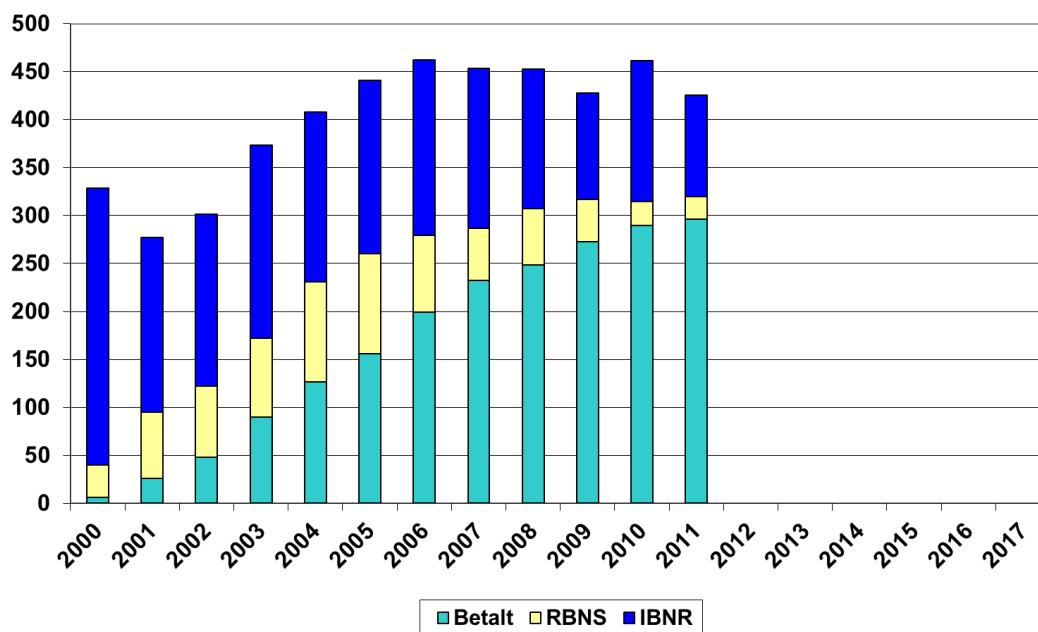
Figur 6.7. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1998.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1998–2011. Mill. kr.



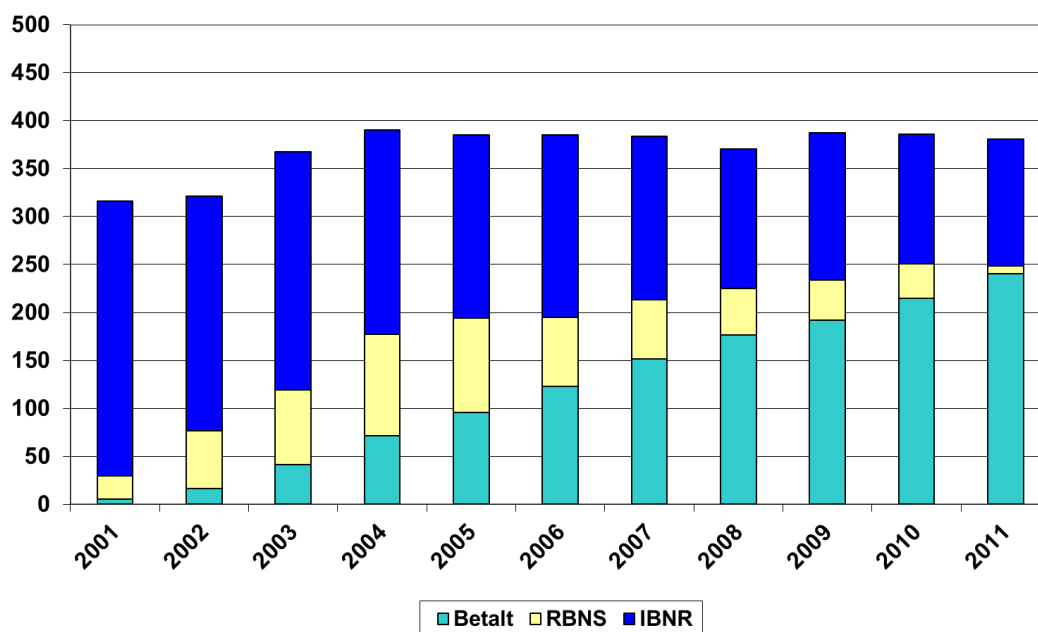
Figur 6.8. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1999.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1999–2011. Mill. kr.



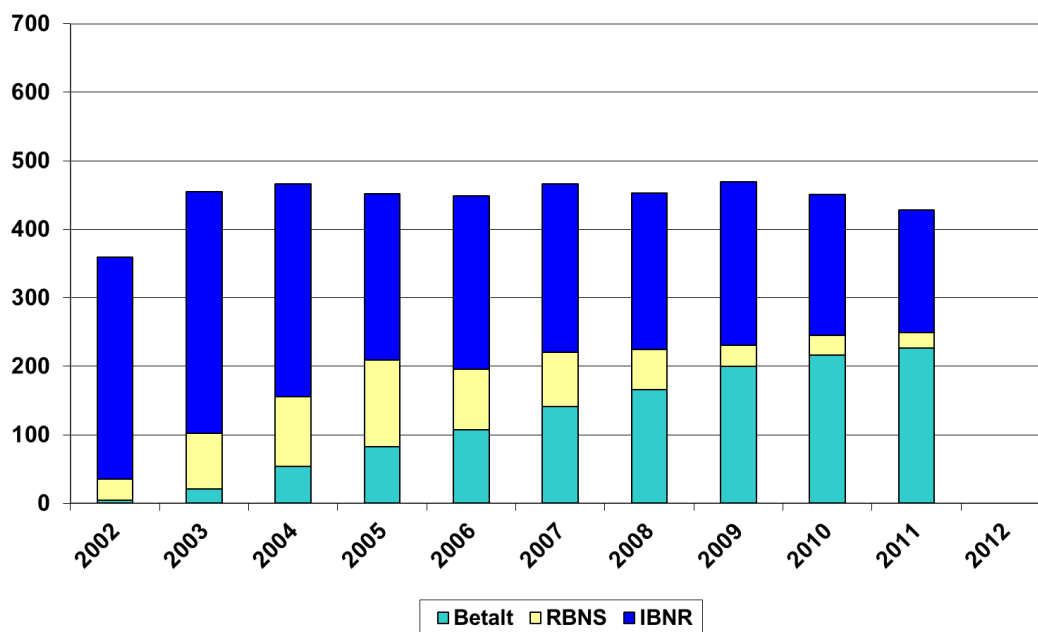
Figur 6.9. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2000.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2000–2011. Mill. kr.



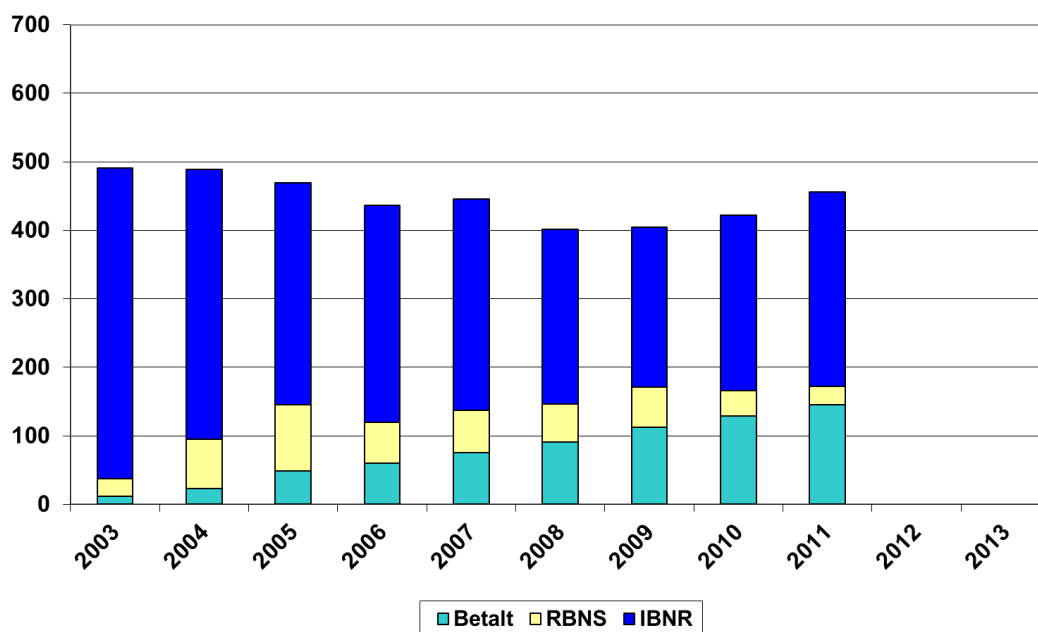
Figur 6.10. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2001.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2001–2011. Mill. kr.



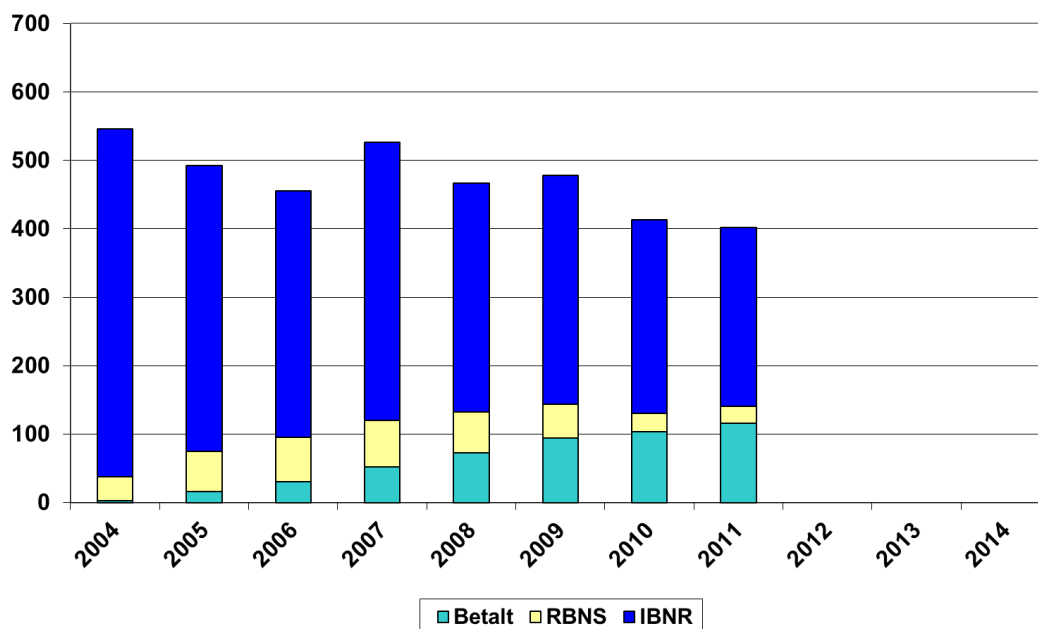
Figur 6.11. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2002.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2002–2011. Mill. kr.



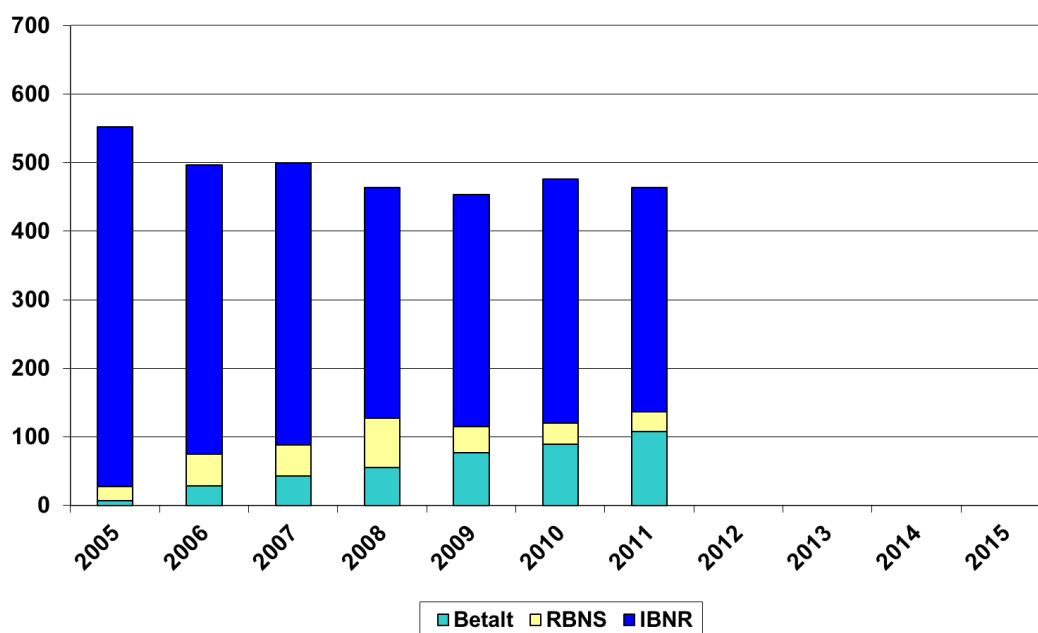
Figur 6.12. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2003.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2003–2011. Mill. kr.



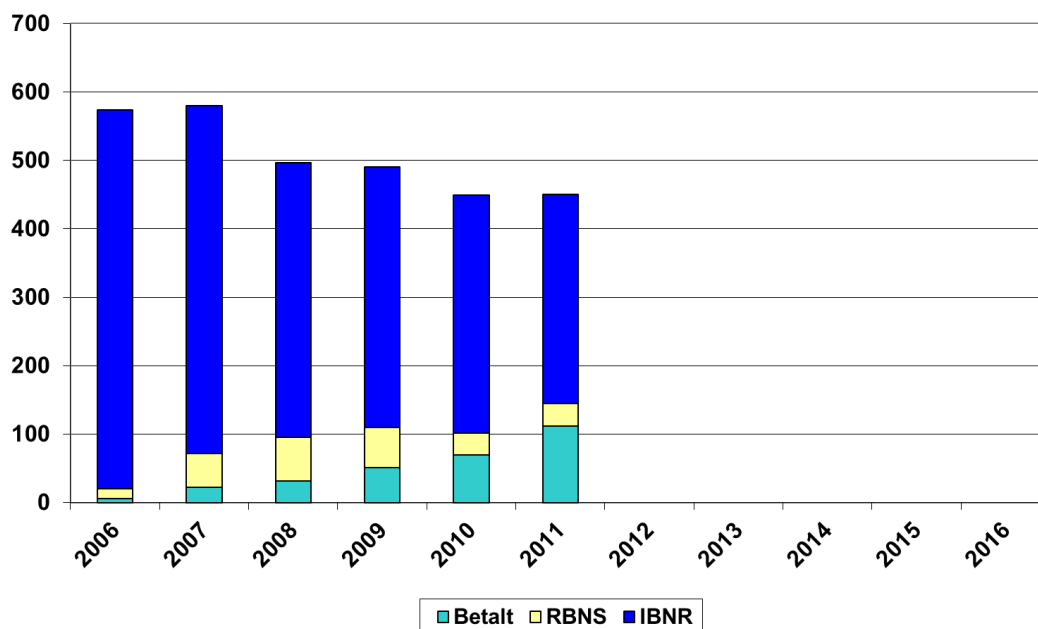
Figur 6.13. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2004.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2004–2011. Mill. kr.



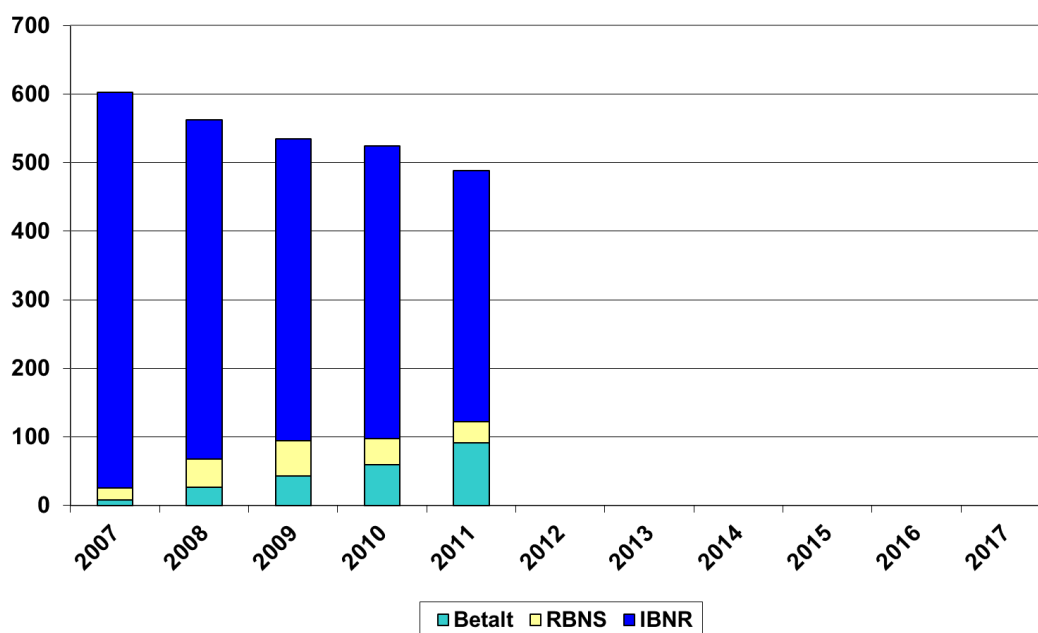
Figur 6.14. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2005.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2005–2011. Mill. kr.



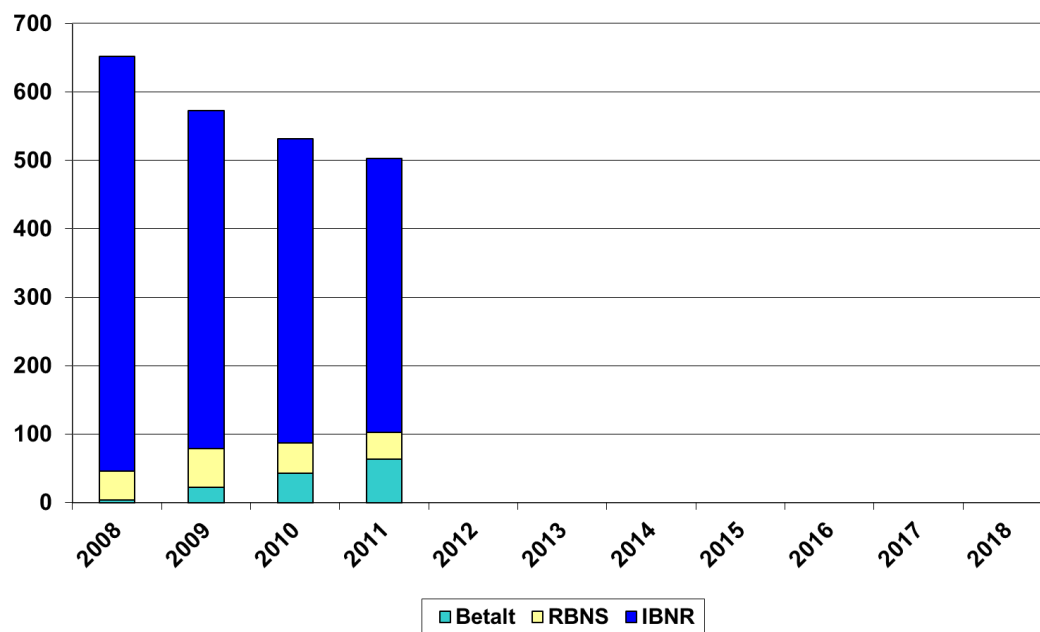
Figur 6.15. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2006.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2006–2011. Mill. kr.



Figur 6.16. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2007.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 2007–2011. Mill. kr.



Figur 6.17. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 2008.
Data ved utløpet av regnskapsårene 2008–2011. Mill. kr.



7. Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader

I dette kapitlet blir det gitt en oversikt over utviklingen av de beregnede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. I avsnitt 7.1 nedenfor sammenliknes de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader som er beregnet med utgangspunkt i kostnadsundersøkelsene gjennomført i hhv. 2001 og 2006. Videre gis det en oversikt over de beregnede brutto driftskostnader pr. forsikret for hele perioden 1991–2011. Deretter gis det i avsnitt 7.2 en oversikt over de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader som inngår i bransjeregnskapet for hvert av regnskapsårene 1991–2011.

7.1 Kort om kostnadsundersøkelsene

De beregnede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader som benyttes i bransjeregnskapet, er basert på resultatene av to kostnadsundersøkelser som har blitt gjennomført i regi av Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO).⁷ Den mest omfattende av disse er undersøkelsen fra 2001 og denne er oppsummert i "Rapport for arbeidet med kostnadsundersøkelsen i yrkesskadeforsikring" (september 2001). Hovedresultatene fra denne rapporten er kommentert i tidligere rapporter om bransjeregnskapet for yrkesskadeforsikringer. En mindre omfattende undersøkelse ble gjennomført i løpet av første halvår 2006 og var i praksis en revisjon av undersøkelsen fra 2001.

Begge kostnadsundersøkelsene gjennomført i regi av FNO er basert på data fra fem av de største skadeforsikringsselskapene som tegner yrkesskadeforsikringer i det norske markedet, dvs. Gjensidige Forsikring ASA (tidligere Gjensidige Forsikring BA), If Skadeforsikring NUF, Tryg Forsikring NUF (tidligere Vesta Forsikring AS), KLP Skadeforsikring AS og SpareBank 1 Skadeforsikring AS. For disse fem skadeforsikringsselskapene var de beregnede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader fordelt mellom skadeoppgjørskostnader og salgskostnader som vist i tabell 7.1.

Tabell 7.1. Beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader for regnskapsårene 2001 og 2005. Mill. kr.

Kostnadsart	2001	2005
Skadeoppgjørskostnader	52.3	90.8
Salgskostnader	158.4	124.2
Forsikringsrelaterte driftskostnader i alt	210.7	215.0

Den kraftige økningen i skadeoppgjørskostnadene fra 2001 til 2005 (nærmere 75 prosent) kan forklares med bl.a. følgende forhold:

- (i) Økningen i årsverkskostnadene som er vesentlig høyere enn prisveksten målt ved økningen i konsumprisindeksen.
- (ii) Økningen i antall forsikrede personer.
- (iii) Innføring av aktiv skadebehandling (aktiv oppfølging av skadelidte).

⁷ Før 1. januar 2010: Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH).

(iv) Større grad av advokatbistand fra de skadelidtes side.

Videre legges det til grunn at forsikringsselskapene hadde flere saker til behandling i 2005 enn i 2001, jf. bl.a. det forhold at RBNS-avsetningene økte markert i løpet av regnskapsårene 2001–2005.

På den annen side ble salgskostnadene redusert med over 20 prosent fra 2001 til 2005 til tross for at punktene (i) og (ii) i ovenstående liste også har betydning for disse kostnadene. Reduksjonen av salgskostnadene henger imidlertid sammen med en markert reduksjon i antall årsverk knyttet til salgsfunksjonen.

Av tabell 7.1 fremgår det at de samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader økte med kun 4.3 mill. kr eller 2.0 prosent fra 2001 til 2005. Siden antall forsikrede personer i samme periode økte med ca. 5 ½ prosent, har de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader pr. forsikret falt nominelt fra 2001 (163 kr) til 2005 (160 kr).

I FNOs kostnadsrapport fra 2001 er det også gitt oversikter over de beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader for hvert av regnskapsårene 1991–2000. I denne sammenheng heter det i rapporten (jf. side 3) at

[d]isse er konstruert på basis av undersøkelsen for inneværende år under forutsetning om at kostnadsstrukturen for yrkesskedeforsikringsordningen i selskapene har vært den samme i angjeldende periode. De ulike driftskostnadene fra år til år er da fremkommet ved en justering av 2001-resultatet ut fra inflasjonsjustering og forutsetninger om antall årsverk innen oppgjør og salg.

Videre er det ved beregningen av driftskostnadene lagt til grunn at provisjonenes andel av bruttopremien er den samme for hvert av regnskapsårene 1991–2000, og den samme som i 2001 (dvs. 1.86 prosent).

Med utgangspunkt i disse beregningene samt oversikter over antall forsikrede (pr. 30. juni i de respektive regnskapsår) i de fem forannevnte selskaper er de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader pr. forsikret beregnet som angitt i tabell 7.2 (neste side) for regnskapsårene 1991–2001.

Videre er det ved beregningen av forsikringsrelaterte brutto driftskostnader pr. forsikret for regnskapsår 2002 tatt høyde for bl.a. prisstigningen fra 2001 til 2002 og at momsreformen har fått full effekt, mens det ved beregningen av forsikringsrelaterte brutto driftskostnader pr. forsikret for regnskapsåret 2003 kun er tatt høyde for prisstigningen fra 2002 til 2003. For regnskapsåret 2004 er det tatt hensyn til både prisstigningen fra 2003 til 2004 og det såkalte MAP-fradraget (fradrag for meglerassistert provisjon) som ble innført høsten 2003.

Til slutt er den reviderte kostnadsundersøkelsen lagt til grunn for beregningen av de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader for regnskapsårene 2005–2011.

Tabell 7.2. *Beregnete forsikringsrelaterte driftskostnader for regnskapsårene 1991–2011. Pr. forsikret.*

Regnskapsår	Pr. forsikret (kr)	Regnskapsår	Pr. forsikret (kr)
1991	131	1992	121
1993	121	1994	124
1995	117	1996	122
1997	119	1998	122
1999	133	2000	150
2001	163	2002	170
2003	175	2004	154
2005	160	2006	171
2007	176	2008	189
2009	193	2010	199
2011	201		

7.2 Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader i bransjeregnskapet (1991–2011)

I tabell 7.3 gis en oversikt over samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader for forsikringsselskapene som omfattes av bransjeregnskapet.

For hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett er disse kostnadene beregnet med utgangspunkt i opplysningene om antall forsikrede gitt ved tabell 3.1.A og forsikringsrelaterte brutto driftskostnader pr. forsikret gitt ved tabell 7.2. For regnskapsårene 1994–2011 er de samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader fordelt mellom delbransjen Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer ved å anvende de opptjente bruttopremier som vekter, jf. fordelingsnøkklene gitt ved tabell 3.2.

Figur 7.1 viser hvordan forholdet mellom brutto driftskostnader og hhv. opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader har utviklet seg i løpet av perioden 1991–2011.

Av figuren fremgår bl.a. at brutto driftskostnader regnet i prosent av opptjente bruttopremier i hele perioden 1994–2002 har vært til dels betydelig høyere enn brutto driftskostnader regnet i prosent av anslåtte brutto erstatningskostnader. Dette skyldes bl.a. utviklingen i bruttopremier pr. forsikret i denne perioden, idet disse faller betydelig fra 1993 til 1998 og først i løpet av 2000 og 2001 igjen har økt til nivået fra perioden 1991–1993, jf. oversiktene gitt i avsnitt 3.1.

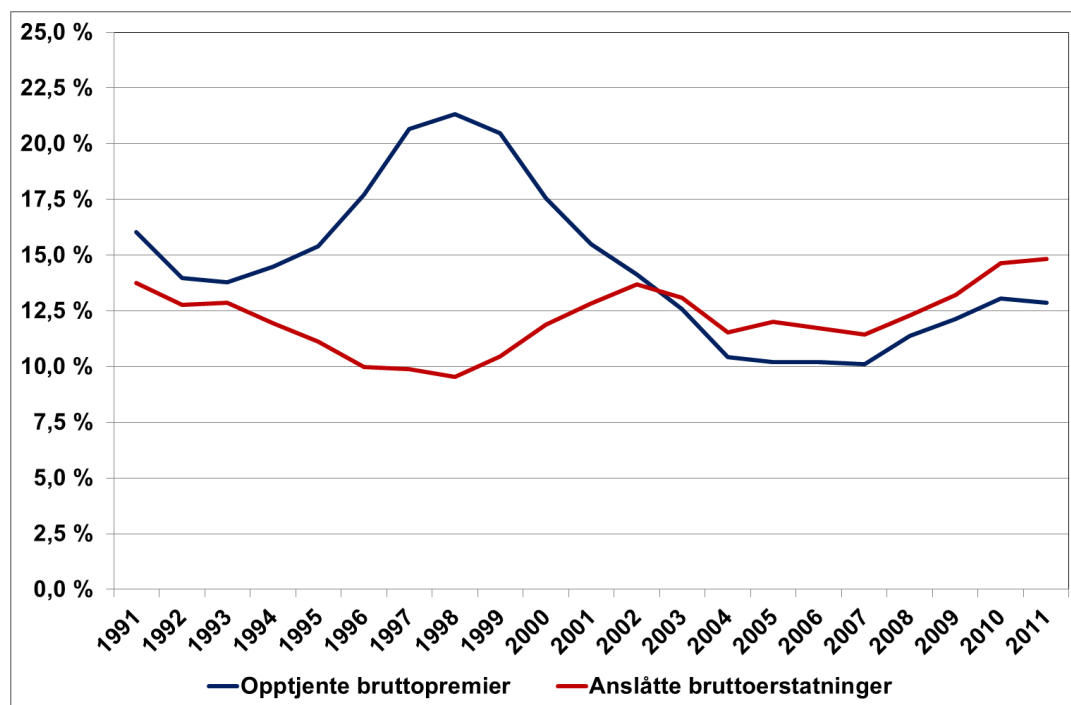
Videre økte anslått brutto erstatningskostnad pr. forsikret betydelig i løpet av perioden fra 1993 til 2007/2008, men har siden – i likhet med bruttopremier pr. forsikret – falt med anslagsvis 10–12 prosent, jf. oversiktene gitt i avsnitt 3.2.

For øvrig illustrerer figur 7.1 hvorfor det er hensiktsmessig å ta utgangspunkt i brutto driftskostnader pr. forsikret og ikke brutto driftskostnader i prosent av opptjent bruttopremie ved utarbeidingen av det forsikringstekniske bruttoregnskapet for det enkelte regnskapsår.

*Tabell 7.3. Samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader. Mill. kr.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer (1991–2011).
Delbransjene Yrkesulykkes- og Yrkessykdomsforsikringer (1994–2011).*

Regnskapsår	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	134.0	—	—
1992	142.6	—	—
1993	148.3	—	—
1994	153.1	102.2	51.0
1995	156.6	111.2	45.4
1996	158.8	113.0	45.8
1997	166.0	118.3	47.7
1998	175.0	132.6	42.4
1999	185.2	140.4	44.7
2000	194.7	148.0	46.8
2001	211.4	160.7	50.7
2002	246.2	190.6	55.6
2003	250.0	193.4	56.6
2004	218.6	166.6	52.0
2005	229.4	173.7	55.6
2006	237.6	179.8	57.8
2007	251.8	190.4	61.4
2008	301.0	227.5	73.5
2009	324.8	244.6	80.2
2010	337.3	257.7	79.7
2011	329.0	251.6	77.4

Figur 7.1. Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader i prosent av opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader. 1991–2011.



8. Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning mv.

I dette kapitlet gis det en oversikt over utviklingen av hhv. beregningsteknisk brutto investeringsavkastning og renteinntekter på RTV-andelen av de betalte bruttoerstatninger – både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. I tillegg til oversiktene over de tallstørrelser som inngår i bransjeregnskapet for regnskapsårene 1991–2011, blir det gitt noen kommentarer til de prinsipper og metoder som er anvendt i forbindelse med fremskaffelsen av de aktuelle grunnlagsdata.

8.1 Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning

Ved stipuleringen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er beregningsgrunnlaget satt lik årsgjennomsnittet av summen av brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning. Brutto sikkerhetsavsetning (sikkerhetsansvar) inngår ikke i dette beregningsgrunnlaget. Gjennomsnittsberegningene er basert på de nevnte bruttoavsetninger slik disse er vurdert ved inngangen til og utløpet av de respektive regnskapsår – og ikke på kvartalsdata slik det er foreskrevet i § 4-15 i forskrift 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper (årsregnskapsforskriften). Når det gjelder den forsikringstekniske rente som er anvendt ved fastsettelsen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning, heter det i årsregnskapsforskriften § 4-15 som følger:

Ved beregningen av investeringsavkastningen anvendes en forsikringsteknisk rente som settes lik regnskapsårets gjennomsnittlige rente på statsobligasjoner med gjenstående løpetid lik 3 år.

En oversikt over de anvendte forsikringstekniske renter er gitt i tabell 8.1.

Tabell 8.1. Forsikringsteknisk rente 1991–2011.

Regnskapsår	Rentesats	Regnskapsår	Rentesats
1991	10.05 pst	1992	10.51 pst
1993	6.75 pst	1994	6.51 pst
1995	6.36 pst	1996	5.48 pst
1997	4.62 pst	1998	5.29 pst
1999	5.39 pst	2000	6.59 pst
2001	6.46 pst	2002	6.40 pst
2003	4.31 pst	2004	2.97 pst
2005	2.88 pst	2006	3.70 pst
2007	4.78 pst	2008	4.60 pst
2009	2.70 pst	2010	2.46 pst
2011	2.29 pst		

Anvendes det beregningsgrunnlaget og den forsikringstekniske rente som er angitt ovenfor, blir den beregningstekniske brutto investeringsavkastning relatert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer som vist i tabell 8.2.

Tabell 8.2. Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning 1991–2011. Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	48.2	–	–
1992	154.6	–	–
1993	165.0	–	–
1994	209.2	147.4	61.8
1995	232.9	165.0	67.9
1996	216.0	157.9	58.1
1997	201.8	151.3	50.5
1998	270.6	204.0	66.6
1999	326.6	248.5	78.1
2000	446.9	342.2	104.7
2001	470.6	359.5	111.1
2002	505.2	378.5	126.7
2003	382.5	275.5	107.0
2004	298.8	209.6	89.2
2005	324.0	226.4	97.6
2006	456.1	317.9	138.2
2007	640.7	441.7	198.9
2008	664.5	458.6	205.9
2009	410.3	287.4	122.9
2010	392.2	277.1	115.1
2011	377.9	267.7	110.2
Sum 1994–2011	6 826.8	4 916.2	1 910.6
Sum 1991–2011	7 194.6	–	–

Det forhold at det ved stipuleringen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er lagt til grunn at årsoppgjørskriftens bestemmelser om valg av forsikringsteknisk rente skal benyttes, fortjener en kommentar. Bakgrunnen for dette er bl.a. at et valg av en annen rentesats nødvendigvis vil implisere mer inngående vurderinger/analyser av lønnsomheten i denne skadeforsikringsbransjen, herunder også vurderinger av normative spørsmål som hvor stor fortjeneste det er "rimelig" at forsikringsselskapene oppnår på obligatoriske forsikringsordninger. Slike vurderinger/analyser faller utenfor formålet med det foreliggende bransjeregnskapet.

På den annen side skal det presiseres at de fulle forsikringstekniske bruttoavsetninger er benyttet som grunnlag for fastsettelsen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning, selv om selskapenes bruttopremier – for hele perioden 1991–2011 sett under ett – ikke har vært tilstrekkelige til å generere disse avsetningene.

8.2 Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger

Ifølge gjeldende praksis skal skadeforsikringsselskapene overføre den andelen som RTV-refusjonen utgjør av bruttoerstatningene som betales i løpet av et regnskapsår til Arbeids- og velferdsetaten (tidligere Rikstrygdeverket) innen 1. mars i det etterfølgende regnskapsår. Siden det må betales renter på dette beløpet for perioden 1. januar – 1. mars (i det etterfølgende regnskapsår), vil selskapene i gjennomsnitt forvalte RTV-refusjonen i et halvt år.

Ved beregningen av den renteinntekt som genereres ved at skadeforsikringsselskapene forvalter den forannevnte RTV-refusjonen i et halvt år, er det benyttet den samme forsikrings-tekniske rente som ved fastsettelsen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning, jf. tabell 8.1. En oversikt over renteinntektene på RTV-andelen av de bruttoerstatninger som er betalt i hvert av regnskapsårene 1991–2011, er gitt i tabell 8.3.

Tabell 8.3. Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger 1991–2011.
Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	0.9	–	–
1992	1.7	–	–
1993	3.0	–	–
1994	5.2	4.7	0.5
1995	7.9	6.9	1.0
1996	7.7	7.0	0.7
1997	8.8	7.5	1.3
1998	13.8	11.7	2.1
1999	16.6	14.0	2.6
2000	21.8	17.9	3.9
2001	21.5	17.1	4.4
2002	23.4	18.7	4.7
2003	17.3	12.9	4.4
2004	12.1	9.4	2.7
2005	10.5	8.4	2.1
2006	15.3	12.2	3.0
2007	19.1	15.5	3.6
2008	19.5	16.0	3.5
2009	11.9	9.8	2.1
2010	9.8	8.2	1.5
2011	7.9	6.4	1.5
Sum 1994–2011	250.1	204.3	45.6
Sum 1991–2011	255.7	–	–

Oversikten i tabell 8.3 omfatter både hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Det fremgår av tabellen at disse renteinntektene er meget beskjedne sammenliknet med beregningsteknisk brutto investeringsavkastning.